

ALEKSANDER MINKOWSKI

KARDVIRÁG ÉS OROSZLÁN

ALEKSANDER MINKOWSKI

KARDVIRÁG ÉS OROSLÁN

REGÉNY

MÓRA FERENC KÖNYVKIADÓ BUDAPEST, 1974

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült

Aleksander Minkowski: *Nasturcja i Lew Násza Ksiegarnia*, Warszawa, 1969

Fordította FEJÉR IRÉN

HEGEDŰS ISTVÁN *rajzaival*

© Fejér Irén, 1974 Hungárián translation

ISBN 963 11 0094 4

ELSŐ FEJEZET

Kavics koccant az ablakon. Az üvegtábla megremegett, és dallamosan felbúgott. Az ablakhoz szaladtam, és megpillantottam Edéket. Integtettem, hogy jöjjenek le.

– Mindjárt megyek! – kiáltottam.

Gyorsan bekaptam a pörköltöt, kis híján megfulladtam, a mamám rosszalóan nézett rám. Széles, barátságos mosolyra húztam a szám, nehogy véletlenül itthon fogjon. Edék izgatottnak látszott, és egy teljes órával korábban jelentkezett. Valami történhetett. De mi?

– Pudingot is egyél! – mondta anyu. – Előbb edd meg az ebédet, aztán elmehetsz. Ne félj, Edék megvár.

– Persze – bólogattam.

– Ne falj úgy! Megfulladsz.

– A pudingtól ?

Ebben a pillanatban cigányútra ment az áfonyás puding. Fulladozni kezdtem, köhögtem, szememből patakzott a könny, és facsart az orrom.

– A pudingtól – mondta anyu nevetve. – Mint a mellékelt ábra mutatja, a pudingtól is meg lehet fulladni.

Gyors pusztit nyomtam az arcára, és még mindig köhögve lerohantam a lépcsőn. Edék kaján mosollyal fogadott. Szandálja orrával egy kerek, fekete kavicsot lökdösött.

– Mi történt? – kérdeztem.

– Találd ki! – morogta. – O betűvel kezdődik.

5

– Nem szeretem a találós kérdéseket – mondtam egy vállrándítással. – Beszélj ember módra!

– Olga!

Kissé zavarba jöttem, Tornapömmel a földre tapostam a fekete kavicsot.

– Mi az, hogy Olga?

– Ugye megmondtam? – jött tűzbe váratlanul Edék. – Nem figyelmeztettelek, hogy Olga leskelődik utánunk? De te elolvadsz, ha rád néz, ahelyett, hogy férfiasan megmondanád neki...

– Vigyázz! – mordultam rá. – Hagyd abba az ostoba célozgatásokat. Mi történt?

– Olga ott van – szólalt meg kis szünet után Edék, és leszegett fejjel sandított rám. – Holnap Bika tudomást szerez az egészről, és vége a dalnak. Még csak közelébe se mehetünk a bejáratnak.

Edék karjára tettem a kezem, „Igaza volt – gondoltam –, el kellett volna kergetnünk Olgát, amikor észrevettük, hogy követ bennünket, vagy le kellett volna térni a folyó felé. Isten tudja, miért, de biztos voltam benne, hogy nem minket les, csak véletlenül jépp abba az irányba tart. Bizonyára előreszaladt, elrejtőzött a kolostorromok között, és meglesett bennünket...”

– Bemászott? – kérdeztem.

– Lehet, hogy már be is mászott. Negyedórája még a kő mellett állt.

– Nem tudja elmozdítani a követ – motyogtam, és hirtelen támadt gyanakvással Edékre pillantottam. – És te mit kerestél ott?

– A bicskámát – magyarázkodott Edék. – Valahol elhagytam, és emlékszem, hogy a kőnél még a kezemben volt.

Tenyeremet végighúztam a homlokomon. Edék kipöckölte talpam alól a kavicsot, és egy erős, dühös rúgással a kerítésen túlra röpítette.

6

– Odamentél hozzá? – kérdeztem.

– Még mit nem! – felelte. – Hogy megint lehördjál, mint múltkor, amikor felszólítottam, hogy kerüljön

bennünket?

– Ne felejtse el, hogy Olga nem Bika – dűnyögtem határozatlanul. – Bikával háborúzhathatunk, de Olgával...

– De Olgával? – kérdezte gúnyosan Edék. – Olgával tán barátkoznunk kell ?

– Ezt nem mondtam... – Ismét végighúztam tenyeremet a homlokomon. – Menjünk a kolostorhoz. Mit lehet tudni, hátha sikerül valamit kiszedni Olgából.

– Te beszélsz vele – vetette oda Edék kaján vigyórával. – Mert én időnként elfelejtkezem a jó modorról.

– Rendben van. – A földbe tapostam egy almacsutkát. – Elintézzük.

– Csak ne tapintatoskodjál vele, Artúr. Figyelmeztess, hogy ha egy szót is szól a bátyjának, rossz vége lesz.

– Minek fenyegetőzni ? – vontam meg a vállam. – Sokkal eredményesebb a szelíd meggyőzés.

– Sóder. – Edék rám kacsintott. – Az öregem jól bevált módszere: először elhúzza a nótámat a nadrágszíjjal, aztán türelmesen és kedvesen magyarázni kezd. Érted? Az öregnek az a véleménye, hogy a meggyőzést kellőképpen alá kell támasztani.

– Induljunk! – vágta a szavába. – Majd én elintézem.

A kolostorromokhoz a parton át vezetett az út. A parknak ez a része már teljesen elvadult; a kavicsos sétányok fűvel benőtt ösvényekbe torkollottak, majd az ösvények is eltűntek – egy kis nyírligeten, sűrű galagonyabokrok, nagy lapulevelek között kellett felkapaszkodnunk a domboldalra –, majd a zöld tengerből barna sziklák, fekete falmaradványok, omladozó torohyvázak bukkantak elő. A XVI. században épített kolostorromjai bizonyára bevonultak volna az idegenforgalmi látvá-

7

nyosságok közé, ha egyáltalán lenne itt idegenforgalom, és ha a kolostornak nem lenne egy vetélytársa: a vár. A vár a kisváros ellenkező végén emelkedett, meglehetősen jó állapotban. Bevezették a villanyt, tájmúzeumot, járási könyvtárat rendeztek be a felső részében, a pincében pedig kávéház nyílt. Közel volt az országúthoz, ezért aztán, aki úgy döntött, hogy épp a mi kis városkánkban fűjja ki magát, az a várat nézte meg. A vár őre, Skurdel bácsi, beszédte a hús zlotyot, körülvezette a turistákat a magas, üresen kongó termeken, megmutatta a múzeumot, a könyvtárat, elmesélte a Fehér Asszony legendáját (azt hiszem, minden várnak megvan a maga Fehér Asszonya). A tizenhat éves hercegkisasszony beleszeretett egy betyárba, az apja büntetésből a toronyba zárta a lányt, ott epekedett, míg el nem pusztult. Azóta teliholdas éjszakákon, pontban éjfélkor megjelenik, ide-oda bolyong a várban, és a betyárját hívogatja. Skurdel bácsi némi borralaló fejében a kávézóban azt is bevallja a vendégeknek, hogy jómaga is találkozott már néhányszor a Fehér Asszonnal, sőt beszélgetett is vele túlvilági dolgokról. Meglehet... már csak azért is, mert Skurdel bácsi imádjja a gyümölcsbort, és olyan színű az orra, mint a fekete ribizke-szőrp.

A kolostorromokkal viszont a kutya se törődik.

Előrementem, s a mohlepte romok között lopakodtam a kő felé. Óvatosan, lélegzet-visszafojtva emelgettem a lábamat. Abban reménykedtem, hogy Olga nem lesz ott, s Edék fölöslegesen csapott olyan nagy hűhót.

De ott volt. Karcsú, hosszú lábú és fekete hajú lány, a halántékán göndör hajtincsek. A legújabb divat szerint varrt piros kordbársony ruhája fedetlenül hagyta hor-zsolásokkal teli térdét. A bejáratot lezáró kövön ült, s a rajztömbjébe rajzolgatott.

A köre néztem. Vajon elmozdította? Ha megtalálja a romok közé rejtett vasdorongot, akkor boldogul vele.

8

Doronggal nem kell hozzá nagy erő. Leh,et, hogy már messziről észrevett bennünket, s eltüntette a nyomokat. Ügy ült, mint akit az égvilágon semmi sem érdekel, beletemetkezett a rajztömbbe, pedig az előbb véletlenül meglöktem egy téglát, s az nagy zajjal egy kőnek ütődött.

– Hé! – kiáltottam.

Lassan, kelleetlenül emelte föl a fejét. Hunyorogva nézett rám ibolyakék szemével, a szemöldökét összehúzta.

– Mit keresel itt? – morogta.

– Előbb azt szeretném tudni, hogy te mit keresel itt!

– válaszoltam, mert meghallottam magam mögött Edék zihálását.

– Dolgozom, örülnék, ha nem zavarnátok.

– Lassan a testtel, kicsikém – szólt közbe Edék, s előlépett. – Nem szeretjük az ilyen számokat.

Napok óta leskelődsz utánunk. Bika parancsára?

– Hülyeség – vágott vissza Olga. – Fogalmam sincs, miről beszéltek. Jobb lenne, ha elmennétek

innen.

– Jobb lenne, ha te mennél el – mondtam hűvösen.

– Ez a mi helyünk.

Olga rám nézett, és gúnyosan, lenézően mosolygott.

– Észre se vettem a táblát. Nálatok van véletlenül az adásvételi szerződés?

– Elég a fecsegésből! – vakkantott Edék, s még közelebb lépett Olgához. – Nem szeretném, ha még egyszer itt találánánk. És ha észrevesszük, hogy leseledsz utánunk ...

– Akkor? – Olga kényelmesen elhelyezkedett a kövön.

– Akkor megversz?

– Lányokkal nem szoktam verekedni. – Edék zsebre dugta ökölbe szoruló kezét. – De megtalálom a módját, hogy elmenjen a kedved a leskelődéstől.

Olgához léptem, és a válla fölött a rajztömbbe lestem.

9

A rajzlapon a romokat pillantottam meg, a kis tornyot meg a csipkés falakat.

– Csak rajzolni jöttél ide? – kérdeztem halkán.

– Mondjuk – válaszolta.

– Megjátssza magát – vetette oda Edék. – A bátyjának kémkedik, itt a fejem rá.

– Nem kár érte. – Olga gúnyosan oldalra hajtotta a fejét.

Nem tudtam, mit gondoljak. Nem akartam elhinni, hogy Olga valóban a bátyja utasítására leseledik utánunk. Nemcsak a titkunk miatt esett volna rosszul. Hanem elsősorban azért, mert Olga klassz lány. Klassz? Úgy néz fel Bikára, mint egy szentre, az egész suli tudja. És az imádat kölcsönös. Amikor egyszer egy idegen srác moziba hívta Olgát, és Olga sehogy se tudta lerázni, Bika kiválasztott két fiút a bandájából, és kezelésbe vették a tolakodót. Térden állva kellett bocsánatért könyörögnie, és meg kellett csókolnia a járdát Olga lába előtt.

– Ide figyelj, Olga! – mondtam. – A bátyád nem kedvel bennünket, s mi sem őt. De ez rád nem vonatkozik. Ne avatkozz a mi dolgainkba.

– Beszélhetsz ennek – szűrte a szót fogai között Edék. – A bátyjával tart

– Vele tartok – helyeselt Olga. Ferdén nézett rám, és megpaskolta a bejáratot fedő követ. –

Erről van szó?

– Nem értem... – Félrehajtottam a fejem, s csodálkozó képet vágtam. – Hogy ráültél? ...

Úgy éreztem magam, mint egy kotlós, amely el akarja csalogatni az idegent a kicsibéi mellől. Edék nyomban megértette a szándékomat.

– Te csak ne ólálkodj a torony körül – mondta. – Ha rajtakapunk, hogy bemászol, esetleg még elfelejtjük, hogy szoknyában jársz.

10

Olga lassan becsukta a rajztömbjét, a szemet egy kis zacskóba dugta. Felállt, és tünődve nézte a követ-

– A torony miatt ne izguljatok – mondta, éf gúnyos mosolyra húzódott a szája. – A torony nem érdekel bennünket.

Bennünket! – Szóval beismerte, hogy Biká^{va}1 tart. Edék gyanúja, úgy látszik, beigazolódik.

– Pompás! – vettem oda. – Ha így áll a helyzet, akkor oké.

– Igen? – Az volt az érzésem, hogy Olga kis^é összehúzta a szemét. – Akkor semmi kifogásotok nerfi lesz az ellen, ha eltűnik innét ez a kő?

– Hogy ... micsoda? – nyögtem ki.

– Éppen egy ilyen kőre volna szükségünk a sz^{ODrasz} műtermünkbe – magyarázta ártatlan képpel Olga. –Gránit. Holnap idejövök a fiúkkal...

– Elég! – szakította félbe élesen Edék. – Elég a fecsegésből, érted? Többé meg ne lássunk itt!

Olga szájáról egy pillanatra sem tűnt el a gúnyos mosoly.

– A bátyám nem szereti, ha így beszélnek velem -mondta.

– Ne ijesztgess – vettem oda halkán. – Nért¹ félünk a bátyádtól. Bár tudjuk, hogy minden kitelik tőle. Egyébként nekem is van bátyám. De csak akkor avatom be a dolgaimba, ha nincs más kiút... Mit akarsz?

Olga már nem mosolygott.

– Tudom, hogy rejtegettek valamit a kő alatt – szólalt meg kis szünet után. – Láttam tegnap ...

– Mit láttál? – kérdezte Edék.

– Félrehúztátok, és közben mind a ketten óvatosan szétnéztetek.
– Megmondtad Bikának? «– kérdeztem.
– Csak semmi Bika! – sértődött meg Olga. – Van rendes neve is. Mint mindenkinek. Dareknak hívják.

11

– Bocsánat – motyogtam. – Megmondtad neki?
Olga lábát a kőre helyezte. Figyelmesen szemügyfve vett, és úgy cuppogott, mintha cukorkát szopogatna.

– Egyelőre nem – válaszolta, – De látom rajtatok, hogy valami borzasztóan érdekes dologról van szó.

Az lett volna a legegyszerűbb, ha felemeljük a követ, és megmutatjuk, hogy nincs alatta semmi. Csakhogy volt. A bejárat. Nem emelhattuk fel a követ.

– Hogyne – mondtam rövidke hallgatás után. – Valami érdekes van ott. De– még milyen érdekes í De ha mi akarjuk, egy óra múlva semmi sem lesz. Ha visszajössz a bátyáddal, és elhúzzátok a követ, te bőgsz le.

Olga egy rövidke percig tűnődött. Cuppogtatta szájában a nem létező savanyú cukrot, az orrnyergén, összehúzott szemöldökei között, kis ráncocska gyűrődött.

– Mit javasolsz? – szólalt meg végre. – Ha akarjátok, megígérem, hogy nem szólok róla a bátyámnak.

Ezt meg kellett fontolnom, meg aztán Edékkal is beszélnem kellett. Nem én voltam a titok egyedüli birtokosa. Hol a biztosíték arra, hogy Olga megtartja a szavát? Nem ismertem őt annyira, hogy fenntartás nélkül higgyek neki. Bár én, őszintén megvallva, tán hittem volna ... Én. De nem Edék. Edéknek az a véleménye, hogy nem szabad bízni a lányokban: árulkodósak, bőgősek, pletykásak, s úgy hazudnak, mintha könyvből olvasnák. Ezt a tanulságot, a Lilkával való röpke kapcsolatából szűrte le. Kétszer sétáltak a parkban, Edék egy hétig csillogó szemmel járt-kelt, aztán Lilka Wladek Kaspr-zyckival is sétált a parkban. Kézen fogva, szakasztott úgy, mint Edékkal. Es Edék meglátta őket. Véletlenül arra járt, és látta őket kézen fogva, Wladek magyarázott valamit. Edék először meg akarta várni Wladekot, hogy megverje, de aztán meggondolta magát: ha Lilka nem akarta volna, akkor nincs kézen fogva sétálás. Szent igaz. Nekem csak később mesélte el a dolgot, s igazat

12

adtam neki. Edék azóta jószerivel nem. szól a lányokhoz, s hanyag megvetéssel beszél róluk.

– Mutatunk neked valamit – pattant ki fejemből az isteni szikra. – De nem most, hanem három nap múlva. És meg kell esküdnöd, hogy egy szót sem szólsz róla.

– Miért nem most mutatjátok meg? – kérdezte elkomorodva Olga. – Most is megesküdhetek, hogy nem szólok róla.

– Csak három nap múlva – mondtam, s széttártam a karom. – Nem lehet előbb. Gyere ide csütörtökön ilyen tájban. És egy szót se az egészről, világos?

– Ne izgulj! – Olga a hóna alá csapta a rajztömböt, és lassan elindult az ösvény felé. Aztán megállt, visszafordult, és így szól: – De csak csütörtökig hallgatok. És ha átverték, mindent elmondok Dareknak.

Vártunk, míg eltűnt a bokrok között. Edék elkeserer detten füttyentett. Leült a kőre, állát két öklére támasztotta.

– Mit csináljunk? – kérdezte. – Csütörtökig talán nyugtunk lesz, de aztán befellegzett.

– Van egy ötletem – bökte ki. – Meglátjuk, mire megyünk vele. Rejtsünk el valamit a toronyban.

– De *mit*? – meresztette rám Edék a szemét. Leültem mellé a kőre. Még ülve is vagy egy fejjel alacsonyabb vagyok Edéknél. És soványabb is. Soványabb? Edék sovány, nekem meg éppen csak annyi bőröm van,, amennyi a csontvázamat befedi. Akármennyit eszem, nem hízom. Izom sem látszik rajtam, olyan cingár vagyok. Birkózásban még a taknyos hatodikosok is legyőznek. Az uszodában veszek elégtételt: én tartom az iskolai rekordot száz méteren, a kétszáz méteres hátúszásban pedig második lettem. És én vagyok az osztályban a legjobb matekos – nincs olyan példa a számtankönyvben, amit meg ne oldanék. Imádom a matekdolikat meg Siwek tanár urat, aki évek óta nem tud kifogni

13

rajtam: mivel mindig elsőnek végzek a dolival, ráadásul ad néhány cseles példát. Még egyszer sem estem bele a csapdába. És néhány hónapja vívni járok.

– Foghatnánk egy rókakölyköt – feleltem. – Olga imádja az állatokat. Egy rókakölyök épp megfelelne a célnak.

– Pompás! – bólogatott epésen Edék. – De egy oroszlánkölyök még jobb volna. Miért nem oroszlánkölyköt dugunk a toronyba?

– Mert nem valószínű, hogy csütörtökig be tudunk szerezni egy oroszlánkölkyöt – magyaráztam nyugodtan.

– És rókakölkyöt honnét szerzünk?

– Majd meglátod. – Kezem fejét végighúztam a homlokomon. – Ismerek egy helyet...

Edék oldalvást nézett rám, és szája fanyar, gúnyos mosolyra húzódott.

– Én is ismerem azt a helyet – mondta. – De jobb, ha Orkánt békén hagyjuk. Orkán nem sokat teketóriázik. Emlékszel, mit művelt az öreg Muchával? Vadorzáson kapta, s az öreg a mai napig nem tud a fenekén ülni, mert tele van söréttel.

Emlékeztem, de még mennyire. Egész Kabacowo azon mulatott. Csak Mucha nem nevetett; fenyegetődött, hogy ezért még megfizet az erdősznek. Viszont nem állított fel több csapdát az erdőben. Mert Orkán kemény ember, akivel nem jó ujjat húzni. Egyedül lakik a rengetegben, reggeltől estig az erdőt járja, s három barátja van mindössze: két farkaskutyája meg egy rókakölkyő, amelynek az anyját széttépte a vaddisznó. A rókakölkyők napközben az erdőszlak körül kószál, az éjszakát pedig egy kis ketrecben tölti, amit Orkán fabrikált neki. A ketrec az udvarban áll. Nemegetszer láttuk Edékkal a rókakölkyöt, amikor gombászás közben az erdőszlak felé vetődtünk. Kíváncsian nézett ránk, de nem engedte,

14

hogy megfogjuk. Csak Orkánt szereti meg a két farkaskutyát, amelyekkel állítólag nagy barátságban él.

– Délelőtt Orkán soha sincs otthon – mondtam. – Megpróbálhatnánk.

– De hogy fogod meg? – kérdezte Edék. – Cukorkával?

– Ezt rád bízom – válaszoltam. – Majd hurkot vetsz a nyakára.

Edék a lassozás nagymestere. Van egy fehér selyemzsinórja, amivel húsz lépésről is pontosan elkapja a földbe szúrt ceruzát. Mióta csak ismerem, ezt gyakorolja, mert tökélyre akarta vinni, és sikerült is neki: bátran felléphetne egy cowboyfilmben.

– Nem akarok kikezdeni Orkánnal – dünnyögött. – Tudod, hogy milyen.

– Ide figyelj, ember! – ráztam meg Edék vállát. – Mi nem akarjuk ellopni azt az állatot. Csak egy órára kölcsönkérjük, aztán visszaadjuk. Észre sem veszi.

– Nem akarok kikezdeni Orkánnal... – makacskodott Edék.

– Mindenáron meg kell szereznünk – mondtam. – Különben befellegzett az egésznek. Olga elmondja Bikának, s azok szépen elintéznék bennünket.

Edék lehajolt, letépett egy fűszálat, és rágni kezdte.

– És ha mást dugnánk oda? – szólalt meg egy pillanat múlva. – Például egy gyíkot.

– Megkerültél? – Lemondóan ráztam a fejem. – Olgát nem lehet akármivel átverni. Először nagy felhajtást csinálunk, titokzatos képet vágunk, aztán egy ostoba gyíkot dugunk az orra alá. Rögtön rájön, hogy becsaptuk.

– Jó fej vagy – mondta Edék, fölsandítva rám. – Téged Orkán szaladni hagy. Nekem meg jól ellátja a bajom.

– Mit képzelsz? – tiltakoztam. – Együtt megyünk, és

15

együtt vállaljuk a felelősséget. Te kapod el a rókát, én meg viszem.

– És idehozod? Egyedül?

– Egyedül is elhozhatom – válaszoltam. – Én nem félek Orkántól.

Edék rám hunyorított, és kivillantotta a fogát.

– Igazán? – kérdezte. – Nem félsz Orkántól?

– Nem – ismételtam, iparkodva, hogy hangom határozott legyen. Edék gúnyosan mosolygott.

Kilincs beírt valamit a naplóba, majd összecsuksa, és a táblához ment. Az ablakon át beeső ferde fénysugár csillogó ezüstszőkére festette a tanárnő haját. Az ablakon túl, a gesztenyefa ágain verebek civakodtak; tanácskozásuk ugyancsak viharos volt, két vitázó egymásnak ugrott, majd a madár-országgyűlés, mintegy adott jelre, egyszerre felkerekedett, és az ég felé röppent. Az ég kék volt, felhőtlen, ragyogó kék – igazi júniusi égbolt. Miért nem májusban ér véget a tanév? A júniustól már bizsereg az ember vére, a Patkowkában meleg a víz, a fővény forró, az erdő zöldbe borult. A június már vakációs hónap. Mi meg csak ismétlünk, felelünk, meg a hiányokat pótoljuk.

– BHHMane – ütötte meg fülemet a Kilincs hangja. – Artúr He CMOTPH B OKHO! Cefiqac noroaopHM o Hauinx noaTax. Molikowska!

Baska lassan felállt, lehúzkodta mini rakott szoknyáját. Tenyerével a padra támaszkodott.

– H Te6a cAymaio – bátorította őt Kilincs.

– MOH AJOÓHMWH noaT IlyiuKHH... – kezdte bártortalanul Baska, és szétnézett az osztályban. – OH norHÖ Ha ayaAH.

– Azért Puskin a kedvenc költőd, mert párbajban

16

esett el? – kérdezte oroszul Kilincs, és gúnyosan mosolygott.

– HeT... – válaszolta Baska, és észrevettem, hogy titokban a könyökével megböki Ela Meissnert. – OH tHCaA CTHXH.

– Mondd el nekünk a legkedvesebb Puskin-versedet – mondta Kilincs.

Baska összeszorította az ajkát, és komolyan a mennyezetre meredt.

– ОТПБOK H3 noaMbi PycAaH H AyflMHAA – szólalt meg néhány másodperc múlva.

y AyKOMopBH ayö 3eAeHbi5; 3AaTajr yerib Ha flyöe TOM:

H flHeM H HOMbK) KOT yieHWH

Bee XOAHT no ijenH KpyroM; HflÉT HanpaBo — necHb 3aBOAHT, HaAeBo — CKa3Ky roBopHT.

TaM qyaeca: TaM AeniHíí öpoflHT, PycaAKa Ha BCTBHx CHAHT; TaM Ha HeBeflOMHX AOpoicax CAeaw

...

Megakadt, erőltetetten köhögött, tekintetét idegesen jártatta végig az osztályon. Csend. Kilincsnak igen éles füle van, s év végén senki sem kockáztat meg egy egyest sűgásért.

– TaM Ha neBHfIOMbix aopojKKax CACAM... – ismételte meg Baska búsan. – CMKU...

Kilincs ma jó hangulatban volt. Mert különben Baska már rég leült volna egy egyesleL

– Bizonyára nagyon izgulsz – mondta Molikowskának. – Mert hiszen ki ne tudná kedvenc költőjének a kedvenc

versét, igaz?

17

– Igen, tanárnő kérem! – helyeselt buzgón Baska. – Bocsánatot kérek ...

– Hát akkor azt mondd meg nekem, ki fordította le lengyelre a Ruszlán és Ludmillát!

Baska hunyorgott.

– Talán... – kezdte – ja igen, Julián Tuwim... – és kérdően nézett a tanárnőre, mintha azt várná, hogy az ellentmondjon.

Kilincs bólintott. Intett Molikowskának, hogy leülhet.

– Ki olvasta lengyel fordításban ezt a poémát? – kérdezte.

Halk morajlás, sokat jelentő szemvillanások.

– Nem kötelező olvasmány – szólalt meg Wójcik, az osztálytitkár.

– Tudom – mondta Kilincs. – És ti csak azt olvassátok el; ami kötelező?

Edék könyökével a bordáim közé bökött.

– Jó ötletei vannak – súgta. – Mintha nem lenne a világon nagyobb élvezet, mint a versolvasás.

Hirtelen megcsikordult az utolsó pad. A vállam fölött hátranéztem, és megállapítottam, hogy Negatív állt föl. A bőre napbarnított, a haja pedig majdnem fehér, a szemöldöke és a szempillája ugyancsak – akár egy negatív kép. Három hónapja, amikor megjelent az osztályunkban, először Albínónak csúfoltuk, de a Negatív kiszorította az Albínót. Edék ötlötte ki, és mondhatom, telibe talált.

– Én olvastam – mondta Negatív meglepően mély, lágy hangján. – Julián Tuwim igen sokat dolgozott ezen a fordításon. Különösen a bevezető sorokon, amit Moli-kowska elmondott. A bevezetést több változatban is lefordította. Az egyik, tréfás változatot, könyv nélkül is tudom.

Kilincs ámulattal nézett Negatívra. A többi tanár már rég megszokta Kowalski húzásait, de Kilincs még mindig

18

melepődik. Vajon komolyan beszélt Negatív, vagy csak viccelt? Nála sohasem lehet tudni.

– Mondd el!

Negatív kissé oldalra hajtotta busa, szöke fejét, s könnyed mosoly játszott a száján. Szavalni kezdett:

Zöld fűzfa áll a lának partján, A fűzfához kötve kötéL, Kötélre fűzve éjét-napját Itt tölti a tudós görény.

– Görény? – ismételte meg Kilincaí – Puskin kandúrt ír.

Az osztályt rázta a visszafojtott nevetés. Halk köhé-cselés, krákogás hallatszott, tenyerünket a szánkra szorítottuk.

– Tuwimnak problémái voltak a rímmel – magyarázta nyugodtan Negatív, ügyet se vetve a nevető osztályra. – A görényen kívül esetleg a bölény jöhetett volna szóba. Feltéve, hogy nem vashúr volt a fűzfára kötve.

– Micsoda? – kérdezte tanácstalanul Kilincs, aki nemigen tudta, mire akar kilyukadni Negatív, s azt hitte, hogy csak viccel. – Milyen vashúr?

Zöld fűzfa áll a lának partján, A fűzfához kötve vashúr, Vashúrra kötve éjét-napját Itt tölti a tudós kandúr.

– De ezt a változatot is elvetette – mondta Negatív, s derűsen tekintett rózsaszín nyúl szemével Kilincsre.-

Mert a gyakorlatban használhatunk spárga helyett vashúrt, de a költészetben nem.

– Köszönöm, elég – vetette oda szárazon Kilincs. – Ül le.

19

Fenyegetően nézett végig az osztályon, s a vihogás elült. Edékre kacsintottam. Edék mutatóujjával a homlokára bökött, és egy kis kört írt le rajta.

– Ez nem vicc volt – súgtam a fülébe. – Csak Negatív kicifrázta a dolgot, olvastam Tuwimnak egy erről szóló cikkét.

Edék megvonta a vállát. Elővett egy kis cédulát, és nagy betűkkel ráírta oroszul: Hülye. Balra néztem. Az ablaknál, a padra könyökölve ült Olga. Kowalski felé fordult. Őt nézte, és a tekintete nemigen tetszett nekem.

Csodálat volt a szemében.

Mi van itt csodálni való? Nevetni, azt lehet, jót nevetni az egészen, de csodálni? Ez az Olga ostobább, mint gondoltam.

Olga megérezte, hogy nézem, visszakapta a fejét, s egy pillanatra találkozott a tekintetünk. Gúnyos képet vágtam: a bal szemöldökömet felhúztam, jobb szememmel hunyorítottam, a számat patkó alakúra görbítettem. Szeme se rebkent. Ismét Kowalski felé fordult.

Starkiewicz nyögécselt, nyekergett valamit Lermon-tovról. Csöngettek. Kiszaladtunk az udvarra, a záporozó meleg napsugarak alá. Negatív lendületből átugrotta az élősövényt, fantasztikusan rugalmas volt, még csak nem is súrolta a lába az egyenletesre lenyírt ágakat.

Olgát figyeltem. Marylával sétáltak karon fogva, iskolai köpenye alól kilátszott a tegnapi piros kordbársony ruha. A barátnőjével sugdolózott.

Negatív letépett az élősövényről egy apró, kunkori levelekkel teli méregzöld ágacskát. Két ujjá közé csípte, és szökdelve Olgához lépett, mélyen meghajtotta magát.

– Fogadd el, hölgyem, e szerény bokkrétát köszönetül az elismerésért.

Maryla vihogni kezdett. Olga komolyan pukkedlizett, elvette az ágacskát, és méltóságteljesen megszagolta.

20

– Micsoda gyönyörű rózsá! – mondta. – Illatozik, miként Allah kertje.

– Illatozik, miként az álom – szólta Negatív, s még mélyebbre hajtotta a fejét. – Mint az álomom, melynek te vagy a hercegnője.

Edék rám kacsintott, szétterpesztette a lábát, két kezét a csípőjére tette.

– Hé, Negatív! – kiáltotta. – Hivat az igazgató!

Negatív Edékhez fordult. Az erős napfényben kísértetiesen hasonlított egy negatív képhez: fehér haj, szemöldök, szempilla, olajos barna arcbőr.

– Milyen igazgató? – kérdezte.

– A cirkuszigazgató – válaszolta Edék. – Roppant nagy szüksége volna egy bohócra.

Negatív szelíden elmosolyodott.

– Már vártam a hívását – vetette oda. – Nem akarsz fellépni velem? Volna egy pompás számom, csak egy számár hiányzik hozzá.

Edék a válla közé húzta a fejét. Tudtam, hogy ez rosz-szat jelent.

– Vigyázz magadra! – sziszegte a fogai között. – Nem szeretem az ilyen szövegeket.

– Hát mit szeretsz? – kérdezte előzékenyen Negatív.

– Nyughass! – fordultam Edékhez, akinek *sa* arcát lassan elöntötte a vér. – Nem érdemes kikezdeni egy bolonddal.

– Nem érdemes – helyeselt Negatív mosolyogva. – Bizony isten, nem érdemes ...

Annyi gúny volt a hangjában, hogy Edék nem bírta tovább: ökölbe szorította a kezét, boxállásba helyezkedett, és lassan megindult Negatív felé. Majd egy fejjel magasabb Kowalskinál, ő az osztály legerősebb sráca, Negatív nem kerülheti el sorsát.

– Fiúk! – kiáltotta Olga, majd elhallgatott.

Edék szeme szinte eltűnt, két macskapupilla szikrá-

21

zott a helyén. Tudtam, hogy most, még ha akarnám, akkor sem tudnám visszatartani. Negatív gúnyos szívéllyessége a végsőkig felingerelt. Az égvilágon senki és semmi nem tarthatja vissza.

Olgára néztem. Elkaptam Negatív tréfás, Olgának szánt kacsintását. Olga megnyugodott, s kíváncsian Ieste a fejleményeket.

Edék nagy ívben meglendítette a karját. Lecsapott. De majdnem elvágódott a lendülettől, amellyel ökle átszelte a levegőt: Negatív olyan villámgyorsan ugrott félre, mintha rugóra járna.

– Kisebb lendülettel – mondta Edéknek. – Mert elveszíted az egyensúlyod. A potenciális

energia átalakulása kinetikai...

Nem fejezte be, mert Edék ismét támadott, ezúttal két kézzel. Ismét lyukat fűrt a meleg tavaszi levegőbe. Negatív mellette himbálózott térdben kissé megroggyan-tott lábán, derűs volt, mosolygott. Boszorkányság. Még életemben nem láttam, hogy valaki ilyen gyorsan helyet változtatott volna. Edék egy pillanatig úgy állt ott, mint Bálám szamara, összehúzott szemmel Negatívra pillantott. Aztán még jobban behúzta válla közé a fejét. A szaporodó közönség nevetése végképp felbőszítette.

– Megfojtalak! – sziszegte. – összetörlek!...

– Keygelmezz nékem, Góliát! – Negatív könyörögve kulcsolta össze a kezét. – Herkules, irgalmazz!

Edék rávetette magát, Negatív elugrott, s megindult a hajsza az iskolaudvar körül. Edék a kétszáz méteres távon a második az iskolában. Nem értettem, hogy lehet az, hogy egy centiméterrel sem csökken a távolság közte és Kowalski között. Edék száguldott, Negatív pedig bohóckodva ugrándozott előtte. Már harmadszor rohanták körül az udvart. Olga mosolyogva figyelte őket.

– Utoléri – mondta Maryla.

– Nem éri utol – ellenkezett Olga, s a hangja tele volt

22

nevetéssel. – Holtbiztos, hogy nem éri utol. Fogadjunk, amibe akarsz.

– Velem fogadj – morogtam. – Ha Edék helyében lennék ...

– Akkor? – nézett rám-gúnyosan.

– Edék most ideges – válaszoltam. – Ha nem volna mérges, már rég utolérte volna Negatívot.

Közben úgy látszott, Negatív kifáradt. Edék már a sarkában volt. „Ha most utoléri – gondoltam magamban –, akkor az isten se választja szét őket.” Negatív egyenesen az élősövénynek tartott. Kizárt dolog, hogy ilyen fárasztó futás után átugorjon másfél métert...

Dobbantott, és – fantasztikus, csodálatos könnyedséggel, akárcsak egy madár – átrepült az élősövény fölött. Edék gondolkodás nélkül utánvetette magát.

Mintha lassított felvételt láttam volna: jobb talpa beleakad a bokorba, a teste vízszintes helyzetbe kerül. Edék lezuhan az útra, karon, térdén, arcon csúszik a salakon. Fekszik. Mozdulatlanul fekszik.

A csoportosulást szétlökösve a barátomhoz futottam, de Negatív fürgébb volt nálam. Edékhez szaladt, megfogta a karját, és óvatosan felemelte.

– Mi van öregem? – hallottam Negatív hangját. – Megütötte a lábad?

Edék közben magához tért. Kiszabadította magát, s ellökte Negatívot.

– Lépj le! – sziszegte, miközben igyekezett megállni kibicsaklott lábán. – Ezért még számolunk ...

– Miért? – kérdezte Negatív őszinte elképedéssel a hangjában. – Hiszen csak tréfáltunk!

– Lehet, hogy neked ez csak tréfa volt – mondta lassan Edék, s az ajkába harapott. Bal arcáról néhány vér-csepp csordogált lefelé. – De nekem nem.

– Akkor meg arra kérlek, ne haragudj! – szólalt meg halkán Negatív. – Bocsáss meg, öregem.

23

Edék hátat fordított neki. Én is háttal álltam Negatívnak. Vártuk, hogy elmenjen. Elment. Röpigott a salak a talpa alatt.

– Elintéztem – morogta Edék. – Esküszöm. Majd meglátod, mit csinállok vele.

– Hagyd békén – mondtam. – Hiszen bocsánatot kért.

– Mert bejajd – szólt Edék. – Láttad, hogy futott előlem? Majd adok én neki.

Magamban azt gondoltam, hogy Negatív egyáltalán nem úgy festett, mint aki bejajd, de ezt nem mondtam meg Edéknek. Minek bosszantsam a haveromat? Körülnéztem: az udvar mélyén, a röplabdázók mellett, Olga beszélgetett Negatívval. Még csak felénk se néztek. Nagyon kellemetlenül éreztem magam. Csináljon Edék, amit akar, nem az én dolgom. A becsületbeli ügyekbe még egy jó barát sem avatkozhat be.

Orkán, az erdész, földszintes házban lakott. Az otromba, hatalmas fekete gerendákból ácsolt ház úgy nőtt ki a juharfák és fenyőfák közül, mint egy vén gomba. Nem vezetett hozzá út; mindössze egy-két keskeny ösvény keresztezte egymást a magas, méregzöld fűvel benőtt tisztáson.

Nem ismertem olyan embert, aki járt volna ebben a házban. Tán egész Kabacowóban nem akadt senki, aki belülről látta volna. Ha nagy ritkán mégis vendége akadt Orkánnak, a ház előtti tisztáson fogadta vagy a tornácon, ahol két, durván ácsolt pad állt. Ha körútra indult, az ajtót egy ötakilós, barna lakattal zárta le, ami még egy vérbeli betörőnek is kedvét szegte volna.

Most is ott csüngött az óriás lakat. Azért óvatosságból egy ideig a kökényesből leskelődtünk, de a lakat meg a csend meggyőzött bennünket arról, hogy Orkán nincs a közelben.

24

– Biztosan rejteget valamit – suttogta Edék. – A nyakam rá...

– Ugyan, mit rejtegetne? – rántottam meg a vállam.

– Például... azt a kincset.

– Milyen kincset?! – meredtem Edékre.

– A gróf ékszereit – válaszolta. – Nem hallottál róla? Eszembe jutott: nagyon-nagyon régen, még a háború

előtt, a környékünkön lakott egy Grott nevű gróf. Ékszergyűjteményének az egész országban híre volt, sőt még külföldön is. Állítólag egy Maya-szentélyből való, madártojás nagyságú briliánsa is volt és egy smaragd nyaklánc, amelyet XIV. Lajos felesége hordott annak idején. Amikor a németek lerohanták Lengyelországot, a gróf elrejtette a kincseit, és a kínzások ellenére sem árulta el a németeknek a rejtékhelyet. Koncentrációs táborban pusztult el, de a kincsnek a mai napig nem bukkantak nyomára.

– Süket duma – morogtam. – Miért éppen Orkán találta volna meg?

– Miért ne? – Edék az ujjai között morzsolgatta a fehér selyemzsinórt. – Az erdész a legesélyesebb kincskereső. Ismer minden lyukat, minden odút az erdőben. És a gróf az erdőben rejtette e^a kincsét.

– Honnét tudod? – kérdeztem.

– Úgy mondják. A gróf kastélyát a németek tüzetesen átkutatták, egy téglá sem maradt a helyén, de semmit sem találtak. És a kastély körül erdők húzódnak. Különben miért tenne Orkán akkora lakatot az ajtajára?

– Süket duma – mondtam ismét, s közben a sötét, masszív, erődítményre emlékeztető épületet néztem: még az ablakokat is vastag rács védte. – Ha megtalálta volna a kincset, nem maradt volna itt. Nagyvárosban élne, és sportkocsin száguldozna.

– Nem olyan biztos az – mondta halkán Edék. – Allí-

25

tólag a gróf is nagyon szerényen élt. Elég volt neki a tudat, hogy a kincs az övé. A birtoklás öröme, érted?

– Nemigen – morogtam. – Micsoda öröm az, ha gazdag az ember, s nem él a gazdagságával?

Edék elmosolyodott, és oldalvást nézett rám.

– Emlékszel, mit mondtál egyszer az ezüst evőeszközökről?

Valóban ... Anyunak a kredencben csodálatos ezüst étkészlete van: tizenkét kanál, kés, villa, kiskanál és süteményes villa. Havonta egyszer az egészet kirámoljuk az asztalra, és ezüstitisztítóval kifényesítjük. És alumínium evőeszközzel eszünk, mert anyu sajnálja az ezüstöt. Csak egyszer vettük elő az ezüstöt, amikor Varsóból megérkezett Teofil bácsi, a mamám bátyja. Ha rajtam múlna, mindig a szép ezüst evőeszközt használnánk. Minek feketedjenek a kredencben? De anyuval ez ügyben nem lehet szót érteni – nem enged, és kész.

– Talán igazad van – mondtam. – Elvégre Orkán nagyon különös alak. Lehet, hogy megtalálta a gróf kincsét, és ez megzavarta a fejét.

– Sokért nem adnám, ha egyszer belülről láthatnám a rezidenciáját – jegyezte meg Edék.

– Én ugyan nem – válaszoltam, s igyekeztem meggyőző csengést adni a hangomnak. – Nem szeretem más dolgába beleütni az orrom.

– Üres duma ... – Edék savanyúan mosolygott. – Ismerlek. Éppúgy furdalja a kíváncsiság az oldaladat, mint az enyémet. Tudod mit, Artek? Bemegyünk mi még oda.

Megszorítottam Edék karját: egy vöröses kis állat kúszott elő a sarok mögül, a napsütötte tisztásra szaladt, lompos farkával seperte a füvet, majd elnyújtózott -nyilván aludni készült. Fölálló füle volt, mint a farkaskutyának, s hosszú, hegyes, rokonszenves pofácskája.

Visszafojtottam a lélegzetem. A szememmel jeleztem

26

Edéknek, hogy kezddhetjük. A róka vagy harmincméternyire volt tőlünk. Túl messze, addig nem ér el a kötél, közelebb kell lopakodni.

Edék megmozdult. Lassan, nagyon lassan, centiméterről centiméterre kúszott előre. Zajtalanul. A rókák, még a szelidített rókák sem szeretik az idegeneket, félnek tőlük.

A csöpp kis állat semmit sem sejtett. Sütkérezett a napon, s alig észrevehetően csóválta bolyhos, vörös farkát. Valahol nem messze harkály kopogott, juharfák levelei susogtak a gyenge szellőben, legyek cikáztak az orrunk előtt. Edék megmerevedett. Kiért a bokrok közül, most már csak tizenöt méter választotta el a rókakölyök-től. Ilyen távolságról Edék mindig célba talál. De most?...

Izgatott volt, elfogódott. Ha nem húzza meg eléggé a hurkot, a ürge kis állat kicsúszik belőle.

És ha Orkán a közelben van, és meghallja a kis állat rémült vinnyogását?

Vastag szürke pokrócot szorongattam a hónom alatt. Gyorsabban!... A róka bármelyik pillanatban szimatot kaphat, és meglép. Már az is csoda, hogy épp a rejtékhelyünk közelében választott magának alvóhelyet.

Gyorsabban, Edék ...

Láttam, hogy Edék átveszi jobbába a kötélnyalábot, aminek a végét a bal kezére tekerte. Megmozdul. Jobb karja villámgyorsan előreleendül. Ezüstös villanás.

És nyöszörgés. Vékonyka, magas hangon, kétségbeesetten nyüszít a rókakölyök.

Kiugrottam a bokrok közül, a pokrócot a hánykolódó kis vörös gombolyagra dobtam, gyorsan, lázas sietséggel bebugyoláltam. A rókakölyök egy pillanatig még küzdött, majd mozdulatlaná dermedt. A karomba kaptam a kis csomagot, olyan volt, mint a takaróba bugyolált

27

csecsemő. A pokróc mélyéből bánatos nyöszörgés hallatszott.

– Repüljünk! – sziszegte Edék. – Mert ha Orkán itt talál bennünket...

Csak a romok közé érve éreztük magunkat biztonságban. A rókakölyök már nem dobálta magát, teljesen megnyugodott. Bemásztunk a toronyba, a kacskaringós kőlépcsőkön felkapaszkodtunk a tetejébe. Egy kis kör alakú helyiség volt itt, a falban négyyszögletes ablakocska, a téglapadlón papírhulladék, üvegcserepek és szalma. A nyirkos, dohos levegőben rohadt almaszag terjengett. A sarokban hálóval leborított láda állt.

Edék félrehúzta a hálót, én pedig a ládába tettem a rókakölyköt tartalmazó batyut, és megrántottam a pokróc sarkát. A vörös kis gombolyag bukfencezett egyet, és a szalmára huppant. A hálót gyorsan a ládára borítottuk.

A csöpp kis állatba nagy adag ravaszság szorult. Úgy tett, mint aki semmin se csodálkozik, semmitől sem fél. Elnyújtózott a szalmán, buksiját két mellső mancsára fektette, és még a szemét is behunyta, mint aki alszik. Pedig félt. Az oldala sebesen járt, a farka remegett.

– Gyerünk innét! – súgtam Edéknek. – Hadd szokjon meg. Olga csak délután jön.

Edéknek nem akarózott eljönni. A háló fölé hajolt, és mohón leste a mozdulatlan kis állatot.

– Mit gondolsz, vissza kell vinni? – kérdezte anélkül, hogy felnézett volna. – Orkán sose tudja meg, hogy mi hoztuk el.

– Fékezd magad – mondtam. – Nem vagyunk tolvajok.

– Miért lennének tolvajok? – Még közelebb hajolt a hálóhoz. – A róka senkié. Erdei állat. Csak éppen az erdésznél lakik.

Halk suttogásunk úgy hatott a kis állatra, mint az áramütés. Egyre erősebben remegett. De meg se moc-

28

cant, és nem nyitotta ki a szemét. Nyilván azt akarta, hogy holtnak higgyük.

– Szeretném megsimogatni – suttogta Edék.

– Nem vagyunk tolvajok – ismételtem. – Kölcsönvettük a rókakölyköt. És visszavisszük.

Edék fölemelte a háló sarkát. Karját óvatosan bedugta a ládába, és ujjai hegyével megérintette a rókakölyök fülét. Így akarta kezdeni a simogatást. De a folytatás elmaradt. A csöpp kis állat felpattant, bíborszínű ínye közül elővillantak fehér kis tüfogai. Edék förtelmeset ordított. Kirántotta kezét a ládából, és mutatóujját a Szájába kapta. Amikor kihúzta, két mély, vérző sebet pillantottam meg.

– Te kis ...! – Edék felkapott egy tégladarabot. Elvettem a téglát, Edék és a láda közé álltam.

– Megérdemelted – mondtam. – Ez nem Bobi kutya, hogy simogatni kelljen.

29

– Szétlapítom!

– Azért, mert megharapott? – Továbbra is elálltam az útját. – Te vagy a bűnös. Ő csak védekezett.

– Hazudsz! – vakkantott Edék, s megrázta sebesült ujját. – Miért kellett volna védekeznie? Hiszen én csak...

– *Titdsz rokanyélven beszélni? – kérdeztem. – Mert akkor előtte közölnöd kellett volna velem, hogy nincsenek gonosz szándékaid.*

Edék ismét a szájába dugta az ujját. A dühe már elpárolgott. Egykettőre dühbe gurul, de hamar le is csillapszik. A rókakölyökre néztem. A csöpp kis állat a hasán kúszott a láda fala mentén, bizonyára azt nézte, merre menekülhetne. Bojtos farkát dühösen csapkodta a szalmához. Prüszkölt. Vicsorgott. Már nem tette magát – megérlelődött benne a kétségbeesett elhatározás, kész az élethalálharcra. Hirtelen rám pillantott: olyan gyűlölet izzott a szemében, hogy lúdbőrös lettem.

– Megyek – dünnyögte Edék. – Látni se akarom ezt a dögöt.

– Adjunk neki tejet – javasoltam. – Akkor talán megérti, hogy nem akarunk neki ártani.

Edék a farmerja hátsó zsebéből kihúzott egy lapos műanyag kulacsot. Odaadta és kiment. A kövezet borító ócskas^gok között találtam egy üres konzervdobozt. Teleöntöttem tejjel. De hogyan rakjam elé anélkül, hogy veszélynek tenném ki magam?

A karomat a pokrócba csavartam, majd óvatosan félrehúztam a híiót. A csöpp kis állat az alomhoz simulva, égő szemmel nézett rám.

– Ne félj, Vöröske – suttogtam mosolyogva. – Nem akarok rosszat, Vöröske, igazán, Vöröske, csak tejet adok neked, biztosan szomjas vagy ...

Továbbra is suttogtva, bedugtam a karom a ládába, vártam a támadást, de az elmaradt. A szalmára tettem
30

a tejjel teli konzervdobozt. Aztán, ugyancsak lassan, visszahúztam a kezem. A rókakölyök még mindig engem nézett. Érezni véltem a feszültségét, az ijedtségét, bár igyekezett leplezni, inkább azon volt, hogy engem ijesz-szen meg fenyegető, agresszív tekintetével. „Csak nyúlj hozzám – mondta a tekintete –, csak közelíts, cafatokra téplek...”

– Hagyjad, Vöröske – mondtam kedvesen, mosolyogva. – Eszem ágában sincs bántani téged, nemsokára hazamehetsz, de most igyál egy kis tejet. Csak bátran, Vöröske, képzelem, milyen szomjas lehetsz. Én, ha ideges vagyok, akár egy egész hordó tejet is ki tudnék inni. Igyál, Vöröske!

Rá se hederített a tejre. De megállapítottam, hogy lassanként felenged, izmai elernyednek. A láda sarkában feküdt, összekuporodva, farka vége sötét pofácská-jához ért. Aludni készül? Nem hinném. Inkább kimerült a rázúduló eseményektől. Zöld szembogara minden mozdulatomat követte.

Úgy gondoltam, jobb, ha magára hagyom: hadd szokja meg az új helyzetet, hadd érezze magát szabadabban. Kacsintottam a csöpp kis állatnak, és leszaladtam a kopott lépcsőn.

Edék a bejáratnál ült a romos falon, és a lasszóval játszadozott.

– Kész? – kérdezte. – Beléd mart?

– Megnyalt.

– Ne szédíts, Artúr! Ismerem a szövegedet. Csak már túl lennénk az egészen. Ha Orkán rájön, hogy megléptették a rókakölykét, a nyomunkba ereszti a farkaskutyáit. El tudod képzelni, hogy mi lesz akkor?

A hideg végigfutott a hátamon. Erre nem is gondoltam, pedig a farkaskutyák szag után egészen a toronyig elvezetik az erdészt.

«– Nyugalom, csigavér! – válaszoltam tettetett nemtö-

31

rődömséggel. – Estig nem jön rá, mert a rókakölyök napközben az erdőben kóborol.

Szürkületkor pedig úgyis visszavisszük a komát.

– Az ördög vinné el... – Edék mindkét kezére rátekerte a madzagot, és dühösen tépkedte. – Egy ostoba fehérnép miatt ilyen dolgokba keveredik az ember. Hol van Olga?

Egy kissé meghökkenett az „ostoba fehérnép” kifejezés, de ezúttal jobbnak láttam hallgatni.

– Mindjárt itt lesz – feleltem. – Nemsokára jönnie kell.

– Gondolod, hogy megelégszik azzal, ha egyszer meg-nézheti? – kérdezte Edék. – És ha holnap ismét meg akarja látogatni a rókakölyköt? Ha nem engedjük, akkor esetleg megint eszébe jut a kő, és mindent elmond a bátyjának.

– Majd meglátjuk – dünnyögtem. – Benézek a komához.

Halkan fölkapaszkodtam a lépcsőn, s messziről belestem a ládába. A konzervdoboz üres volt. A csöpp kis állat ugyanazon a helyen feküdt, mint az előbb, összegömbölyödve, farka az orránál. A szeme csukva, de a füle hegyesen, éberesen meredezett. Tudta, hogy bejöttem.

– Bravó, Vöröske – szóltam. – Ízlett a tejecske? Láthatod, hogy nem fenyeget semmi veszély. Még egy kicsit elüldögélsz a ládában, aztán visszamész az erdőbe.

A csöpp kis állat felemelte a farkát az orráról, és felém fordította hegyes, fekete orrocskáját. Hirtelen vad vágyat éreztem, hogy megvakarjam a füle tövét, megsimogassam rozsdaszínű, bolyhos bundácskáját. A ládához léptem.

„Az állatoknak kitűnő ösztöneik vannak – gondoltam –, érzik, hogy ki az ellenség, és ki a barát. A rókakölyök kiitta a tejet, vagyis bízik bennem, talán megkockáztathatnám : „”

32

– Ne félj – suttogtam –, nagyon szeretlek, jó haverok leszünk, meglátod, gyere ide hozzám, ne félj, ne félj

..

A háló fölé hajoltam, szinte hozzátapadt az arcom, 8 közben becéző szavakat suttogtam. A rókakölyök összekuporodott, s behúzódott a sarokba. Gyorsuló szuszogás ütötte meg a fülem, mintha valahol a távolban egy gőzmozdony gyorsítana-

– Kis ostoba, te kis ostoba, hiszen szeretlek, nem érzed?

Ha nincs olyan gyors reflexem, pórul jártam volna: A másodperc utolsó tört részében kaptam el az arcom.

A rozsdaszínű lövedék a hálóba vágódott, körmeivel megkapaszkodott benne, és vékony, elkeseredett hangon nyüszített. Azután a szalmára zuhant. Megmerevedett.

Nem voltam dühös, inkább valami szánalomfélét éreztem.

– Ostoba vagy – mondtam. – Én szeretlek, te meg a karmaidat mutatod. Sohasem becézgetett senki? Sajnálak, nem tudod, hogy mit veszítesz. Adjak még tejet?

Lecsavartam a kulacsról a kupakot, és a hálón át öntöttem a konzervdobozba. A rókakölyök feszülten figyelte a dobozt a kulaccsal összekötő fehér patakocskát. Amikor végeztem, a teli konzervdobozra nézett, majd rám emelte a szemét. Oldalra hajtotta apró kis fejét: Rózsaszín nyelvecskéjével megnyalta az orrát. A rám szegeződő tekintetben nem láttam ellenséges érzületet, csak egy csodálkozó, kutató kérdést: „Ki vagy te? Mit akarsz?”

– Azt akarom, hogy ne félj tőlem – válaszoltam, szelíden, s a csöpp kis állatra mosolyogtam. – Kicsit ideges vagy, de roppant rokonszenves. – A rókakölyök égnek emelt orral, vékony hangon felnyüszített. – Tudom, haragszol rám a pokróc miatt. Nem tehetünk mást, Vöröske, bocsásd meg, komoly dologról van szó. Legyél kedves Olgához. Egy kicsit rátarti, de...

33

– Megvesztél, vagy mi? – Edék a küszöbön állt, és csodálkozva nézett rám. – Kivel dumálsz, öregem?

Kellemetlenül éreztem magam, mintha Edék valami csúnya dolgon kapott volna rajta.

– Én dumálok? – csodálkoztam mesterkélten. – Tán a füled csengett. Csak dúdolgattam...

– Jön Olga – szakított félbe Edék. – Mindjárt itt lesz.

– Rendben.

– Nem tudom ... – Edék a ládába pillantott. Láttán a rókakölyök lekushadt, összeráncolta az orrát. – Az az érzésem, mintha nem egyedül jönne.

– Hazudsz.

– Majd kiderül... Először csak őt láttam a domboldalra vezető ösvényen. Aztán kicsit távolabb megmozdultak a bokrok... Érted? Vagy összebeszél valakivel, vagy követik.

Kézfejemmel megdörzsöltem a homlokomat. Igaz, Olga égy kicsit fenn hordja az orrát, fontoskodik, feldühíti az embert, de hogy kétszínű legyen? Azt nem tudom elképzelni róla.

– A bokrokat – vettem ellen – például a szél is mozgathatja. Vagy egy kutya szaladt arra. Vagy kecskék legelnek ott. Miért kell mindjárt gyanúsítani?

– Majd kiderül – ismételte meg komoran Edék. – Én nem bízom benne.

Mit tegyek? Csak nem fogom bizonygatni Edéknek, hogy Olga a legklasszabb lány az osztályban, sőt talán az egész iskolában? Edék azonnal valami hülyeséggel gyanúsítana. Különben így is gyanúsít. Felőlem... Leszaladtam a lépcsőn, Edék utánam.

Amikor a torony lábához értünk, Olga már fölért a dombtetőre, a porladó romok között lépkedett. A múltkori piros kordbársony ruha volt rajta, de most kerek, fehér csipkegallérral a nyakán. A gallér még jobban kiemelte hajának olajos fényét, arcának barackszínét.

34

– Szevasztok – mondta. – Itt vagyok. Hol van az, amiről beszéltek?

– Csak lassan a testtel! – Edék figyelmesen nézte Olgát. – Egyedül jöttél?

– Hagyjátok a vicceket. – Olga egyenesen Edék szemébe nézett, és nekem már semmi kétségem nem volt afelől, hogy Olga őszinte hozzánk. – Megint át akartok verni? Figyelmeztetek, hogy nem lesz sikeretek.

– Jól van, na – vágtam közbe. – Ügy láttuk, mintha jönne valaki utánad, de hiszünk neked.

– Minek beszélsz többes számban? – dünnyögte az orra alá Edék.

Krágogtam egyet, hogy belefojtsam a szót. Intettem Olgának, hogy kövessen, és megindultam fölfelé a meredek lépcsőn. A hátam mögött hallottam Olga sebes lélegzetét.

Beléptünk a kis szobába. Az ablakon beszűrődő fény már nem tudta megvilágítani a helyiséget, homályba veszett minden, a világoshoz szokott szemünk nem sokat látott. Olga hunyorogva nézett körül.

– Semmit se látok – mondta. – Hol van?

– Itt – mutattam a ládára.

Olga a ládához lépett, és mélyen a háló fölé hajolt.

– Jaj de édes – suttopta. – Pamacs... Vörös kis pamacs ... Hozzányúlhatok?

A rókakölyök a sarokba húzódott, és ellenségesen fújtatott. Észrevettem, hogy ismét eltüntette a tejet.

– Nem ajánlom – mondtam. – Edéket már megharapta.

Olga leguggolt a láda mellé, és a rókakölyköt bámulta. Az arca felderült, szeméből eltűnt a hűvös bizalmatlanság. Teli volt melegséggel.

– Pamacs... – hallottam a hangját – kis Pamacs, biztosan rossz neked itt a ládában... Mit csináltak veled? Csak úgy reszketsz...

35

– Semmi különös – mondta Edék. – Csak először megsütöttük nyárson, aztán megspékeltük. Ahogy szoktuk.

– Mit ugrálsz? – vetette oda Olga, de szemét egy pillanatra se vette le a rókakölyökről. – Csak úgy mondtam ... Kis Pamacs! Talán éhes vagy? Adtatok neki enni? – fordult hozzám.

– Tejet kapott – válaszoltam.

Olga kezét a hálóra fektette. A rókakölyök összehúzta az orrát, és kivicsorította tífogait.

– Nehogy bedugd a kezéd! – figyelmeztette Edék. – Mert...

Nem fejezhette be. A rókakölyök a hálóra vetette magát, két állkapcsa kattanva csapódott össze. Csoda, hogy Olga el tudta kapni a kezét. A rókakölyök újfent a sarokba húzódott, onnét leste Olga minden mozdulatát. Farka idegesen söpörte az almot.

– Egyáltalán nem haragszom rád – suttogetta Olga, s melegen mosolygott a kis állatra. – Honnét tudhatnád, hogy nem akarlak bántani? Szeretlek, nagyon szeretlek, majd magad is meggyőződhetsz róla ...

– Kétlem – dünnyögte Edék. – Nem hiszem, hogy lesz rá alkalmad.

– Miért ne lenne? – kérdezte Olga.

– Mert többé nem láthatod a rókakölyköt – mondta Edék. – Szabadon engedjük.

Olga felállt, s a kezét nézte, amely szerencsésen megmenekült a róka fogakkal való találkozástól.

– Szép tőletek – szólalt meg tünődve. – Szép, de... olyan kicsi még ez az állat. Vannak szülei?

– Nem tudjuk – feleltem.

– Na látjátok! – kapott rajta Olga. – Kicsi még ez, nem boldogul magában. Elpusztul nélkülünk. Tudjátok mit? – Könyörögve, lelkesedéssel teli tekintettel nézett

36

ránk. – Fiúk, adjátok nekem Pamacsot... Vigyázni fogok rá, na, adjátok nekem, nagyon szépen kérek ...

Még soha nem nézett így rám. Már-már bólítottam. Szerencsére Edék megelőzött.

– Kizárt dolog – mondta. – Visszavisszük oda, ahol találtuk. Biztosan vannak szülei, és már keresik is, tehát...

Nem fejezhette be.

– Hahó! – hallatszott lenről.

Edék lesunyit fejjel pislogott fel Olgára.

– Szóval egyedül jöttél... – szólalt meg halkán. – Így hihetünk neked.

Olga elvörösödött, fogait belemélyesztette alsó ajkába.

– Nem gondoltam, hogy követ – Suttogetta.

– Hahó! – hallottuk ismét. – Olgaaa!

– Mit csináljak? – kérdezte Olga tanácstalanul.

– Menj le hozzá! – Edék rám pislantott, de én elfordítottam a fejem. – Egy fiú sem szeret sokáig várni a leányzóra.

– Szemtelen! – sziszegte Olga. – Gondolj, amit akarsz. De a kő alatt van valami, úgyis tudom.

A lépcsőn sietős lépések dobogtak. Edék meg én épp csak a láda elé ugorhattunk, s máris megjelent a küszöbön Negatív. Ránk nézett és elmosolyodott, mintha bocsánatot kérne a késésért.

– Itt vagyok – mondta.

– Ki hívott? – kérdeztem.

Egyáltalán nem jött zavarba. Rám hunyorított, megrázta fehér üstökét.

– Pompás hely! – vetette oda, miközben szétnézett a kis kamrában. – Pompás obszervatóriumot lehetne itt berendezni. Na, fiúk, megcsináljuk?

– Nem csinálunk semmit – felelte Edék vészjósló nyugalommal. – Bonts vitorlát, Negatív, és hajózz el, amíg jól megy dolgod. Mert baj lesz.

37

– **Nem lesz semmi baj!** – mondta lelkesen Negatív. – Minden **rendben lesz**, ígérem. **Hogy** érzi magát a

ró-kakolyók? Még nem vittétek vissza Orkánnak?

Edékre néztem. Edék rám. Kissé meghökkentünk. Olga is meghökkent, **sötét** szemöldöke összefutott az orra fölött.

– Ez Orkán rókája? – kérdezte csendesen. – Elloptátok?

Nem válaszolhattunk. Negatív Olga karjára tette a kezét. Vidáman ránk nézett, majd Olgára.

– Nem lopták el – mondta. – Csak kölcsönvették. Hogy megmutathassák neked.

– Honnét tudod? – nyögtem ki a kérdést.

Negatív az ablakhoz szaladt, s kidugta fejét a négyszögletes nyíláson.

– Obszervatórium! – kiáltotta. – Pompás hely, álmodni sem lehetne jobbat! Itt fogjuk venni a jeleiket, értitek? A tiszta, zavar nélküli jeleket.

– Milyen jeleket? – kérdezte Olga.

Negatív elmosolyodott, jelentőségteljesen ránk nézett, mintha már ki tudja mióta cinkosok lennénk. Olga pedig egy gyermek, akivel elnézően kell bánni.

– Különféle jeleket – felelte. – Bocsáss meg, hogy utánad jöttem. Én is szeretem a kolostorromokat.

Negatívhoz léptem. Magasabb volt nálam, majdnem akkora, mint Edék.

– Fura alak vagy – mondtam halkán. – Az az érzésem, hogy nemcsak Olga után jöttél. Lépj le, Negatív.

Hallgass a jó szóra.

– Kedvellek benneteket – mondta Negatív ugyancsak halkán. – Senkinek se szólok a bejáratról.

Másodszor is elakadt a lélegzetünk.

– Milyen ... bejáratról? – böktém ki.

– Még előttek felfedeztem – súgta Negatív egészen a fülemhez hajolva. – Kardvirág és Oroszlán.

38

– Micsoda?! – meresztettem a szemem. Negatív csodálkozó értetlenséggel nézett rám.

– Még nem tudjátok – szólalt meg egy másodperc múlva. – Na igen ... Majd máskor beszélünk róla.

– Miről suttogtok? – kérdezte Olga, s ellépett a láda mellől, amely felől riadt szuszogás hallatszott. –

Nehogy összeverekedj etek!

– Nem fogunk verekedni – nyugtatta meg őt Negatív. – Elmegyek. Orkán hétkor ér haza a napi körútjáról, van még egy órátok.

A kijárat felé indult. Edék elállta az útját.

– Nem tetszel nekem – mondta. – Más dolgába ütöd az orrod. Még valaki rákoppint.

– Nem kár érte! – Negatív ujjával megérintette az orrát, megnyomta, megfogta, majd jobbra-balra húzkodta: hihetetlenül rugalmas volt az orra, mintha szivacsból lenne. – Odaadjam emlékül?

Olga felnevetett.

– Én nem tréfálok – vetette oda komoran Edék. – Ide figyelj, Negatív, tágulj mellőlünk. Akkor te győztél, de ilyen még egyszer nem fordul elő.

Bepislantottam a ládába: a csöpp kis állat a sok hangtól rémülten a sarokba lapult, farkát a szeme elé húzta. Bizonyára azt hitte, hogy ha ő nem lát bennünket, akkor nqi sem látjuk őt. Negatív furcsa módon sokat tud rólunk, valami célja lehet vele, talán Olga miatt? Talán hogy elvegye a kedvét tőlem ...

Félrelöktem Edéket, és én álltam Negatív elé.

– Tudom, miben sántikálsz – vágtam oda. – De én a vesédbbe látok. Pléhre csúszol, öregem.

– Ezúttal tévedtél – válaszolta Negatív, s tovább nyomogatta az orrát a mutatoujjával.

Olga ismét a láda fölé hajolt. A vörös gombolyag a hangorkántól rémülten gubbasztott a sarokban, remegett, és vékony hangon nyöszörgött. Mellső lábával az

39

almot kaparta, mintha lyukat akarna ásni, hogy oda rejtőzzék az ellenség elől.

– Csöppség – suttogta Olga. – Nemsokára hazamész. Artúr és Edék nem bánt téged. Csak azért hoztak ide, hogy elfelejtsem a követ. Már el is felejtettem, hallod, Pamacs? Artúr és a barátja nyugodtak lehetnek. – Tői-egyenesedett, és Negatívra nézett. – Gyerünk – mondta. – Kísérj haza.

Negatív ránk kacsintott. Bár meglehet, csak nekem tetszett úgy. Aztán előreengedte Olgát, majd maga is utánament. Némán hallgattuk a távolodó lépések zaját.

– Negatív többet tud róla – szólalt meg Edék –, mint mi. Nagyon különös alak.

Olgára gondoltam. Hogy leleplezte a ravaszságunkat, és vesztettem. Na és! Mit érdekel engem Olgá?

– Négyszemközt kellene beszélni Negatívval – szól-

– Olgára gondolsz? – kérdezte Edék eiiyhe mosollyal.

– Ostoba vagy – mondtam, és megrándítottam a vállam. – Űgy értettem, hogy mellőlünk lép l^e-Edék kinézett az ablakon. Egy percig mozdulatlanul állt, háttal felém.

– Tegnap láttam Negatívot Bikával – mondta. -Együtt javítottak egy biciklit. Űgy festetek, mint két jó barát.

A rókakölyök nyugodtan feküdt a pokrócban, tán «1 is aludt. Az érdes anyagon át is éreztem a teste melegét. Edék ment elöl, széthajtotta az ágakat, én meg, a mellemhez szorított kis batyuval, mögöttem lépkedtem. Nem szívesen engedtem szabadon a rókakölyköt. Biztos voltam benne, hogy ha nálam maradna, hamarosan jó barátok lennénk.

Amikor betekertem a pokrócba, nyugodtan megharaphatott volna. Egyszer véletlenül hozzá is értem fekete pofácskájához. Bár azonnal visszakaptam a kezem, lett volna alkalma megharapni. De nem tette meg.

– Itt engedjük ki?

– Még niessze vagyunk – válaszoltam. – Nem biztos, hogy ismeri az utat.

A fák között elötűnt az épület zömök, fekete árnyéka. A rókakölyök mintha megérezte volna: a pokróc izegni-mozogni kezdett, ideges szuszogás hallatszott belőle.

– Most már lehet – suttogta Edék. – Innét már biztosan hazatalál.

Az erdészházra néztem. Az egyik ablaka nyitva van. Délben csukva volt, biztosan tudom, hogy csukva volt. Már hazajött volna Orkán?

De az is lehet, hogy tévedek. Az ablak éppen csak hogy nyitva van, ki tudja, tán nem vettem észre délben azt a kis rést.

A fűre fektettem a kis batyut, és óvatosan nekiláttam,

41

hogy kibogozzam. A róka ismét meglapult, még a szu-szogást sem hallottam.

– Gyorsabban! – sürgetett Edék. – Mert ha ...

Nem fejezhette be. A rókakölyök kisurrant a pokrócból, és ugyanabban a pillanatban megmozdult valami a bokrok között. Két hatalmas fekete farkaskutya ugrott elő a zöldeből, és közvetlenül mellettünk mozdulatlanra merevedtek. De mozdulatlanságukban fenyegető éberség lapult. Tudtam, ha csak megmoccanunk...

A farkaskutyák vörös szemmel meredtek ránk. Nyitott szájukból kilógott rózsaszín nyelvük.

Edék különös pózban állt: törzse kissé hátradőlt, két karját fölemelte. Nem mert megmozdulni.

Csak a rókakölyök ugrándozott szabadon. Két lábra állt, bozontos farkával a füvet sepepte, és az orrát nyalogatta. Aztán a nagyobbik farkaskutyához somfordált. Orrával megérintette a kutya mellső lábát, és hozzádör-gölődött. A farkaskutya megelevenedett. Lehajtotta fejét, óvatosan körbeszaglásztta a rókakölyköt, barátságosan vakkantott néhányat. De közben egy pillanatra sem vette le rólunk a szemét.

A másik kutya felugatott. Torkát két rövid, de hangos, hörgésszerű hang hagyta el. Mint egy megbeszélte jel.

Mit tegyünk? Hisz nem állhatunk így évszámra! Viszketett az orrom, szerettem volna megvakarni, egyre jobban viszketett, még egy perc, és nem bírom tovább, megmozdulok, és akkor... A farkaskutyák csak arra várnak, hogy megmozduljunk. Elég egy kis moccanás, és a torkunknak ugranak – vérszopó bestiák, a környék vadorzóinak rémei.

– Trisztán! Remus! Hol vagytok?

Trisztán ismét hörgő hangot hallatott, aztán még egyszer. Az erdészház felől komótos lépések zaját hallottuk. Egy perc múlva megjelent az ösvényen Orkán vállas alakja – hajlott hátú óriás, hosszú- majomkarokkal,

42

bozontos fejjel. Kifakult katonazubbony volt rajta, jobb kezében rövid vadászpuskát tartott.

Szünet. Egymással szemben állunk, köztünk a két farkaskutya. A kutyák parancsra várnak. A rókakölyök még most is Remus mellső lábához dörgölődzik, de Remus már nem törődik vele. Engem néz. Néz és fülsz. Orkán egyetlen szavára a torkomnak ugrik. Érzem.

Az erdész lassan egy kis mohabuckára támasztja a vadászpuskát. Naptól és széltől cserzett, barázdákkal szántott arcáról semmit se lehet leolvasni. A szemét összehúzza. Tekintete lesiklik rólam, és megállapodik a pokrócon. Keskeny ajka alig észrevehetően megrándul.

– Trisztán, Remus, hozzám!

A kutyák izmai megereszkednek – kénytelen-kelletlen, lelkesedés nélkül elsomfordálnak. Leülnek fekete ülepükre az erdész gumicsizmás lába mellé.

Épp jókor, nem bírtam volna tovább. Gyorsan megvakartam viszkető orrom. Micsoda

megkönnyebbülés!

– Jó napot kívánok – köszöntem az erdésznek. – De ránk ijesztettek ezek a kutyák!

Orkán előrenyújtotta bal karját, és mutatóujjával a pokrócra bökött.

– Ez minek?

– Ez... hát... – Edék köhintett, hogy némi időt nyerjen. – Napozni akartunk egy kicsit, de nedves a fű, ezért magunkkal hoztuk ...

– Ne hazudj! – szakította félbe nyugodtan az erdész. – Vörös szőrszálak. A pokrócon. A róka szőre. El akartátok lopni a rókát.

– Nem akartuk ellopni! – tiltakoztam. – Esküszöm! Az erdész hozzám lépett, két ujjá közé fogta az állam,

és felemelte az arcom. Kedvetlenül, szinte undorral nézett rám.

– Mire esküszöl? – kérdezte. – Mi a legdrágább neked? Na, beszélj kölyök, mert kíváncsi vagyok. **Na?**

43

– Engedjen el! – Hátrarántottam a fejem, s kiszabadítottam az állam. A farkaskutyák figyelmeztetően vakkantottak. – Megesküdhetek, amire akarja, hogy nem akartuk ellopni a rókakölyköt. Ellenkezőleg.

– Ellenkezőleg? – Orkán oldalra billentette bozontos fejét, még jobban összehúzta a szemét, mintha rosszul látna engem. – Vagyis?

Nem akartuk ellopni a rókakölyköt – ismételtem meg halkán.

Az erdész hátralépett, tenyerébe fogta a puska csövét, és rátámaszkodott.

– Gyávák – vetette oda. – Rongy suhancok. Tűnjetek el innét. És többé meg ne lássalak itt benneteket.

Edék megkönnyebbülten sóhajtott fel. Egész idő alatt a farkaskutyák tátott állkapcsát nézte.

– Viszontlátásra – mondta gyorsan, s azzal eltűnt a bokrok között.

Lassan lehajoltam, és felemeltem a pokrócot. A szürke anyagon néhány szőrszál vöröslött. Orkán kedvetlenül, megvetően figyelt.

– Tudja meg, hogy ezúttal tévedett – morogtam, miközben összehajtogattam a pokrócot. – Visszahoztuk a rókát. Ez nem lopás.

Orkán kiköpött. Gumicsizmájával eltaposta a fűvön a fehér foltot.

– Ne ijedj be – dünnyögte. – Nem megyek be az iskolába. Sem a szüléidhez. Felesleges hazudoznod.

Éktelenül dühös lettem. Hirtelen olyan gyűlöletet éreztem, hogy elsötétült szemem előtt a világ.

– Magáról ítéld meg másokat is! – sziszegtem, s körmeimet a pokrócra mélyesztettem, – Maga rejteget valamit az emberek előtt! Magát nem szeretik, de én ...

– Takarodj! – üvöltötte. – Tűnj el innét, te kölyök, mert rád uszítom a kutyákat!

A farkaskutyák ugrásra készen álltak. Mintha megér-

44

tették volna a beszédünket. El akartam futni, ^{e az er.} desz üvöltése egy pillanatra megbénított.

És akkor valami különös dolog-történt. A ról^a kölyök Orkántól lustán hozzám somfordált, és oldalát ^a lábamhoz dörzsölte, mint a simogatásra váró kiscica.

Az erdész tátott szájjal állt. Bizonyára akart ^még valami sértőt mondani, de a rókakölyökkel való baráti, meghitt kapcsolatom e nyilvánvaló jele a torjára fagyasztotta a szót.

– Viszontlátásra, Vöröske – mondtam, s legszívesebben megsimogattam volna a csöpp kis állatot, de tudtam hogy a mozdulattól megijedhet. – Viszontlátása, Pamacs.

Lassan megfordultam, és elindultam az ösvény^{en}.

– Hé! – hallottam. – Várj! Kinek a fia vagy?

– Artúr Miroznak hívnak – válaszoltam méltóságteljesen. – Elmehetek?

– Nem. – Az erdész hozzám lépett, ismét tfieggfogta az állam, de most szelídebben, mint az imént. – Krysty-na Mirosz fia vagy?

– Igen – vetettem oda szárazon. – Miért kérdi? Ha azt mondja az édesanyámnak, hogy lopni akarta^m, úgysem hiszi el.

Orkán elengedte az államot. Vastag ujjával végigsimította fekete, már őszülő bozontját.

– Ismertem az édesanyád nővérét – mondta. – Mal-gorzatát. Kissé hasonlítasz rá. De most tűnj el. [£] máskor ne tekeregj az erdészház körül, mert a kutyák nagyon vadak.

Megmozdultam, a rókakölyök félreugrott, egyetlen ugrással a bokornál termett, s eltűnt a sűrűben. Oly könnyedén csinálta az egészet, hogy ág se reccsent, levél se rezdült. A hónom alá vágtam a pokrócot, s elindultam. Az erdész a kutyáival az ellenkező irányba ment.

– Artek! – hallottam. Egy fatörzs mögül előbukkant

45

Edék, kezében bunkósbotot szorongatott. – Gondoltam, szükség lesz rá... – Elmosolyodott, eldobta a husángot. – Miről beszélgettél velem?

– Nem szeretem, ha tolvajnak tartanak – dünnyögtem. – De végül is tán megváltoztatta a véleményét. Utálatos alak:

– Utálatos – helyeselt Edék. – Biztosan azért vette be magát az erdőbe, mert az emberek nem szeretik. Olyan, akár a kutyái: bozontos, fekete és rosszindulatú.

Egy percig hallgatagon lépkedtem. A nap lement. A levelek között vörös fény szűrődött át, s az égbolt, amely nemrég még világoskék volt, sötétlilába borult.

– Ami a kincset illeti, azt hiszem, igazad van. – mondtam Edéknek. – Biztosan megtalálta. Állítólag akik nagy kincset találnak, komorak és gyanakvók lesznek. Érted? Éjszaka nem alszanak, és attól félnek, hogy valaki ellopja a kincsüket.

– Én nem félnék. – Edék tenyerével rácsapott egy nyírfa fehér törzsére. – Elkölteném az egészet!

– Mit csinálnál velem?

– Vennék egy Ford Musztángot, és bejárnám velem a világot. Franciaországot, Görögországot, a skandináv államokat. Aztán vennék egy jachtot, s elhajóznék a Bermudákra, a Baleárokra, a Fülöp-szigetekre, Ausztráliába ... – Edék megállt, ibolyaszínű szeme melegen csillogott, a szemöldökét felhúzta. – Érted, öregem? Spanyolországban bikaviadalra járnék, Japánban töltenem a Cseresznyevirágzás ünnepét, és Brazíliában kar-nevázlnék. Az volna csak az élet!

– Az bizony... – Nagyot sóhajtottam, de azon nyomban megtámadtak a kétségek. – Azt hiszem, nem sokáig élvezném. A mogyorós tejsokit is megunja az ember, ha állandóan azt falja. Nem hosszú távra való szórakozás.

46

– Ostobaság. – Edék gúnyos grimaszt vágott. – Nincs klasszabb dolog a világon, mint nagyokat utazni.

– Én nem Spanyolországba mennék – mondtam. – És nem a Baleárokra. Kutató expedíciót szerveznék, és bevinném magam Afrika szívébe. Ott vannak olyan területek, amelyekre fehér ember még nem tette be a lábát. Ösrengetegek, érted? Én lennék az első...

– És ebben mi a pláne?

Nem érti. Fura alak ez az Edék: nem érti, hogy miért jó elsőnek lenni. Egyszerűen nem érdekli az ilyesmi. A legjobb lehetett volna az osztályban főciből, és közvetlenül negyedév előtt nem készült az órára, pedig tudta, hogy felelni fog – beszedett, és fuccs az első helynek. Épp így volt a kétszáz méteres futással is. ő volt az iskola legesélyesebbje, még az iskolaközi versenyt is megnyerhette volna, és akkor hirtelen abbahagyta az edzést, s nekiállt a bátyjával motorkerékpárt szerelni. Nem is akart indulni, de Skudro, a tornatanár kötelezte a versenyen való részvételre. A finisben Edék rosszul lett, és Wlodek Starkiewicz megelőzte. És ami a legkülönösebb az egészben, az én drága barátomat egyáltalán nem bántotta a kudarca – odajött hozzám, és mintha mi sem történt volna, a Zöld Kuckóba invitált fagyaltozni. Az ambíció legfőljebb dühöt vált ki belőle, de a dühe se tartós – Edék hamar elfelejti a sérelmeket.

– Ember – mondtam –, neked egy kerékkel kevesebb van, ha ezt nem érted. Nincs a világon pompásabb dolog, mint felfedezőnek lenni, a legelsőnek, a legjobbnak^ Szeretnél felrepülni az űrbe?

– Nem – válaszolta Edék lebilincselően naiv mosoly-lal. – Állítólag nagyon kimerítő vállalkozás. Különbösen is nagyon jól érzem magam itt a földön.

„Kár a gőzért – gondoltam –, valóban egy kerékkel kevesebbje van, ha még űrrepülő se szeretne lenni.” Edékhez léptem, és karjára tettem a kezem.

47

– Ide figyelj! – kezdtem. – Most három dolog történhetik, és pedig a következő kettő: Olga vagy szól Bikának, vagy nem. Ha szól, akkor fuccs az egésznek, ha viszont nem szól... Most mindenesetre néhány napig kerülnünk kell a kolostor környékét. Csak messziről figyeljük, diszkréten.

– Igazad van – helyeselt Edék. – De szerintem szólni fog Bikának.

– Szerintem meg nem fog szólni – vágtam vissza.

Miért ne szólna? Egyszerűen csak azért, mert szerintem nem szól. Az az érzésem, hogy Olga kedvel engem egy kissé, bár eddig semmi tanújelét nem adta, Sőt... Hát én? Én se vagyok különb. Soha egy kedves szót nem hallhatott még a számból.

Nem tudom, miért vagyok ilyen. Minden lánynak tudok kedveskedni, csak Olgának nem. Zavarba jövök mellette, harapós leszek, gúnyos. Pedig ...

Bikán fehér vászonnadrág volt és fémgombos sötétkék zakó. Világosszürke garbója még szembetűnőbbé tette arcának barnaságát. A mozi előtt állt, és a képeket nézte, a pionirokra rontó indiánokat, a postakocsiból kilépő gyönyörűségecs hölgyet és az útonállóval párbajozó serifet. Bikának nem kellett sorban állnia – állt helyette Bombel, a bandavezér szárnysegédje és jobb keze.

Elment a kedvem a mozitól. Vissza akartam fordulni, de Bika megállított.

– Szevasz, Artek! – kiáltotta, s felém nyújtotta a kezét. – Rég nem láttalak.

– Szevasz – vettem oda hüvösen, s úgy tettem, mint aki nem vette észre a felé nyújtott kezét.

– Van jegyed? Szólhatok Bombelnak, hogy vegyen neked is.

Nem tetszett nekem ez a szívélyesség: felsőbbrendű-

48

ségének tudata meg gúny áradt belőle. Eszembe jutott, hogy kopott farmer van rajtam, és valaha világoskék, de most már színtelen, a sok mosástól összement és kifakult pulóver. Az elegáns Bika mellett gyászos látványt nyújthattam.

– Köszönöm, nem kell – mondtam. – Nem megyek moziba.

– Hanem hová mész? – kérdezte udvariasan Bika. – Vasárnap csak nincs edzés ?

Gúnyolódott. Tudnia kellett, hogy mennyire szeretnék revansot venni rajta. Akkor csak játszadozott velem a páston, bolondozott, és a támadásaim mégsem jártak eredménnyel. Gyászos vereséget szenvedtem. Bár nincs benne semmi különös. Bika két évvel idősebb nálam, és két évvel régebben kezdte a vívást. Az edző azt állítja, hogy tehetséges. A megyei versenyre készíti elő, én pedig még csak az első lépéseknél tartok, mindössze öt hónapja vettem kezembe a tört. Igaz, rólam is azt mondja az edző, hogy tehetséges vagyok, és sportkarriert jósol nekem, de Bikától még messze vagyok.

Nem baj. Majd meglátjuk. Állítólag Bika elhanyagolja az edzéseket. Én még egyszer se mulasztottam.

– Nincs edzés – helyesletem ugyancsak választékos hangnemben. – Randim van.

Találtam. A szívélyesség leolvadt arcáról, hirtelen gyanakvó lett és ellenszenves.

– Az anyucikáddal, mi? Habos tortát enni – düny-nyögte.

– Fagylaltozni megyek – helyesbítettem. – És nem a mamámmal. Nagyon klassz lányok járnak az osztályunkba.

Bika zsebébe süllyesztette a kezét. Közepes termetű, vállas fiú volt, szeméig érő fekete haja eltakarta a homlokát.

49

– És kivel mész fagylaltozni? – kérdezte csöndesen. – Tán Olgával?

– Nem emlékszem – válaszoltam mosolyogva. – Miért érdekel?

– Ide figyelj, Artek, vigyázz magadra! – szűrte a szót fogai között Bika. – Ha megtudom, hogy randira hívod Olgát...póru jár sz.

– Ne ijessz! – mondtam. – Neked is vannak haverjaid, meg nekem is vannak haverjaim. Ti idősebbek vagytok, de mi többen vagyunk.

– Szállj le Olgáról!

Hangosan elnevettem magam, mint aki jó viccet hallott.

– Olgáról? Ember, te azt hiszed, hogy Olga érdekel engem? Ha őrizni akarod a húgocskádat, akkor másra ügyelj!

Bevette. A nevetésem nagyon természetesen csengett.

– Kire? – kérdezte.

– Ismered Negatívot? Olga imádja a társaságát.

– Azt a fehér hajút? Te viccelsz ...

Tehát ismeri Kowalskit. Megvontam a vállam, s ugyancsak zsebre vágtam a kezem. A sorban állókra néztem. Bombel nemsokára a pénztárhoz ér.

– Az is lehet, hogy tévedek – folytattam közömbösen. – Meg az is lehet, hogy te küldted a nyakunkra Olgával együtt.

Bika kigombolta a zakóját, aztán begombolta mind a négy gombot. Hozzám lépett, és farkasszemet néztünk.

– A kolostorba mászkáltok – vetette oda. – Tudom ... Mit csináltatok Olgával? Miért nem

akarja nekem megmondani? Vigyázz, Artek, én nem szeretem az ilyen vicceket.

Meleg, jóleső érzés járta át a testemet. Megkönnyebbülés. Tehát Olga nem szólt a bátyjának, még a róka-

50

kölyköt sem árulta el. És Negatív nincs jobban Bikával, legalábbis a jelekből arra következtethetek.

– Mi nem viccelünk – válaszoltam. – Megparancsoltad Olgának, hogy kövessen bennünket, bizonyára azt gondoltad, hogy megtaláltuk a gróf kincsét. Tévedtél. A húgodnak azért köszönd meg, igazán megtett minden tőle telhetőt.

– Jól van, jól van.. – morogta komoran Bika. Még közelebb lépett, mutatóját végighúzta a réz övcsato-mon. – Milyen alak az a Kowalski? – kérdezte kis szünet után. – Furcsa szerzet. Érdekes a szövege, de mindig mellébeszél.

– Ismered?

– Jár hozzánk. Olgával matekozik. Tegnap beszéltem vele, s azt kérdezte, hiszem-e, hogy a Venuson civilizált nép lakik. Kicsit dilis, nem ?

– Kérdezd meg a húgodat – feleltem. – ő jobban ismeri, mint én.

Bika leszállt végre az övcsatomról, kezét a zsebébe süllyesztette. Bombel szaladt felénk sugárzó arccal, kezében jegyeket lobogtatott.

– ötöt kaptam! – kiáltotta. – Hol vannak a többiek?

– Mindjárt jönnek – morgott Bika. – És ne üvöls, mert lefonnyad a fülem. – Hozzám fordult. – Gondolod, hogy ez a Negatív... udvarol Olgának?

– Ugyan már – mosolyogtam gúnyosan –, csak segít neki a tanulásban. Mert nagyon jószívű.

Bika megrázta a fejét, mintha hirtelen elnehezült volna hatalmas üstöke. Megindult leszegett fejjel, mint a támadásra készülő bika – ezért a jellegzetes testtartásért is ragadt rá a Bika gúnynév.

„Rendben van – gondoltam –, Negatív nem matekozik többet Olgával.”

A Zöld .Kuckó előtti fűvön négy napernyős asztal állt. Balról az első asztalnál ült Edék, Bolo Pukacz, Wladel? Starkiewicz és Baska Molikowska.

51

– Szia! – Bolo a kiskanállal integetett felém. – Málnafagyit vegyél, nagyon finom!

Leültem melléjük, s nekiláttam a rózsaszín csodának. Még egy negyedórája szürke volt az ég, de most, pont a városháza fölött, a felhők közt égszínkék rés támadt, és átsütött rajta a nap.

– Elkéstél – szólalt meg Edék.

– Bikával találkoztam – feleltem. – Érdekes beszélgetésünk volt.

– Miről? A revansról? – kérdezte Wladek.

Elöntött a méreg. Nem szeretem, ha a kudarcomra emlékeztetnek. Különösen azért nem, mert magam vagyok az oka, ugyanis nem nekem kellett volna Bikával vívnom, hanem Jónásnak, s Jonas mégiscsak négy éve vív, igazi versenyző, ő legyőzhette volna. Vajon mi ütött belém akkor?

Megkértem Jonast, hogy engedje át nekem az asszót, egy svájci tollat adtam neki cserébe... Azt mondta Skudrónak, hogy rosszul érzi magát, s Skudró nem tehetett mást – engem küldött a pástra. Az iskolánk e miatt az asszó miatt veszített a technikummal szemben.

– Rólad csevegtünk – mondtam. – Bikának az az érzése, hogy a húga körül legyeskedsz. Lehet, hogy megvár majd az iskola mellett.

– Mít hülyéskedsz?! – Wladek mintha kissé elsápadt volna. – Én és Olga?! Nekem ugyan nem kell az a madárijesztő, igazán tudhatod ...

– Madárijesztő? – hirtelen ellenszenvet éreztem Wladek iránt. – Miért madárijesztő?

Wladek figyelmesen nézett rám, majd finoman és sokat jelentően elmosolyodott.

– Bocsnat – szólt. – Nem akartalak megsérteni. Ha úgy véled, hogy Olga az osztály legszebb lánya, nincs ellene kifogásom ...

– Hogy én ...?! – emelkedtem fel a székről.

52

–... de ebben az esetben Bika ne engem, várjon az iskola előtt.

– Te!

– Nyughassatok! – avatkozott közbe Baska Molikows-ka. – Olga mással foglalkozik.

Világos: Baska belebolondult Wladekba, és én kissé ráijesztettem az Olgára tett célzásokkal – ezért akasz-kodott most belém. Mert ő tudja, hogy Olga nem közömbös nekem, a lányok azonnal

megérik az ilyesmit.

– Tőlem ugyan foglalkozhat – vontam meg a vállam. – Ha már választanom kellene, inkább Marylát választanám. Maryla legalább nem játssza meg magát, hanem ...

Nem fejezhettem be. Baska az utca felé mutatott.

– Nézzétek – szólalt meg halkán. – Őrá céloztam. A járdán Olga és Negatív közeledtek felénk.
53

Negatív hadonászva magyarázott valamit, Olga odaadással hallgatta. Még nem vettek észre bennünket

– Szerelmespár – mosolygott Bolo Pukacz. – Ez a Negatív egyáltalán nem olyan hülye, amilyennek látszik. Nagy dumája van, mi?

Baska felém pillantott, és alig láthatóan rám kacsintott. Gúnyos mosolyra húztam a szám, közömbösen néztem őket. Edék mogorván bámulta a fagyfaltját, majd a fülemhez hajolt.

– Bika tudja? Elköpték neki?

– Nem – válaszoltam suttogva. – És Negatív nincs jobban vele... Negatívra uszítottam Bikát, nagy hirig lesz, meglátod ...

Észrevettek bennünket. Negatív megfogta Olga könyökét, s az asztalunkhoz húzta.

– Szevasztok, földiek! – kiáltotta. – Mit faltok?

– Kenőcsöt – felelte Bolo Pukacz. – Élősködők elleni kenőcsöt. Kicsit forró, de elmegy.

Negatív a homlokát ráncolta, fehér üstöke komikusan leszaladt a homlokára.

– A kenőcsöt nem szokás megenni – mondta komolyan. – Csak külsőleg alkalmazzák.

– Ez egy speciális kenőcs – magyarázta Wladek Star-kiawicz. – Belső használatra, nagyon finom. Győződj meg róla.

Olga leült Baska Molikowska mellé. A haját lófarokba kötötte, a fekete hajzuhatag a gallérfára omlott, s élesen elütött a nyári ruha fehérségétől. Klasszul festett. Negatív bement a Kuckóba, s hamarosan két pohárka fagyalltal tért vissza. Olga félrehúzódott, helyet csinált maga mellett Negatívnak. Egy székre ültek. Nemigen tetszett ez nekem, de hát az összes szék foglalt volt.

– Hogy ízlik a kenőcs? – kérdezte Bolo Pukacz. Negatív óvatosan emelte szájához a kanalat. Megszagolta, tűnődött egy kicsit, aztán megkóstolta.

54

– Becsaptál. – Szemrehányó tekintettel nézett Boló-ra. – Nem is forró. Olyan hideg, mint a jég.

– Valóban? – Bolo döbrent képet vágott. – Különös. Én úgy éreztem, hogy forró. Igaz Wladek?

– Negatív tréfál – mondta Wladek. – Elvégre ő a tréfamester. Úgy tesz, mintha nem égette volna meg a száját.

Negatívnak arcizma sem rándult. Mutatóujjával megérintette a rózsaszín fagyalltheget. Megszagolgatta az ujját, majd a kanalat a fagyalltba dugta, és lassan megkeverte.

– Igazatok van – mondta komoly hangon. – Biztosan tévedtem. A hideget és a forró egyformán érzékeli az ember.

– Hamukázol – dűnyögte Edék. – Dugd csak be a kezed a kályhába. Én *egyszer* véletlenül *bedugtam*.

– És nyúltál már vashoz erős fagyban? – kérdezte Negatív. – Ugyanaz az érzés.

Bolo Pukacz Negatívhoz hajolt, a szemébe nézett, s közben gúnyosan mosolygott.

– Elég a mellébeszélésből – mondta. – Mit játszod meg magad? És kinek? Még a lányok se veszik be a szövegedet, alsóbb osztályban keress magadnak hallgatóságot.

Negatív elvörösödött. Hosszúka arca még sötétebb lett.

– Bocsánat... – nyögte. – Nem akartam rosszat...

– Mit akaszodsz belé? – vetette oda élesen Olga, s dühösen nézett Bolo Pukaczra. – Semmit sem tudsz Ja-nekről, és nem is fogsz tudni soha.

Elszomorodtam. Mindentől elment a kedvem. Rájöttem, hogy reménytelen a helyzetem. Olga keze hozzáért Negatív kezéhez, s azt hiszem, nem véletlenül.

– De sokat sejtek – mondta Bolo Pukacz dühös mo-

55

sollyal. – Azonnal felismertem benne a Mars-lakót. Mi újság szép planétádon?

– Nem vagyok Mars-lakó – válaszolt[^] csöndesen Negatív. – A Marson csak az élet legprimitívebb formái léteznek...

Nem folytatta. Hirtelen krákogást, majd fojtott női hangot hallottunk:

– Janek! Kész az ebéd, gyere haza!

Eltátottam a szám. A közelben n.em volt nő, és a hang mintha az asztal alól jött volna. Negatív felállt.

– Megyek, mama – mondta –, hét percen belül otthon vagyok. – Ránk nézett, majd bocsánatkérően Olgára mosolygott. – Szaladnom kell, majd délután találkozunk.

Elment. Wladek Starkiewicz nagyot nyelt.

– Nem hiszek a csodában – dünnyögte Bolo Pukacz. – Mi az ördög volt ez?

– Olga talán tudja. – Edék Olgára m,utatott. – Megmondod?

– Kérdezzétek meg Negatívot. – Olg^ titokzatosan és kicsit gúnyosan mosolygott.

Baska Molikowska együttérzően nézett rám. A hülye. Ha jól meggondolom, már nem is érdekel Olga. Ki tudja, tán Marylát jobban kedvelem, sőt, biztos, hogy jobban kedvelem. Olga gögös és beképzelt, és minden imponál neki, például az is, ha valaki az asztal alól beszél...

Intettem Edéknek. Megértette. Kikaparta a maradék fagyalaltot, és megigazította kicsúszott ingét.

– Mi lelépünk – mondta. – Dolgunk van. Tiszteletem, uraim.

Egyenesen átvágtunk a parkon, kikerültük a padokat, a hanyag pózban sütkérező embereket.

Aztán elfogytak a padok, a bokrok közül színes nyugagyak villantak elő,

56

táskarádióból zene szállt. Eltűntünk a nyírbokrok között.

– Azért jó szám volt – dünnyögte Edék. – Az az asztal alól beszélés. Hasbeszélő vajon?

– Nem tudom – vallottam be őszintén. – Mintha a rádió szólt volna...

– Hallottam egyet-mást Negatív apjáról – szólalt meg Edék kis szünet után, amikor a nyírbokrok elfogytak, 3 a galagonyásba értünk. – A gyári kísérleti laboratórium vezetője. A bátyámtól tudom. Állítólag valami különös kutatást vezet, egy évre küldték ide. ő is furcsa szerzet.

– Miért?

– Még fehérebb a haja, mint Negatívé. És piros a szeme, mint a nyúlnak. És magában beszél.

– Honnét jöttek ide? – kérdeztem.

– Külföldről – válaszolta Edék. – Valami távoli országból. Negatív apja egy nemzetközi tudományos intézetben dolgozott, a bátyám mondta.

Miért nem beszél erről sohasem Negatív? A helyében mindenki dicsekedne azzal, hogy külföldön élt.

– Adja a titokzatosat – dünnyögtem. – Ostoba vicceket sütöget el, hogy imponáljon Olgának.

– Tényleg beköpted Bikánál? – kérdezte Edék félig hátrafordulva, miközben az ágat tartotta, nehogy az arcomba csapódjon.

Ostoba helyzet Hirtelen rádöbbsentem, hogy a Ko-walskira és Olgára tett célzás nem volt tiszta munka. Bika nem sokat teketóriázik: lerohanja Negatívot, bevág neki néhányat, és csak azután szólítja fel, hogy többé meg ne lássa a húga mellett. És nem kíváncsi semmiféle magyarázatra.

– Megpróbálom rendbe hozni a dolgot – motyogtam. – Már egyáltalán nem érdekel Olga.

Turbékoljanak, amennyit akarnak, semmi közöm hozzájuk.

– Hazudsz – vetette oda Edék, miközben áttörte magát a bojtortjánon. – Jobban érdekel Olga, mint valaha.

57

Ismerlek, Artek, nem lenne jó színész belőled, a Zöld Kuckó előtt olyan képet vágtaal, mint akinek a fogát húzzák...

Nem válaszoltam. Erről nem érdemes vitatkozni. Gondoljon Edék, amit akar, füttyölök Olgára, Marylának csodálatos, hullámos platinaszőke haja van, szeret nevetni, és amikor csilingelő hangján kacagni kezd, senki sem tud ellenállni, az is nevet, akinek fogalma sincs, miről van szó. Marylán minden nevet – a szája és a fogai, a gödröcskék az arcán, az elfátyolosodó szeme és a haja, ami úgy röpköd ilyenkor, mint a ló sőrénye ügetés közben. És nem játssza meg a komolyat, mindig jó haver: az osztályból a lányok közül egyedül ő tartott velünk, amikor a matekdoliról meglógtunk, és nyugodtan fogadta a négyest magaviseletből, pedig nagyon szigorú szülei vannak, és ellátták a baját a négyesért. í!s nem mondta meg az igazgatónak, hiá^ ággatta, hogy Pukacz volt a lógás értelmi szerzője. A matekdolgozatot úgysem úsztuk meg: elhalasztották, és Siwek tanár úr mindent megtett, hogy ne legyen könnyű dolgunk.

Csak járjon Olga Negatívval. A művésznő. Azt hiszi, hogy nagy festő lesz belőle. A művésznő és a bolond, összeillő pár. Semmi közöm hozzájuk.

Pár nap múlva cirkusz érkezik Kabacowóba. Megkérem a mamámat, hogy szerezzen három jegyet a páholyba, a tanács kulturális osztálya mindig a páholyba kap jegyet, és az első előadásra. Elviszem Marylát és

Edéket.

– Elmegyünk a cirkuszba – mondtam. – Hármásban.

– öt is el akarod vinni? – Edék csodálkozva torpant meg. – Legyen benned egy kis önérzet, öregem.

Először azt mondd, hogy már nem érdekel...

– Mikor mondtam MaryIáról, hogy nem érdekel?! Edék elmosolyodott, és rám kacsintott. Felértünk a kolostorromok alatt görnyedő domb tetejére. Szétnéz-

58

tem: egy teremtett lélek sincs a közelben. Csend. Csupán a magányos juharfa ágain csiripelt mulatságosan egy csapat veréb. Edék leguggolt a két egymásnak támaszkodó, fűvel benőtt kőlap mellé. Bedugta kezét a két kő közötti résbe, és előhúzott egy méteres, vastag rozsdás vasrudat. A nyílást fedő kőhöz lépett, aládugta a vasat és feszíteni kezdte – a kő megbillent, majd oldalra fordult.

– Én megyek elsőnek... – suttoztam.

A nyílás szűk volt, a széle csipkés és éles. Letérdeltem, s először bedugtam a fejem, aztán a vállam. Bent dohos, nedves sötétség csapta meg az arcomat. Penészszag és nyirkos téglaszag terjengett a levegőben. Leültem az első lépcsőfokra, és vakon tapogatózva a lámpát kerestem. Végre megtaláltam. Edék lehajolt, meggyújtott egy gyufát, fellobbant a kanóc gyenge sárga fénye, s kibontotta a sötétből a mélybe futó fekete lépcsőket.

– Induljunk! – szólaltam meg.

– És ha van ott valaki?

– Lázad van – mosolyogtam gúnyosan. – Legföljebb szellemek. Berezeltél?

– De nagy legény vagy... – Edék hangjában nyugtalanságot, idegességet éreztem. – Előre, kár az időért...

Nem állítom, hogy túl biztos lettem volna a dolgomban. Vajon mit rejthet egy ilyen föld alatti folyosó? A németek már a háború első napjaiban bombát dobtak a kolostorra. Lehet, hogy az apácák nem tudtak feljönni? ... Hátamon végigfutott a hideg. Ha egyedül lettem volna, bizonyára megfutamodom, de Edék miatt nem tehettem. Mit gondolt volna rólam?

Magasabbra emeltem a lámpát. Pislákoló fényében megpillantottuk a folyosó hideget lehelő, alacsony boltozatát. Meredeken szakadt le az áthatolhatatlan fekete mélységbe. Elindultam. A lépcsők egyenetlenek voltak és síkosak, néhányszor kis híján lebukfenceztem. Edék

59

éktelenül hamisan füttyülte az Anna Mariát, botfüle van, de a penészes csendben jólesett a füttyülését hallani.

– Lehet, hogy Orkán nem találta meg a gróf kincsét – mondta. – El tudod képzelni, öregem? Találunk egy ládát, és benne tömérdek– drágakő ... Még a petróleumlámpa fényében is szikrákat vetnek.. , Teletömjük a zsebeinket...

– És aztán? – Edék is inkább beszélgetett, semhogy a hideg csendet hallgassa. – Elvisszük az ékszerészhez, s az rögvest telefonál a rendőrségnek.

– Miért?

– Mert a talált kincsek az állam tulajdonát képezik.

– De a megtalálónak jutalom jár. Állítólag az érték tíz százaléka. Elég, ha...

Nem fejezhettem be. Valami megcsikordult a talpam alatt, és fémes hangon csilingelve a mélybe gurult.

Edék megremegett, görcsösen megragadta a karomat.

– Mi az?!

– Nem tudom – válaszoltam. – Valamit lelöktem... A folyosó szelíd ívben bekanyarodott, kiszélesedett - még Edék is fölegyenesedhetett. De eltűnt a nyílás világos foltja, amelynek látványa mindedig bátorsággal töltött el bennünket. Sűrű, bűzös sötétség vett körül.

– Nem gurult messzire – mondta Edék. – Valahol itt kell lennie.

Leeresztettem a lámpát, és néhány másodpercig a fekete, csorba lépcsőfokokat figyelve lépkedtünk lefelé, majd Edék hirtelen leguggolt, és felemelt valami nagy, tányérra emlékeztető tárgyat.

– Itt van – morogta. – Nézd csak ...

Kivettem -kezeből a kerek, lapos fémdobozt. Rávilágítottam a lámpával. A doboz nehéz volt, helyenként rozsdás. Mi lehet benne? Hogy nyissuk ki? Körültapogattam, de zárt nem találtam rajta.

60

– Ajjaj! – hördült fel hirtelen Edék. – Hátha akna!

– Nem hinném – mondtam én. – Felrobbant volna, amikor lelöktem a lépcsőn. Majd fent megnézzük.

A hónom alá csaptam a dobozt, és lassan továbbindultunk. A levegő egyre dohosabb lett, s mi ügyetlenül csúszkáltunk a mohos, rücskös lépcsőn. Edék átvette tőlem a lámpát, ő ment elől, én pedig követtem a halványan aranyló fénykört. Jobb kezemmel időről időre megérintettem a falat: érdes volt, a mennyezetről csurgó víz kis medreket vájt belé.

– Ide nézz!...

Edék megállt, lámpát tartó karját maga elé nyújtotta. Az, amit mutatni akart, még nem került a lámpa

fénykörébe, de a sötétség mintha megsűrűsödött volna előttünk. A folyosó végéhez értünk volna? Fal van előttünk? Vagy valami más? Vagy tán ... talán valaki áll ott? ...

A térdem hirtelen megroggyant. A vádlim mintha gumiból lett volna. Vissza akartam fordulni, szerettem volna minél hamarabb fent lenni.

– Ki van ott? – szólalt meg fenyegetően Edék.

– Aanoott... – válaszolt a visszhang.

Edék hangja felrázott a kábulatból. Lassan, váll váll mellett, elindultunk lefelé. Edék ismét előretartotta a lámpát.

Nem állt ott senki. Egy ajtót pillantottam meg – nehéz, vöröses rozsdával befutott vasajtót. Kilincse függőlegesen meredezett fölfelé.

– Kinyitjuk? – kérdeztem suttogva Edéktől. Bólintott. Az ajtóhoz lépett, és a lámpával a kilincsre világított. Néhány pillanatig merőn nézte.

– Valaki járt itt nem régen – szólalt meg halkán. -Látod?

Figyelmesen szemügyre vettem a kilincset.

– Semmit se látok – dűnnyögtem.

61

– Rozsda – segített Edék. – Nézd meg alaposabban. Csak most vettem észre: a kilincs töve feketélt,

nem volt rajta a vöröses bevonat. Egy teljes kézszéles-ségnyi helyen. Edék leguggolt, a küszöbre világított, és ott némi rozsdaport vettünk észre.

Kezemet végighúztam a kilincs végén – a nedves rozsda a legfjnomabb érintésre is lepergett.

– Miért gondolod, hogy az illető nem régen járhatott itt? – kérdeztem.

– Mert különben a kilincset már belepte volna a friss rozsda. Nem kell hozzá sok idő, hogy ismét berozsdásodjon.

– Mégis mennyi?

– Honnét tudjam? Talán két-három nap.

– Lehetetlen – mondtam. – A követ senki sem mozdította el. Észrevettük volna. A kiszögellés pontosan a mélyedésben feküdt.

Amikor a nyílást befedtük, úgy helyeztük el a követ, hogy kis csúcsos kiszögellése a fal egy kis mélyedésébe feküdjön bele.

Vagyis ha valaki elmozdítja a követ, mi azonnal észrevesszük.

– Nem feltétlenül – szolt tünődve Edék. – Elég, ha az illető krétával megjelöli azt a helyet, ahol a kő és a fal érintkezik. De ...

– Midé?

– Az, aki itt járt, tud rólunk. Azért ügyelt arra, hogy a követ úgy tegye vissza, ahogy volt. Érted?

– Értem – feleltem. – Negatív.

– Nem hiszem – mondta Edék. – Negatív nem tüntette volna el maga után a nyomokat. Valaki más lehetett.

Nyugtalanul néztem a vasajtót. És ha rejtőzik mögötte valaki, és minket vár? Lehet, hogy egy veszélyes bűnöző rejtekhelyére bukkantunk, és az a lelepleződéstől

62

való félelmében elhatározta, hogy eltesz bennünket láb alól?

Ostobaság. Ha lenne itt valaki, akkor a kő nem lelt volna a helyén.

Ostobaság? Abban az esetben, ha nincs táröa. Mert az betakarhatta a nyílást. Vagy az is lehet, hogy másik bejárata is van a folyosónak...

– Azt hiszem, mára elég. – Kezemet Edék karjára tettem. – Menjünk vissza. Majd legközelebb alaposan szemügyre vesszük az ajtót.

Edék felcsavarta a lámpabelet. Az éles fényben jól láttam az arcát: tréfás mosoly ült rajta, bár nem egészen természetes, egy kis megjátszott magabiztosság is volt benne.

– Berezeltél, Artek?

– Ugyan mari – válaszoltam, s igyekeztem összeszedni magam. – Azt hittem, hogy te ijedtél be,

– Engem ne félt! – dűnnyögte Edék. Csöppnyi csalódást éreztem a hangjában: holtbiztos, hogy már legszívesebbei visszafordulna, de azt akarja, hogy én mondjam ki a döntést. – Nyomd le a kilincset.

Mindkét kezemmel megragadtam a kilincset, és teljes erőmből lenyomtam. Kis híján orra buktam, ugyanis a kilincs úgy járt, mintha egy perce olajozták volna meg. Felsívítottak a zsanérok, s

az ajtó lassan kinyílt Edék mögöttem állt, és magasra tartotta a lámpát, törzse derékban kifordult, s kissé hátrahajolt. Ügy festett, mint a lecsapni készülő bokszoló.

Senki sem ugrott nekünk. Csend volt, hallottam a vér lüktetését a halántékomban. Az ajtórésen át penész, nyirkos pókhálók áporodott szaga csapott meg.

– Nyisd ki jobban – suttogta Edék.

Magam felé húztam az ajtót. Edék a küszöbön állt, óvatosan-előrenyújtotta lámpát tartó **kezét**.

Egy pince-

63

helyiséget pillantottunk meg, bolthajtásos, sima kőpad-lós kis szobát. Beléptem, lassan szétnéztem.

– Itt van valami – mondtam Edéknek. – Világíts ide.

Letérdeltünk. A padlón porlepte, foszladozó zsák hevert. Valamikor bizonyára matracként szolgált. A zsák mellett két, vastag penészszerűvel borított töltényhüvelyt találtam. Edék a fény körön túlra nyújtotta a kezét, s hamarosan egy cipőt dugott az orrom alá. Pontosabban, egy cipő maradványát: talpa egyáltalán nem volt, a bőre szétmállott az ujjaink között.

– Apácák nem járnak ilyen bakancsban – morogta Edék.

– És nem is lövöldöznek. – Zsebre raktam a talált töltény hüvelyeket. – Valaki rejtőzik itt.

– Ember! – Edék a mutatóujjával megkopogtatta a homlokát. – Ezen a matracon évek óta nem feküdt senki. Ez egy régi rejtékhely.

– De hisz nem régen járt itt valaki – ellenkeztem. Edék felállt, a lámpáért nyúlt, és lassan körbejárta a szobát. Találtunk még egy halom rothadó rongyot, egy törött pipaszárat és egy keresztül-kasul rozsdarágta konzervdobozt.

– Nem hinném, hogy ez lenne a gróf kincse – szólalt meg Edék.

– Gyere ide! – kiáltottam.

A lámpa fénye a szoba sarkában álló kis ajtóra esett. Vasajtó volt, mint az előző.

– Ki lehet nyitni?

Megnyomtam a kilincset, aztán tolni kezdtem, majd húzni. Meg se mozdult.

– Nem megy – vettem oda. – Vagy be van zárva, vagy elromlott a zár.

– Kár – sóhajtott Edék. – Ott lehetnek csak igazán érdekes dolgok.

Őszintén megvallva nem sok kedvet éreztem a to-

64

vábbi kutatáshoz. Állandóan nyugtalanított a titokzatos személy jelenlétének a nyoma. És ha e mögött az ajtó mögött rejtőzik?

– Majd legközelebb – mondtam. – Hozunk magunkkal egy feszi tő vasat, és megpróbáljuk kiemelni az ajtót. De most forduljunk vissza, mert vár a mamám.

Edék kelleetlenül bólintott. Magasabbra emelte a lámpát, a fehér fénysáv végigkúszott a fekete falon.

– Állj! – kiáltottam. – Világíts ide!

A fekete falon írást vettem észre. Amikor Edék a falhoz emelte a lámpát, megállapítottuk, hogy valami hegyes eszközzel, valószínűleg késsel vették a falba. Nagy, csámpás betűk voltak, egyiket-másikat alig tudtuk kiolvasni.

KARDVIRÁG

OROSZLÁN

1944 – 2 – 27

Edékre néztem. Edék meg énrám.

– Mégis Negatív volt az – szólalt meg halkan. – Emlékszel, hogyan követte Olgát, a toronyba? És hogy azt mondta nekünk: „Kardvirág és Oroszlán”? Negatív már járt itt.

– Ehhez nem fér kétség – helyesletem. – És ha 6 járt itt elsőként, akkor találhatott is valamit. És haza is vihette.

– Mit?

– Például a gróf kincsét.

Edék háttal a falnak támaszkodott. Egy pillanatig elgondolkodva nézte a lámpa pislákoló lángját.

– Nem valószínű – dünnyögte; – Akkor nem árulta volna el, hogy járt itt. De ...

– Beszélni kell vele – fejeztem be a mondatot -

65

Négyszemközt. Mint férfi a férfival. Gondolod, hogy ő véste a falba ezeket a betűket?

– Nem hinném – felelte Edék. – A felirat régi. Meglehet, hogy valóban ezerkilencszáznegyvennégyből származik.

– És nincs semmi értelme.

Edék ismét a remegő lángot bámulta.

– Nem tudom – szólalt meg kis szünet után. – Valami rejtjel is lehet... Ütmutatás.

- Ütmutatás?
- Hogy hol kell keresni a kincset. Például ott, ahol kardvirág terem, és oroszlán is van.
- Nem ismerek olyan helyet – mondtam. – Hacsak nem az állatkertben.
- És a kőoroszlánok a várkapu előtt?
- Ott nincs virágágyás.
- Ezen még gondolkodunk – dűnyögte Edék, és megindult a kijárat felé.

Utánamentem. A küszöbnél lehajoltam, felemeltem a vasdobozt, és a hónom alá csaptam.

Amint kiértünk, és a nappali fényben szemügyre vettük a dobozt, kiderült, hogy egy géppuska tárja, teli tölténnyel. Kiborítottuk. A megzöldült puskaanyagok szerteszét gurultak a mohán.

Negatívot vártam. A park fái kékbe öltöztek a meleg szürkületben, majd a kékség lilába csapott át. Hogy lehet ilyen sokáig leckét csinálni? A fejem rá, hogy már réges-rég végeztek velem. És most vajon mit csinálnak? A kerítés mögött láttam Olgák házat, fehér, háromszintes új ház, a második emeleten balról a negyedik ablakban rózsaszínű fény. Olga szobája. Bika vajon miért nem kergette el Negatívot? Érthetetlen.

Egy padon ültem, a földrajzkönyv érdes borítólapját

66

simogattam. Az olvasáshoz sötét volt már, ezért az eget figyeltem, néztem, amint a vérszegény újhaldottori magát a felhők között. Annyira éfambultam, hogy néhány percre szem elől vesztettem az ablakot és a fasort, ahonnan Negatívnak érkeznie kellett. A hold előtt kemény munka állt: a felhők egyre tömörebben tornyosultak, rétegződtek, egyre nehezebb volt rést találni közöttük.

– Jó estét, Artek. Ne haragudj, hogy megvárakoztattalak.

Felugrottam, arcom szinte súrolta Negatív arcát.

– Hogyan ... mi? – dadogtam. – Ki várakoztatott meg?

– Azt hiszem, én. – Negatív kedves, de kissé gúnyos mosollyal nézett rám. – Láttunk téged az ablakból. Már korábban eljöttem volna, de át kellett ismételnünk az első negyedévi anyagot, Olgának problémái voltak a szöveges példákkal. Üdvözlését küldi.

– Köszönöm, megvagyok nélküle – vettem oda hűvösen. – És ne légy benne olyan biztos, hogy téged vártalak.

– Bocsánat.

És csak tovább mosolygott. Roppant ideges lettem.

– Átkozottul magabiztos vagy – mondtam. – Ha majd többet leszel velünk, leszoksz róla. Tudjuk, mit kell csinálni az ilyen fontoskodókkal.

Negatív komótosan, sietség nélkül elhelyezkedett a padon. A sűrűsödő homályban is jól láttam fehér haját és fehér fogait.

– Az emberek nemsokára átkutatják minden kövét -szólalt meg a holdat nézve, amely épp egy lyukra bukkant a felhők között, és most csillogó sárga szemmel lesett ránk. – Meg lesznek döbbenve, amikor fölfedezik a sziklákon a rajzokat.

– Ne bomolj! – vettem oda. – Ha egy kerékkel kevesebb van, menj orvoshoz.

– Annyi kerekem van, amennyi kell – válaszolta

67

nyugodtan Negatív. – Nagyon szép rajzok, neked is tetszeni fognak.

– Azt hiszed? – kérdeztem, s epésen nevettem hozzá. – Neked tetszettek?

– Kimondhatatlanul.

– És mit láttál még a Holdon?

Negatív cuppantott, beszívta az alsó ajkát. Még mindig az eget nézte, bár a hold már eltűnt a felhők mögött.

– Nem jártam a Holdon – mondta. – De tudom.

– Akkor tán Hermenegilda Lulaknál voltál? – kérdeztem.

– Ki az?

– A helybéli jósnő. Kártyából, kávézaccból és üveggolyóból jósol. Száz zlotyért megmondja pontosan a világvége napját.

– Ezek hazugságok – mondta Negatív. – A jósök becsapják az embereket.

– Így van – helyesletem, s oldalvást Negatívra pillantottam. – És te miből jószolsz?

– Én nem jósolok – vágott vissza Negatív. – Tudom. Lényegében nagyon egyszerű az egész. Nagy kár, hogy nem tudom megmagyarázni neked, legalábbis egyelőre. A holdbéli rajzokban nincs semmi különös, gondolkodj csak el rajta.

– Min? – kérdeztem, és megvontam a vállam. Negatív közelebb csúszott hozzám, s észrevettem, hogy a kezében egy kis fekete dobozkat tart.

– Mit gondolsz, Artek, az ember a világmindenség egyetlen civilizált népe? Hiszen végtelen számú

égitest létezik, és közöttük sok olyan, amelyen éppúgy megvannak az élet feltételei, mint a Földön.

– Na és aztán? – morogtam.

– A Földön viszonylag nem is olyan régen találták fel a gőzgépet. Képzeld el, hogy mondjuk ötszáz vagy 68

ezer évvel ezelőtt találták fel. Van fogalmad róla, hogy milyen magas szintű lenne most a technikai színvonal?

– Hm.

– És elvileg létezhetnek olyan égitestek, ahol a gőzgép már a helybéli őskor emléke. E planéták lakói úgy utazgatnak a világűrben, mint mi egyik városból a másikba, még hozzá évezredek óta. Az egyik expedíció a Holdon landolt. És holdraszállásának emlékére néhány csodálatos rajzot vésett a sziklákba.

– Én is olvasom Lemet – mondtam. – De ezt a sztorit nem ismerem.

– Ez nem sztori – válaszolta komolyan Negatív. – Ez igazából megtörtént. Kétszáz ezer évvel ezelőtt űrutasok szálltak le a Holdra.

– És miért nem a Földre? – vettem fel a kérdést. – És most miért nem jönnek ide?

– Hiszen voltak itt – válaszolta Negatív. – Akkor nem találtak semmi érdekeset. Most a világűr más tájait kutatják. De még visszatérnek ide.

Negatív elhallgatott. A hold egy kis szeletkéje előbukkant a felhők közül, fénye ott derengett Negatív arcán.

– Olgának van egy kérése hozzád – váltott hirtelen témát. – Nagyon szeretné látni a rókokölyköt.

Rögvest kijózanodtam.

– Hát akkor csak nézze meg – vettem oda hüvösen. – Nem érdekelnek a kívánságai, sem a becses személye.

– Hazudsz, Artek!

Felpattantam. Széttérpesztett lábbal álltam Negatív előtt, kezemet a zsebembe sülyesztettem.

– Spiclikedsz – mondtam. – Járkálsz utánunk, és szaglászol. Ki engedte meg, hogy betedd a lábad a föld alatti folyosónkba?

– Nem tudtam, hogy a tietek – válaszolta derűsen Negatív. – Kinyitottátok a második kisajtót?

69

– Űgy tetted vissza a követ, hogy mi ne vegyünk észre semmit.

– Mert nem akartam elvenni a kedveteket. Legszívesebben behúztam volna neki egy balegyenest.

Mosolygott, teljesen nyugodt volt.

– Szóltál valakinek a föld alatti folyosóról? – kérdeztem.

– Nem – felelte. – Hiszen ez a ti titkotok. Észrevettétek a falon a felírást? Nagyon szeretném megfejteni.

– Ezt bízd ránk – mondtam. – Tartsd magad távol a kolostorromoktól. Ez az utolsó figyelmeztetésünk.

Negatív mondani akart valamit, már ki is nyitotta a száját, de ekkor megszólalt egy csikorgó férfihang:

– Igaza van az osztálytársadnak. Ne légy toladokó, fiam. Várlak.

Honnét szólt ez a hang? A fekete dobozból, amit Negatív a kezében tartott?

– Ne haragudj, Artek – szólalt meg Negatív rövid hallgatás után. – Többé nem erőszakolom magam rátok. Túlzásba vittem a dolgot. Igaza volt az illetőnek.

– Mutasd ezt a kis dobozt! – mondtam, mert elfogott a kíváncsiság. – Nem rádiótelefon véletlenül?

Negatív kutatóan nézett rám.

– Holnap gyere el hozzám. Jobb dolgokat is mutatok.

És kihúzott háttal, méltóságteljesen elindult a fasorban. Hirtelen az volt az érzésem, hogy a haja fluoreszkál. Vagy csak a holdfénytől világított úgy?

70

HARMADIK FEJEZET

Leültem egy alacsony, mohos farönkre. Elöttem néhány nyír- és juharfa, távolabb egy tisztás, a tisztáson az erdészház púpja feketéllett. Orkán nem volt otthon. Láttam, amint negyedórája Remus és Trisztán kíséretében elindult a városba. Bizonyára a szokott heti bevásárlásra indult, mert üres hátizsák lógott a vállán.

A magasból madárcsicsergés szállt felém, vidám, dallamos fiuuu-fiu-fiu-fiuuu – magas, mély, közép magas, majd ismét magas hangon. Akár egy erdei dal eleje: rövid furulyabevezetés, aztán valami talpalávaló, melyben a párologó fű, a mohában bűvő vargányák illata, a juharfa leveleinek tánca lüktet.

– Fiuuu-fiu-fiu-fiuuu! – válaszoltam.

A napsugarak a fák közé suhantak, befurakodtak minden kis résbe, arany foltokat vetettek az ágakra, a fatörzsekre és a földre. Hol lehet a kis rókokölyök? Vajon meghallott engem? Megismert?

– Vöröske! – kiáltottam fojtott hangon. – Pamacs, gyere ide ...

Valami megzörrent a bokrok között. Odanéztem, de semmit se láttam. Letettem a földre a tejjel teli műanyag kulacsot, s öklömre támasztottam az állam. Talán nincs is itt a közelben? Lehet, hogy távoli rókokirándulásra indult? Vagy megbűjt egy lyukban, hogy kivárja, amíg elmegy a betolakodó?

Behunytam a szemem. A napsugarak kellemesen me-

lengették a hátam, fű, széna és párolgó tapló illata szállt a levegőben, s ismét felcsendült, ezúttal más hangfekvésben, a madárdal. Pompás. Sokáig, vég nélkül elüldögélnék így, semmire se gondolva. A legjobb lenne elnyújtózni a mohán ...

Megrezzentem. Bár semmit se hallottam, mégis gyorsan kinyitottam a szemem.

És megpillantottam a rókakölyköt. A galagonyabokrok sűrűjéből kibukkant sötét pofikája, és elővillant két kis gyöngyszeme. Engem nézett.

– Vöröske... – suttogtam, de mozdulatlanul, nehogy megzavarjam. – Hogy vagy, Vöröske? Megismersz?

A rókakölyök kinyújtotta a nyelvét. Rózsaszínű volt és nedves. Mit jelenthet ez rókanyelven?

Rokonszenvet vagy ellenszenvet? Mintha mosolyogna ...

– Hoztam neked tejet – mondtam. – Azt hiszem, szereted. Gyere közelebb, Pamacs.

Kis orra meg se rezzen. Csak a nyelve mozgott lustán. Még vártam egy kicsit, aztán a kulacsért nyúltam. Lecsavartam a kupakját, és kiöntöttem a tejet a bádogtányérba, amit magammal hoztam.

– Kérsz? – kérdeztem. – Ne zavartasd magad. Tudom, hogy szomjas vagy. Ilyen kánikulában mindenki szomjas, hát még akinek ilyen meleg bundája van.

Észrevettem, hogy a csöpp kis állat már nem engem néz, hanem a tejet a bádogtányérban – mohón és ugyanakkor félősen. Felálltam. A kis pofa nyomban eltűnt a sűrűben. Hátat fordítottam a galagonyabokornak, és lassan elindultam az ellenkező irányba.

Néhány méterre a farönktől megálltam. Ismét észrevettem a fekete orrocskát, majd a vörös, színehagyott hátat és a ritkuló farkat. A csöpp kis állat óvatosan bújt elő a sűrűből. Igyekezett nyugodtnak látszani, de a farka elárulta izgatottságát – remegett, a földet söpörte.

Vajon lát engem? Bizonyára. A barna szemgolyó ró-

72

lam a bádogtányérra vándorol, a bádogtányérról rám. Mozdulatlanul állok, hátamat a juharfának támasztom. Nyugodtan, biztatóan mosolygok. A rókakölyök előrelép. Aprócska, bizonytalan lépés. Megint rám néz, én mosolygok, mozdulatlanul állok.

„Bátran – biztatom őt gondolatban –, ne félj, nézd, milyen messze állok ...”

A csöpp kis állat a földhöz lapul, mintha zsákmányra lesne. Majd kúszni kezd a farönk felé. Éber, minden pillanatban ugrásra kész, ha megmozdulnék, nyomban megugrana. De én nem mozdulok. Megértem őt. Miért bízna bennem? Elvégre pokrócba csavartam, rabságban tartottam. Még ha megismert volna is, akkor sincs oka arra, hogy bízzon bennem. A vadon élő állatok különös és gyanús portékának tarthatják az embert: sose tudni, mit tesz a következő pillanatban. Az egyik ember eteti, a másik puskavégre kapja őket.

A rókakölyök már a bádogtál mellett állt. Rám pislantott, hogy megbizonyosodjék mozdulatlanságomról. Aztán mohón a tejre vetette magát. Nagyon szomjas lehetett.

Váriam, míg fellefetyeli a tejet. Orrocskájával megbökte a tányért, a tányér felborult, üres volt. Ismét megpiszkálta az orrával. A tányér végiggurult a fűvön. Felugrott, utánacapott a két mellső lábával, ellökte magától. A tányér felröpült, majd visszahullott a földre. A csöpp kis állat mellette termett, jobb mancsával pofozgatta, az orrával meglökte. A bádogtányér felém gurult, a rókakölyök a nyomában, a játék hevében teljesen megfélemedezett a jelenlétemről.

Mozdulatlanul álltam. Néhány lépésnyire tőlem játszadozott a bádogtányérral, s egyre közeledett. A mancsával és az orrával bökdöste, ugrándozott, felpattant, és a bádogtányérra vetette magát, ráfeküdt. Időről időre boldog nyikkanásokat hallottam.

73

Hirtelen megállt. Hátán felborzolódott a szőr, két füle hegyesen égnek meredt. Észrevettem engem. Rájött, hogy itt vagyok a közvetlen közelében. Barna kis szeme megtelt *réműlettel*. Ijedt, szinte hörgésnek ható szuszogást hallottam.

Mozdulatlanul álltam, hátamat még jobban a fa törzsének szorítottam. Szelíd mosollyal néztem a csöpp kis állatot.

A félelem lassan eloszlott. Szőre lesimult, farka lassan verdesett.

– Na látod, csöppség – suttogtam alig mozgatva a szám. – Nem kell félned, nem bántalak. Hisz régi ismerősök vagyunk.

A rókakölyök hátrálni kezdett. Aztán leült a farkára, és felém fordította fekete orrocskáját. Tudtam, hogy amint megmozdulok, eltűnik a galagonya, bokrok között.

– *Játsszál – mondtam. – Bátran, Pamacs!*

A bádogtányérra néztem. A róka szeme követte a tekintetem, farka a földet söpörte. Aztán jobb mancsát óvatosan a bádogtál felé nyújtotta. Megérintette. És meglökte. A tányér felbillent, és a csöpp kis állat ismét megfélemedezett a félelméről, támadásra lendült.

Sokáig játszadozott. Én közben kényelmesen elhelyezkedtem, de a rókakölyök ügyet sem vetett rám, bizonyára nem is félt már tőlem. Egyszer csak a bádogtányér a lábamhoz gurult, és finoman belerúgtam, a rókakölyök a magasba ugrott, két mellső lábával röptében elkapta, és diadalmasan rám tekintett.

– Értem – mondtam. – Hát akkor játsszunk együtt. Ismét elkaptam a *tányért, feldobtam*–, a rókakölyök nekilendült, de ezúttal ügyetlen volt, a tányér a fűbe esett, csak ott kapta el, s alaposan meggyömöszölte a mancsával és az orrocskájával.

Vajon akarattal lökte felém? Elkaptam és fölemeltem.

– Szolgálj! – mondtam nevetve. – Fogd meg!

74

A róka elrúgta magát a földtől, és mulatságosan kapálózva a két mellső lábával, el akarta kapni a levegőben a tányért. Nem sikerült. A bokrok közé hajítottam a bádogtányért. Pamacs utánarohant, egy pillanat múlva elém gurította zsákmányát, s pajkosan nézett rám. Lehajoltam – de mellső lábával meglökte a tányért, s az elgurult.

Ebben a pillanatban lövés dördült. A rókakölyök felvisított. A másodperc tört része alatt eltűnt a bokrok között. A visszhang gyenge morajjal ismételte meg a lövést.

Lőttek. Valahol a közelben. Az erdész? Még nem jöhetett vissza, különben is pi[^]ska nélkül ment.

Bementem az erdőbe. Abba az irányba igyekeztem, ahonnan a lövést hallottam. Óvatosan haladtam előre, vigyáztam, hogy lépteim miatt ne recsenjenek meg a gallyak. Kíváncsi voltam, ki lőtt. És mire.

Az erdő egyre vadabb lett. A fák mind sűrűbben követték egymást, köztük szúrós bokortenger. Egy tövises ág felkarcolta az arcom, éreztem, amint a meleg vércseppek végigfolynak az államon.

Vajon jó irányba megyek? A visszhang csalóka. Megfordultam. Itt könnyű eltévedni, az erdő több mint tíz kilométer hosszúságban húzódik, egészen a tavakig ...

– Állj!

Csak ekkor vettem észre, hogy az erdészház közelében vagyok. Orkán állt előttem, szétvetett lábbal, mellette a két farkaskutya. Bizonyára épp most tért vissza a városból, mert a hátán kitömött hátizsák púposodott.

– Megint erre csavarogsz. Elfelejtetted, mit mondtam neked?

– Az erdőből jövök – vettem oda. – Az talán nincs megtiltva, hogy erre menjek?

Orkán kezét Trisztán súlyos fejére fektette. Mogorva arca mintha kissé felderült volna.

75

– Az nincs – dünnyögte. – Artúrnak hívnak ... igaz?

– Ühüm.

– Nem hallottál az előbb egy lövést?

– Mintha hallottam, volna a dörrenést – válaszoltam.

– Tehát nem tévedtem... – Orkán ujjával átfésülte deresedő üstökét, és összehúzott, vadul burjánzó szemöldöke alól figyelmesen nézett rám. – Találkoztál valakivel az erdőben?

– Nem – feleltem. – Senkivel. Az erdész nagyot sóhajtott.

– Szomorú dolog ez, hallod-e. A vad egyre kevesebb, a vadorzók kipusztítják őket. Nemsokára egy őzet sem találsz ezekben az erdőkben.

Itt az alkalom, hogy bosszút álljak a múltkori jelenetért.

– Maga az erdész – mondtam epésen. – A maga kötelessége, hogy vigyázzon rájuk.

Orkán levette válláról a hátizsákot, és a földre tette. Az arca eltorzult, nem tudnám megmondani, mit tükrözött: fásultságot? kétségbeesést? szomorúságot?

– Az én kötelességem... – motyogta a földet nézve. – Hát igen! Azt hiszed, nem tudom?

Váratlanul elkapta a vállam, magához húzott, szinte felemelt a levegőbe. – Ki uszított téged rám? Az anyád? ő mondta, hogy a kötelességem emleged? Beszélj!

Felkiáltottam. Megijedtem Orkán tekintetétől. Mintha egy örült nézett volna rám.

– Mit akar tőlem? Senki sem uszított magára!

Az erdész elengedett, hirtelen elvörösödött, mint a csínyen kapott diák.

– Ne haragudj – mondta halkan. – Az idegeim. Ostobaság ... Melyik irányból hallottad a lövést?

– Arról – mutattam az irányt.

Az erdész váratlanul elmosolyodott, és a mosolytól felderült az arca, mintha fény hullott volna rá. Leült a

76

tölgyfa alatti mohacsomóra, előhúzta zsebéből a pipáját, majd a fekete bőrből készült dohányzacskót, és megtömte a pipát. Fűszeres illat csapta meg az orrom.

– Az ember kissé elvadul a magányban – mondta Orkán, de nem nézett rám. – Ha valaki az erdőben lakik, úgy érzi, hogy végre a maga ura, senki sem vonhatja felelősségre, senki sem követelhet tőle semmit... – Egy pillanatra elhallgatott, kékesszürke füstkarikát fúj ki. – Még mindig gyűlöl engem az édesanyád? – vetette oda váratlanul, halk, rekedt hangon a kérdést.

Pislogni kezdtem. Az erdész a válla közé húzta a fejét, és mozdulatlan tekintettel meredt a bakancsa között zöldellő mohára.

– Nem értem – mondtam. – Az én anyám? Miért gyűlölné magát?

Orkán nem sietett a magyarázattal. Tűnődve szívtá a pipáját, a két farkaskutya pedig tanácstalan csodálkozással meredt rá. Gondolom, ritkán látták ilyennek urukat.

– Anyád bizonyára mesélt rólam – szólalt meg anélkül, hogy felemelte volna a fejét. – Titkolod előttem. Megértem. Igazán szép tőled. De én__

Remus felhorkantott. Nyugtalanította Orkán hangja. Az erdész megveregette a kutya nyakát, s az elhallgatott.

– Téved – mondtam. – Anyám soha nem beszélt magáról. Csak a fiúk ... mindenféle ostobaságot.

– Miféle ostobaságot? – kérdezte.

Tűnődtem: ha igaz, amit beszélnek róla, jobb úgy tenni, mintha nem tudnék róla. Ám a hirtelen, megmagyarázhatatlan rokonszenv arra készítetett, hogy válaszoljak.

– Azt beszélük, hogy maga találta meg azt a kincset

– Miféle kincset?

– A gróf kincseit, a drágaköveket.

77

Orkán behunyta a szemét. Néhány pillanatig mozdulatlanul ült, csak a pipa fölött táncolt egy füstcsikocská. A farkaskutyák is elnyújtóztak, és behunyták a szemüket. Csupán a harkály kopácsolását lehetett hallani, és egy dongó döngicsélt valahol a galagonyabokrok fölött.

– Akkor is ilyen csend volt – mondta az erdész rekedt, suttogó hangon, de a szemét nem nyitotta ki. –

Csak a hóborította erdő fehérlett. Tömérdek sok hó hullott az előző este, sűrű, nedves hó, elsüllyedt benne a síléc... Hazudnak az emberek, hallod? Egyszerűen nem ismerik az igazságot.

– Nem tudom, miről beszél – suttogtam. – Nem értem. Becsületszavamra...

Orkán kinyitotta a szemét, rám nézett, és váratlanul elmosolyodott. A farkaskutyák éberren hegyezték a fülüket.

– Kedves kis erdő, ugye? Szelíd, bájos... De voltak esztendő, amikor rémes volt. A németek reszkettek tőle, egy se mert idejönni, harcba szállni velünk. Nem messze, vagy három kilométernyire innét, északra, van egy minden oldalról tölgyfákkal koszorúzott kis tisztás. Még ma is tele van krumplisvermekkel, részben beomlottak, benötte őket a gaz, tán észre se vennéd őket. Akkoriban álcázni kellett őket, most a természet gondoskodik az álcázásról... Nézd! – Orkán egy öreg tölgyre mutatott, amelynek odvas törzsében hatalmas lyuk tátongott. – Ez nem természetes üreg. Ha valaki beletúrna, rozsdás repeszdarabokat találna benne.

– Hogy kerültek oda? – kérdeztem.

Az erdész Remus fejére helyezte a kezét. Füstkarikákat eregetett, aztán a bakancsa talpán kiverte a pipát, és gondosan eltaposta az izzó parazsat.

– Kabacowóban rövid ideig egy német ezred állomásozott – kezdte halkán. – A partizáncsoport vezetője azzal a feladattal bízta meg a szakaszomat, hogy adato-

78

kat szerezzen a német egység létszámáról, fegyvereiről és terveiről. Lényegében elég lett volna elfogni egy vagy két katonát, és alaposan kifaggatni őket... De nekünk nagy ambícióink voltak. Egyszerű katona? A közlegény nem sokat tud. Egy törzstiszt, az már más. Az aztán értékes információkkal szolgálhatna... – Orkán megsimogatta a farkaskutya fejét a két füle között, Remus csendesen morgott. – Hogyan lophatnánk egy tisztet? A törzskart éjjel-nappal őrizték, a nyílt támadásnak nem volt semmi esélye: a városházát tankgyűrű vette körül, mozsárágyúk, géppuskák. Törtem a fejem. De mindhiába. Ám az egyik nap beállít hozzám Zbik. Felderítő volt, annyi idős, mint te, ilyen apró termetű, nagy szemű, szőke legényke... A városi fürdőben dolgozott, a fűtő mellett.

– Dolgozott? – csodálkoztam.

– A fasiszták még kisebb gyerekeket is munkába kényszerítettek – mondta Orkán, és újfent megtömte a pipáját. – Zbik jelentette, hogy másnap a törzskari tiszték fürdeni mennek: egész délutánra lefoglalták a fürdőt. Íme a rég várt alkalom! Most vagy soha. Gyorsan kidolgoztam az akció tervét: Zbik három emberünket becsempészi a fürdő területére, azok beöltöznek a fürdőszemélyzet ruhájába. Az igazi személyzetet arra az időre a pincébe zárják. A tisztlopás így már gyerekjáték, csak az a kérdés, hogyan szállítjuk át a foglyokat a fürdőből az erdőbe... Amíg a törzskar fürdik, az épületet örökkel veszik körül. Ám Zbiknek támadt egy jó ötlete...

Délután háromkor jelentették, hogy a három emberünk már átöltözött fürdősnek. A fürdő három dolgozója ellenállás nélkül beleegyezett a pincefogságba. Csak azt kérték, hogy kötözzék meg őket, és peckeljék fel a szájukat – hogy a nyomozás során a németek ne vádolhassák őket az akcióban való részvétellel.

79

Négykor megérkeztek a tiszteket szállító autók. Elsőnek az ezredes ment be a fürdőbe, utána a helyettese, Katz őrnagy. Zbik vitte be a tiszteknek a törülközőt, az ezredes a törülközőre nézett, és arcát előntötte a vér.

„Koszorúzó! – ordította. – Mit jelentsen ez? Hogyan merészeltek koszorúzó törülközőt adni

nekünk?!”

„Bocsánat – magyarázkodott tört németiséggel 2bik ^, valami félreértés történhetett, azonnal itt lesznek a tiszta törülközők, rögtön áthozzuk, a mosoda a szomszéd utcában van. Mire szükség lesz rá, itt lesz a tiszta törülköző.”

A fürdőszolgák a kádas kabinokba vezették a tisztákat. Katz őrnagyot a mieink vették kezelésbe: a szappan, amit a kádban fekvő kért, nem szappan volt, hanem ólmot rejtő kis tégladarab. És nem adták a kezébe, hanem fejbe vágták vele. A „fürdősök” villámgyorsan törülközőbe csavarták Katzot, a csomagot kivitték az udvarra, és a kiskocsira tették, majd megrakták szennyes törülközőkkel.

A kiskocsi megindult a kapu felé. Ám a kapuban német örök álltak: „Halt! Hová mentek? Mi van a kocsin?”

„Az ezredes úr parancsára megyünk! – vetette oda 2bik. – Tiszta törülközőket hozunk a tiszt uraknak.”

De az ör gyanakvó természetű volt és makacs: azt a parancsot kapta, hogy a fürdés ideje alatt senkit se engedjen se be, se ki. A kocsi fölé hajolt, hogy felforgassa a törülközőket.

„Ne nyúljon hozzá! – kiáltotta 2bik. – Ezeket a törülközőket használták tegnap az ezred rühes katonái. Különben, tőlem hozzányúlhat.”

Az ör undorodva hátrált. A kezét rázta, mintha leforrázta volna, majd megtörölte a köpenye szárnyában: 2bik visszaszaladt a fürdőbe az ezredes szárnysegédjéért. Az megparancsolta az örnek, hogy engedje ki a

80

kiskocsit. Mi az utca túlsó oldaláról, egy kapu alól figyeltük a jelenetet.

„Rendben van ... – suttozta Bratek, a helyettesem. – A kezünkben van__”

A kiskocsi megindult az úttesten, bekanyarodott a sarkon.

A mosodától nem messze várt egy szekér. Zbik és a másik három ember azt a parancsot kapta, hogy rámolják át a kiskocsi tartalmát a szekérré, mi pedig minden eshetőségre számítva fedeztük a manővert.

Biztos voltam benne, hogy simán lezajlik az egész ...

A szekér már várt. Mi is, néhány méterrel arrébb. A kocsis felhajtotta a ponyvát, a „fürdőszolgák” óvatosan átemelték az őrnagyot tartalmazó nagy batyut. És ebben a pillanatban két dolog történt.

A sarok mögül kikanyarodott az őrző: egy őrzető és két géppisztolyos katona.

81

Az őrnagy eszméletre tért: a törülközőhalom alól tompa, de átható kiáltás tört elő. Annyira átható, hogy meghallotta a mellettünk elhaladó őrző is.

A németek megálltak. Döbbenet néztek szét. Az egyik „fürdőszolga” rászorította az őrnagyra a törülközőket, s a kiáltás így nem ismétlődhetett meg. De a németek makacsul bámulták a szekeret.

„Ki kiáltott?” – kérdezte kis szünet után az őrzető.

Jelt adtam a fiúknak. Mind a négyen géppisztolyt szorongattunk a köpenyünk alatt.

„Mi nem hallottunk semmiféle kiáltást – mondta 2bik az őrzetőnek, s közben csodálkozó képet vágott. – Tán máshonnét jött, Herr Leutnant, mi semmit se hallottunk...”

Az őrzető a szekérhez lépett, ősz volt, kora esti szürkület, az ablakokban emberfejek tűntek elő. Lassan megindultunk a német katonák felé.

„Dobáljatok le mindent a szekérről! – parancsolta az őrzető. – Aber schnell!”

Nem várhattunk tovább. Néhány lépés távolságról rálöttem az őrzetőre, s két rövid sorozat szétszórtá az őrzőket. Felugrottunk a szekérré, a kocsis a lovak közé vágott.

Tudtam, hogy harc nélkül nem ússzuk meg, csak abban az esetben, ha kidobjuk a foglyot. De erről hallani se akartam. A szekér vadul ugrándozott a macskaköveken, az eresztékek csikorogtak, mi pedig gépfegyverrel a kézben térdeltünk a szekéren. Csak minél hamarabb az erdőhöz érni ...

Kiértünk a mezei útra, ismered, nem messze fut innét, a tejüzem előtt. Ott kezdődött a hajsza: egy nagy csoport motorkerékpáros német jött utánunk.

Leugrottunk. Vagy háromszáz méterre voltunk az erdőtől. Fel kell tartóztatnunk a németeket, amíg a szekér el nem tűnik az erdőben.

82

Nekem nyolc emberem volt, a németeknek húsz. Egy árokba húzódva tüzet nyitottunk rájuk. A fasiszták leugrottak a motorról, és csatárlánca fejlődtek. Nem sajnálták a löszert. Vörös rakéta emelkedett az ég felé - bizonyára erősítést kértek. Tudtam, hogy nem sokáig tarthatjuk magunkat, és nagyon vártam a sötétet: az egyetlen, amit tehetünk, hogy behúzódnunk az erdőbe. De a szürkület még nem sötétség. A németek ívben hajló csatárlánca pedig – el akartak vágni bennünket az erdőtől – lassan, de biztosan közeledett felénk.

A távolban reflektorfényt pillantottam meg. Teherautó. Utánpótlás. Egy pillanat veszteni való időnk nincs.

A fiúknak megparancsoltam, hogy vonuljanak vissza az erdőbe. Bratek és én állandó tűz alatt tartottuk a németeket, hogy föl se emelhessék a fejüket. Lövöldözve kúszunk hátrafelé, méterről méterre, a sáros árokban.

Egy pillanatra hátrafordultam és észrevettem, hogy a fekete árnyak elérték az erdőt. A sötétség hirtelen megsűrűsödött, néhány perc múlva nem láttam már német katonákat, csak a géppisztolyaik csövéből kicsapó

láng világított.

„Most!...” – üvöltöttem Bratek fülébe.

Kibiztosítottam egy gránátot, és a csatárlánc felé hajítottam,. Bratek is így tett. A teherautó felől fekete, tüzet köpő lavina közeledett.

Rohanni kezdtünk – örült iramban, a torkunkban dobogó szívvel, félig öntudatlanul. Bratek ért elsőnek az erdőbe. Én hirtelen borzalmas ütést éreztem a vállam-ban, s elvágódtam, de volt annyi erőm, hogy feltápáskodjam, és tovább fussak. Az erdő szélén két ember megragadta a karomat, és ismét futottunk, körös-körül füttyültek a lövedékek, a föld dübörgött a robbanásoktól. A németek féltek bejönni az erdőbe, inkább tüzesőt zúdítottak ránk biztos távolságból...

83

Orkán elhallgatott, a tölgyfa kérgében tátongó üreget nézte.

– Erre szaladtunk – mondta. – Egy mozsárágyú lövedékének a nyomát láthatod itt. Emlékszem, kigyulladt a fa, de hamarosan megeredt az eső, és eloltotta a tüzet. A tölgyfa túlélte azt az estét, behegedt a seb, csak ez a lyuk maradt meg emlékül. Mi is nagyon szerencsések voltunk: mindössze hárman sebesültünk meg, és nem súlyosan. Sokkal rosszabbul is végződhetett volna.

– Mi történt Zbikkel? – kérdeztem, mert egészen tűzbe jöttem attól, hogy egy velem egykorú fiúnak igazi fegyvere volt, és egyenrangúként harcolt a felnőttekkel. Vajon én is így viselkedtem volna a helyében? Nem ájtultam volna el a rémülettől, amikor az őr a törülközőkhöz nyúlt? Nem gyávultam volna el?

– Él – válaszolta az erdész. – Talán ismered is látásból. Ő a posta vezetője.

– Mielniczuk bácsi?! – Felidéztem magamban az alacsony, pocakos emberkét, keskeny vállát, tojás alakú, kopasz fejét.

– Az – bólintott Orkán. – Átkozott vagány volt, az ördögtől se félt.

Mindig úgy képzeltem, hogy a hős legalább két méter magas, vállas, mint egy súlyemelő, és oroslánsörény lobog a homloka fölött. Miért? Napóleon alacsony volt. És Lenin is. És Wolodyjowski is, és Nelson admirális is, és Jurij Gagarin is. A hősiességnek, az igazi nagyságnak semmi köze nincs a centiméterekhez, a muszklikhoz.

Elmosolyodtam: nem vagyok elveszett ember. Alacsony termet, az átlagnál kevesebb kiló, mindenki erősebb nálam az osztályban. De a vívásban jó vagyok. Nem félek az ellenféltől, szeretek támadni.

Na és aztán? A vívás csak sport. Nem írhatok a számlámra semminemű olyan tettet, amit hősiességnek lehetne nevezni. Igaz, manapság nem könnyű alkalmat találni a

84

hősiességre. De ha mégis akadna ilyen alkalom – vajon hogy viselkednék?

Nem vagyok olyan önhitt, hogy becsapjam saját magamat. Nem tudom, mit tennék. Lehet, hogy megtörnék, elrohannék, lelépnék. De az is lehet, hogy nem. Nem tudom.

– Irigylem, őt – mondtam. – Zbiket. Kár, hogy nem éltem akkor.

Orkán felállt. A farkaskutyák is feltápáskodtak. Az erdész megragadta a hátizsákot, a vállára dobta. Csak aztán nézett rám, és ferde mosolyra húzta a száját.

– Buta vagy – vetette oda. – Tudod, mit jelent, hogy az ember nem fél? Azt, hogy küzd a rémülettel. Uralkodik rajta. De a rémület megvan, kínoz, nem tágít mellőled. Állandóan, újra és újra, szüntelenül le kell küzde-ned. Nem kívánom neked ezt a küzdelmet.

– Pedig vannak olyan emberek, akik nem érznek félelmet! – tiltakoztam. – Ismerek egy fiút...

– Azoknak nincs fantáziájuk – szakított félbe Orkán. – Persze. Az ilyenek rámenősek, de az emberiségnek nincs sok haszna belőlük. Az az ember, aki tudatában van félelmének, vállalja a kockázatot, s tudja, hogy minek teszi ki magát. Belsőleg felkészült, mert képzeletben átélte már a legrosszabbat. A félelem nélküliek nem edzettek, gyakran megtörnek a kritikus pillanatban. Volt a szakaszomban egy ilyen ember. Kinevetett bennünket. Azt állította, hogy jobban fél a méhétől, mint a lövedékektől. Bemutatókat tartott nekünk bátorságból, míg aztán egyszer elkapták a németek. A Gestapo kínzásai alatt már az első nap megtört.

Elhallgatott, összeszorította a száját, szemöldökét össz-szevonta. Nagyon kellemetlen, nagyon fájdalmas emlékei lehettek.

– Miért él itt egészen egyedül? – kérdeztem halkán. – Miért kerüli az embereket?

85

Trisztán kinyújtotta fejét az erőtlenül csüngő kéz felé, és lilásrózsaszín nyelvvel megnyalta az erdész tenyerét.

– Kíváncsi vagyok, ki lövöldözött – dünnögte Orkán. – Már másodszor ezen a héten. A nyomok eltűnnek a patak partján, aztán kereshetem ...

Lassan ment el, nem nézett rám, nem is köszönt.

Tudtam, hogy ott van. A másik úton megyek, nem akarok találkozni vele. A nap melegen süt, a nyírfalevelek szelíden susognak, fehér foltos fekete kecske tépdési az ágakat, vastag, rozsdás láncát a földön húzza maga után.

– Mee-ee-eee ... – kezdek ki vele.

Felemeli szarvval ékes fejét, és gúnyosan, megvetéssel néz rám. Én is jóval kezdtem beszélgetni. De a kecske válaszol:

– Meee!

– Jó dolgoz van, öregem – mondom neki. – Nem felelsz holnap lengyelből. Sem töriből. Egy szó nem sok, annyit sem kell tudnod a versailles-i békeszerződésről, és nem kell elmondanod emlékezetből a *Pan Tadeusz* egyes sorait. Ez aztán az élet!

– Meee-ee-eee!

– Bár kissé tartalmatlan – teszem hozzá. – Zabálsz, mekegsz, tejet adsz. Mit ér ez, öregem? A lengyelrel boldogulok, a történelemmel már rosszabbul áll a helyzet, pokolian sok a dátum... – Nézem az utat, szétágazik: ha balra megyek, nem találkozom Olgával, ha jobbra megyek... Döntsön a kecske. Mekegek neki. Ha válaszol, akkor balra megyek. – Meee-ee-eee!

– Mmmee ...

Hát ez mi volt? Mekegés? Csak morgás. Mit mond erre a zsúri? A zsúri nem fogadja el feleletnek, jobbra kell menned.

86

Hangosan nevetek, de a nevetésem kissé erőltetett, a kecske abbahagyja a legelést, megrovó tekintettel néz rám. Érdekes lenne tudni, hogy mit gondolnak a kecskék az emberről. Meglehet, ostoba népségnek tartanak bennünket. Úgy vélik, hogy feleslegesen találjuk ki azt a sok csuda dolgot, amikor mindenhol akad elég víz, nap és ízletes zöld ágacska. Az emberek sietnek, mindig csinálnak valamit, mindig foglalkoztatja őket valami. Nem így a kecske. A kecskének mindig mindenre van ideje. És ha tudja, amit egy kecskének tudnia kell, senki se vizsgálta. Melyik évben kötötték a versailles-i békeszerződést? Az ördög vigye el...

Jobbra fordulok. Nekem édes mindegy, hogy találkozom-e Olgával, vagy nem. Ha viszont mindegy, akkor az is mindegy, hogy melyik ösvényen megyek. Különben az is lehet, hogy nincs már ott, Valószínű, hogy nincs ott. Sőt biztos: nemsokára itt az ebédidő.

87

Biztos? Csak semmi túlzás. Még csak egy óra van, ilyenkor még sehol sem ebédelnek.

A dombok, a barna romok úgy csillognak a napfényben, mintha celofánba csomagolták volna őket. Az első torony tetején törpefa nő. A természet csodája. Bár meglehet, nem is törpefa, hanem kitölti a torony teljes magasságát, és csak a csúcsát dugja ki odafönn. Lehetetlen. De különben sem érdekel. Szétnézek, nem látom Olgát, lassan lépkedek a romok közt vezető ösvényen, az Anna Mariát fütyülöm ...

– Muszáj ekkora zajt csapni?

Ő az. Szétrakott lábbal ül két falmaradvány között a mélyedésben, mintha nyeregben ülne. Fekete kordbársony nadrág, meggyzínű blúz. Térdén rajztömb, kezében grafit, a papíron vonalak, csíkok, kacskaringók ősz-szevisszasága.

– Holdtérkép? – kérdezem, és gúnyosan nevetek.

– Semmi közöd hozzá – válaszol. – Lépj le, de tüstént! Kötekedő, zsémbes, ugrásra kész. Miért?

Nyilvánvaló:

legjobb védekezés a támadás.

Nem messze tőle leülök egy nagyobb köre, és a kulcskarikán függő kis műtyürkével játszodom. A kis műtyür ke hegedű alakú, de valójában köröm vágásra szolgáló kis csipesz, a bátyámtól kaptam.

– Ne dühöngj – vetem oda, miközben a kis hegedűt nézem merőn. – Nem akartalak megsérteni, csak tréfáltam.

– Ostoba tréfa volt.

– Az – vallom be magam is. – Tetszik nekem, amit rajzolsz. Becsszó.

Olga gyanakodva néz rám. Azt hiszi, hogy csak megjátsszom az alázatosat. Kibontott haja sűrű, olajfényes hullámban omlik a vállára és a hátára. Jól néz ki. Pont ilyen lányok szerepelnek a cowboyfilmekben. Csak a sarkantyús csizma hiányzik a lábáról.

88

– Hazudsz – mondja. – Egyelőre nincs itt semmi, ami tetszhetne. Még csak a vázlatnál tartok.

– Éajzolj, nem zavarlak.

– De zavarsz! – veti oda támadóan. – Ismerlek, Artek. Mindig rosszban töröd a fejed. Eredj innét!

Ostobán érzem magam. Átkozottul ostobán. A zsebembe dugom a kulcsokat. Felállók. Valami megvetőt, valami sértőt szeretnék mondani, s aztán elmenni. De nem teszem.

– Hülyeség – szólok csendesen, szinte suttogva. – Miért veszekszünk mi folyton? Utálsz engem ...

– Utállak – vallja be nyugodtan Olga. – Téged is, meg a barátodat is. De különösen téged.

– Mi bajod velem? – kérdezem még halkabban.

Olga becukja a rajztömböt, rákönyököl, állát ökölbe szorított kezére támasztja. Nyergének magasából néz le rám. Dühösen. Megvetően, szinte gyűlölettel.

- Bajkeverő vagy. Aljas, ravasz, kicsinyes bajkeverő.
- Én?
- Te.
- Mi jögron beszélsz így velem?
- Még hogy mi jögron! Jusson csak eszedbe, hogy mit mondtál vasárnap Dareknak. A mozi előtt. Na?!

Miért hallgatsz?

Hallgatok. Ha most volna egy repülő szőnyegem, azonnal átrepülnék a város másik végébe. Olga csak néz, haragos tekintettel. Mintha parázssal sütögetne.

- Semmi rosszat nem mondtam... – szólalok meg végre. – Bika azt kérdezte ...
- Mit kérdeztél?
- Hogy Negatív ... hogy ... szóval, hogy nem foglalkozik-e túl sokat veled.
- És te?

Ég az arcom. Rántottát lehetne sütni rajta. A mélykék eget nézem, aztán a törpefás tornyocskát, majd a

89

mohával benőtt romokat, az ösvényt, a völgyben lapuló várost – ott a városháza, a Szent Anna-templom, amott a stadion, az Elektromos Készülékek Gyárának üvegezett csarnoka, vadonatúj, nemrég fejezték be.

- Én semmit... – motyogtam. – Nem mondtam neki semmi rosszat, becsszóra ...
- Gyáva alak vagy – veti oda hűvösen Olga. – Nemcsak bajkeverő, hanem ráadásul még gyáva is.

Ráuszítottam Darekot Kowalskira, és most nem mered bevallani.

Olgához lépek. Kezemmel a nyereg ívére támaszkodok, és egyenesen a szemébe nézek.

– Nem uszítottam rá! – sziszegtem. – Egy rossz szót se szóltam Kowalskiról. Azt mondtam Bikának, hogy kérdezzen meg téged. De egyáltalán nem bánám, ha a bátyád elkergetné Negatívot!

– És miért? – szólal meg Olga hirtelen egészen más, meleg, sőt barátságos hangon, amiben igazi kíváncsiságot érzek.

– Mert... – leveszem a kezem a nyeregről, hátralépek, és már nem nézek a szemébe, a romokon, a fűvön siklik a tekintetem. – Mert... csak rajtad múlik... én sem vagyok rosszabb matekos Kowalskinál...

Olga mosolyog. Vajon mit gondol, az ördögbe is?! Feszülten figyelem a mosolyát, de nem érzek benne gúnyt. Eljárt a szám ... Isten tudja, mit gondol magában, aztán elmondja a barátnőinek, és majd hallgathatom az ostoba tréfákat, pletykákat, célzásokat...

– Valóban nem vagy rosszabb matekos – helyesel Olga. – De biztosan nem lenne hozzám annyi türelmed, mint Negatívnak. Mondok neked valamit, Artek ... -Olga kis szünetet tart, tenyerét végighúzza a rajztömb kemény fedőlapján. – Janek nagyon kedvel téged. Nem egy ízben meg akart győzni arról, hogy klassz srác vagy.

90

Még csodálkoztam is, miért fontos neki, hogy én jó véleménnyel legyek rólad.

Furcsa. Átkozottul furcsa ... Tán számításból? A lányok ellenkező természetére épít? Azért dicsér, hogy kérkedjék saját nemeslelkűségével, és arra számít, hogy Olga úgysem hisz neki... Lehetetlen. Negatív nem képmutató. Valószínűbb, hogy tényleg kedvel engem. De miért? Kezdetből fogva aljasán viselkedem vele. Arogáns vagyok, undok.

Tán nem kedvelem őt? Hm... Ha nem tekeregne állandóan Olga körül, még rokonszenvesnek is találnám. Idegesítő alak. Hogy úgy mondjam, kissé titokzatos. De az is lehet, hogy megjártassa magát, és bolondot űz belőlem, összebeszéltek Olgával...

– Én is csodálkozom – vetem oda közömbös hangon. – Ki tudja, tán ez a legújabb szórakozása. Az én rovásomra szórakozik. Egyáltalán nem lepődnek meg, ha így volna.

Olga hallgat. Maga elé néz, meresztli a szemét, mintha valami nagyon távollevő dolgot figyelne.

– Negatív különös srác... – szólal meg halkán, 4s a hangjában valami bizonytalanságot érzek.

Elönt a méreg. Gúnyosan mosolygok.

T Negatív varázsló – mondom. – Vagy idegen planéta lakója. Vagy mind a kettő.

Olga arcát nézem, ^ mosoly árnyékát kutatom rajta, de mindhiába.

– Teljesen süket voltam matekból. Az első negyedévben tanárt fogadtak mellém, apám szerint igen tapasztalt pedagógus volt, és azt/mondta, hogy ha az nem veri a fejembe a matekot, akkor senki. És nem sikerült neki. Közölte, hogy reménytelenül tompa az agyam. Janek pedig azt állítja, hogy van érzékem a matematikához, csak még nem fejlődött ki. Tréfál, játszik, ő találja ki a példákat – nagyon mulatságos, néha egészen komikus

91

példák –, és én mindent megértek. Matekot játszunk, érted? Régen utáltam a matekot, most meg hirtelen megszerettem. Mit szólsz hozzá?

– Szerintem nincs benne semmi csoda – feleltem. -Bizonyára süket alak volt a tanár, aki korrepetált téged.

– De hogy lehet az, hogy megszerettem a matekot? Ha valaki egy hónappal ezelőtt azt mondja, hogy szeretni fogom a matematikát, egyszerűen bolondnak néztem volna. És Negatív már az első napokban mondta,

hogy megszeretem.

Az égen ⁴hasas fehér felhőcske tűnik fel. Bátran suhan a nap felé. Szemtelen kis jószág! És a nap, a támadástól megdöbbenve, egy pillanatra elhalványul. A felhőcske körül szivárványglória tündököl, ezüst fénycsíkok erednek belőle. Lágy szellő fújdogál, Olga megigazítja a haját, az ujjai hegyével simítja végig.

– Valaki üdvözlétét küldi neked – mondom.

– Ki?

– Pamacs. – Mosolygok. – Nála jártam a napokban. Olga felém hajol, könnyörögve néz rám.

– Artek, vigyél el hozzám!... Elviszel?

– Majd gondolkodom rajta – felelem. – Lehet, hogy elviszlek.

– Nem fél az idegenektől? – kérdi Olga.

– Tőlem nem fél, magam se tudom, miért. Vittem neki tejet.

Olga összehúzza a szemét, kíváncsian, figyelmesen néz rám.

,– És mi van a kő alatt? Ha nem akarsz, ne mondd meg – visszakozik gyorsan. – Ígérem, hogy nem nézem meg.

– Negatív nem mondta el?

– Negatív tudja?!

őszinte csodálkozás és a következő találós kérdés: miért nem mondta meg Negatív Olgának?

92

– Kémkedett utánunk – vettem oda. – Még előttünk lement.

– Hová ment le?

Egy fűszálat rácsálok, metszőfogaim között őrlöm. Olga türelmetlenül csapkodja rajztömbje fedőlapját. De nem sűrget, nem ismétli meg a kérdést. Úgy érzem, meg kell mondanom az igazat. Soha nem hazudok többé Olgának.

– Tudom, hogy bízhatom benned – szólok meg halkán. – Nem szólsz róla a bátyádnak ...

– Ha nem akarsz, ne mondd meg.

– A kő alatt egy föld alatti alagút bejárata van. Először lépcsők, aztán egy hosszú folyosó, majd egy ajtó, egy kis terem ... – Szünetet tartok. – Ebben a teremben van még egy ajtó, de azt nem tudtuk kinyitni.

Olga szeme felfénylik. Gyorsan kapkodja a levegőt, a szája kinyílik.

– És a terem? Van valami benne?

– Semmi érdekes – válaszoltam. – Csak a falba vésve néhány szó ...

– Mi van a falba vésve? Mondd meg!

– Két furcsa szó. Kardvirág, Oroszlán. És a dátum: ezerkilencszáznegyvennégy, február huszonhét.

– Kardvirág és Oroszlán... – ismétli suttogva Olga. – Nem sejtitek, hogy mit jelenthet?

– Van egy feltevésünk – mondom. – Hallottál a gróf kincséről?

– Hallottam. – Olga igenlően bólint. – Drágakövek. A németek elől rejtette el. De édesapám nem hisz benne, azt állítja, hogy a gróf már a háború kitörése előtt kimentette ékszereit az országból.

– Nem igaz – tiltakozom.

– Honnét tudod?

Erről inkább nem vitatkozom. Meg aztán honnét is tudnám biztosan, hogy nem vitte ki az országból a kin-

93

cseit? Csak érzem. És az érzelmeket nem lehet tényekkel alátámasztani. Ezért hát titokzatos képet vágok, és sokat jelentőn mosolygok.

– Arra gyanakszunk – mondom –, hogy a két szó valamiféle útmutatás. Érted? Rejtjel. Ha megfejtjük, megtaláljuk a gróf kincsét.

– Hátha az ajtó mögött vannak a kincsek?

– Nincs kizárva. – Elfordulok, és undorodva kiköpöm a szétrágott fűszálat. – Hamarosan kiderül.

– Artek... – Olga kinyújtja a kezét, ujjával megérinti a könyökömet. – Artek, vigyetek magatokkal!

– Az alagútba, téged? Sírva fakadsz ijedtedben.

– Légy nyugodt – mondja Olga, és a hangjában ne-heztelést érzek. – Nem vagyok olyan ijedős, mint ahogy gondolod.

Én szívesen beleegyeznék, de nem tehetem. Meg kell beszélnem Edékkal, s az nem lesz könnyű dolog. Szinte hallom a hangját: „Olgát? Megörültél, öregem? Akkor tán vigyük le az egész osztályt, nem? Hát ez már kicsit sok! Vagy mi ketten, vagy ...”

– Majd meglátjuk – mondom. – Beszélék róla Edek-vel. Hátha meg tudom őt győzni.

– Beszélj vele? Igazán?

És olyan sugárzó mosollyal néz rám, hogy előnt a forróság, mintha most futottam volna le a százméteres távot. Még soha nem mosolygott így rám. Ismét érzem a könyökömön az ujjai érintését. Az ördögbe, miért kell így elpirulnom?! A fülem tövéig elvörösödtem, érzem. Hú, de ostoba vagyok ...

– Szevasz – vetem oda, és elfordulok. – Rohanok haza ebédelni, vár a mamám.

– Én is megyek – mondja Olga. – Gyerünk együtt, hisz egy felé megyünk.

Egymás mellett lépkedünk, az ösvény keskeny, válla a vállamhoz ér. Egyforma magasak vagyunk. Látom az

94

arcélét. Az orra egy kicsit pisze, de jól áll neki, nem is tudom elképzelni más orral.

– Olga... – Megáll, kérdő tekintettel néz rám. – Ha Edék nem egyezik bele, haragudni fogsz rám?

– Szeretnéd, ha nem haragudnék?

Ebben a pillanatban megbotlom egy gyökérben, elvágódom. Így jár az ember, ha ostoba kérdéseket tesz fel. Gondosan leveregetem a földet a nadrágomról.

– A rókakölyökhöz holnap is elmehetünk – mondom, miközben bekapcsolom kinyílt szandálomat. – Már nem kell félnünk az erdésztől, megengedte, hogy odajárjak.

– Klassz! – örül Olga, és úgy látom, megfélekedett az előbbi kérdéséről. – Mindjárt suli után, jó?

– Jó – válaszolom.

– Mi történt Orkánnal, hogy nem zavar el? Beszélte veled?

– Beszélgettünk – válaszolom hanyagul. – Mint férfi a férfival, négy szemközt. Először dühös volt, de aztán ősz-szehaverkodontunk. Érdekes alak, mesélt a partizánévekről is.

Olga letör egy zöld vesszőt, a lába szárát csapkodja vele.

– Az én apám is partizán volt – mondja. – De nem. Orkán szakaszában harcolt. Állítólag Orkánnak volt valami kellemetlen ügye, amit a mai napig nem tudott elfelejteni.

– Milyen ügye? – kérdezem.

– Nem tudom – válaszolja Olga. – Apám nem akar beszélni róla. Azt mondja, nincs joga olyan dologról nyilatkozni, amit nem ismer száz százalékgig.

Hallgatagon megyünk tovább. A nap áttör az ágak között, aranyfoltokkal hinti be a leveleket. Titokban Olgát lesem. Nem veszi észre. Nem sejtí, milyen fontos nekem, hogy ne haragudjon, ha Edék nem egyezik bele a közös alagút-expedícióba.

95

NEGYEDIK FEJEZET

Jonas nyugodtan vívott. Oldalról úgy látszott, mintha nem is mozogna a töré. Holott minden támadásomat tökéletes pontossággal védte ki. Mintha üvegtáblát támadnék.

– Nyugodtan, Mirosz – hallom az edző hangját –, ne idegeskedj, gondolkozzál!

Könnyű tanácsokat adni. Már hogyne lennék ideges, amikor semmi sem sikerül. Ismét támadásra lendültem, most vagy soha!... Jonas félreugrott, mintha rugó lenne a talpában, a levegőbe dőfem, s kis híján elvágódtam. És Jonas negyedszer is talált. Négy nulla. Legalább csak egy becsületpontot szerezhettek!...

– Túl ideges vagy – szólalt meg Jonas. – Támadás közben megfélekedzel a védelemről.

– Igazad van – helyesel Skudro edző. – Most csak védekezzél, Jonas fog támadni.

Felvettük a sisakot, Skudro sípolt. Jonas törének a végét figyeltem, a remegését, és a köröket, amiket leírt a levegőben. Jonas apró ugrásokkal jött felém, laza izmokkal, éberem. Kár, hogy a sisakom át nem látni az ellenfél szemét: egy másodperccel hamarabb ki lehetne olvasni belőle a támadási szándékot. S a másodperc tört része is elég lehet ahhoz, hogy kivédjem a támadást.

Jonas fürgén előreugrik. A tör lecsap, akár a lövedék. Félreugrom, parírozok, és szűrni akarok. Nem sikerül:

96

Jonas támadás közben se feledkezik meg a védekezéséről, nem úgy, mint én.

– Így kell! – kiáltotta Skudro. – Bravó, Jonas. Láttad, Artek, hogy kell csinálni?

– Láttam... – motyogom, és ismét egymással szemben állunk, köröket írunk le a tör hegyével, laza térdrel táncolunk. – Mi hasznom belőle, hogy láttam...

Jonas közeledik, a pást szélére szorít. Azonnal támad. Egy másodperc múlva. A másodperc tört része múlva.

Koncentrálok. Nem nézek Jonas törére, hanem a lábát figyelem. A lábmozgásáról is meg lehet állapítani, hogy mikor ugrik az ellenfél, mert előtte jobban behajlítja a térdét. A lábát nézem, de mindent látok. A tör hegye egyre gyorsabban jár.

Mosti

Kivédem. És támadok. Találat.

Hogyan csináltam? Nem védekezett: vajon azért, mert biztos volt magában? Vagy tán ...

Lekaptam a fejemről a sisakot, Jonas is. Rám mosolygott. Kacsintott? Vagy csak én láttam úgy?

– Jól van, Mirosz – dicsért meg Skudro edző. – Védekezésben jobb vagy, mint támadásban.

Tudod, Jonas, hogy mi volt a hibád?

– Tudom, tanár úr – válaszolta Jonas, miközben zsebkendőjével megtörölte verejtékező homlokát. – Néha megesik velem. Nem gondoltam, hogy Mirosz olyan gyors lesz.

Négy-egy, megvan a becsületpontom. Az edző intésére feltettük a sisakot. Kivédtem Jonas

támadását, magam is megkíséreltem néhány próbaszúrást. „Ha legalább még egy pontot tudnék szerezni” – gondoltam a lehető legrosszabb pillanatban, elbambultam, nem tudtam visszavágni.

– Fejlődsz. – Skudro megveregette a hátam. – Év vé-
97

gén visszavágó lesz a technikummal. Ha szorgalmasan dolgozol, edzel, még győzhetsz.

– **Tanár úr szerint legyőzhetem Kosteckit?** – kérdeztem.

Skudro Jónásra mosolygott; s az ugyancsak mosollyal válaszolt.

– **Nem kell győznöd Darekkal szemben – Skudro ismét megveregette a hátamat. – Egyelőre elégedett lehetsz két találattal is. Az jót tenne neked is, meg neki is. Az utóbbi időben Kostecki elhanyagolja az edzéseket. Megmondtam neki, hogy ha nem lát munkához, már a megyei selejtezőn kiesik.**

– **Kostecki nem** esik ki, tanár úr kérem – szólt közbe Jonas. – Bika nagyon tehetséges.

– A tehetség önmagában nem sokat ér – mondta **Skudro** edző. – **Az** csak **a** kezdetéhez elég. Később **a** tehetség egy másik tehetséggel kerül össze, és akkor az győz, aki komolyabban dolgozott. Értitek, fiúk? Sok **olyan** esetet ismerek, amikor **a** tehetségnek meg kellett hátrálnia **a** szorgalom és a kitartás előtt.

Jonas rám kacsintott az edző háta mögött. Skudro tanár úr **a** témájánál volt: „A tehetség olyan, mint az agyag, **a** lusta ember semmire se megy vele, csak komoly erőfeszítésekkel lehet remekművet formálni belőle – munka, munka, és még egyszer munka...” Mielőtt pástra engedett volna bennünket, minden alkalommal egy órát futottunk, ugráltunk, guggoltunk, tornáztunk lovon, nyújtón, akárhogy is untuk. Sokan abbahagyták emiatt a vívást, de én nem feledkeztem meg róla, hogy Skudro több tanítványa bekerült a válogatottba – érdemes törni magam.

A mosdóba mentem, levetkőztem, s a zuhany alá ugrottam. Hideg – meleg – hideg – meleg. Ez is az edző utasítása. Lépéseket hallottam magam -mögött, aztán megpillantottam a vízszög alatt ugrádozó Jonast.

98

– Waldek! – kiáltottam túl a víz zubogását. – Akarattal csináltad!

– Mit csináltam? – üvöltötte vissza.

– Engedted, hogy találjak!

– örült vagy!

– Engedted! Valld be! Nem szeretem, ha jótékonykodnak velem, megértetted?!

– Én meg azt nem szeretem, ha valaki ostobaságokat beszél! Minek a fenének kockáztattam volna?!

– Láttam! Tudatosan engedted le a tört!

– Bolondgombát ettél, édesapám! Nem vagyok én olyan jó! Várd ki, amíg belépek az

Udvhadseregbe.

A víz nagy robajjal csapódott a kövezetre, az autogejzír sziszegett, Jonas magasba nyújtotta sovány, majomhosszú karját. Szerettem volna tudni az igazságot. Engedte, hogy találjak, vagy valóban hibát követett el, s én kihasználtam a helyzetet? Jonas jobb, mint Bika, a múlt évben a megyei versenyen a harmadik lett, idén pedig az első hely esélyese. Egyszerre ugrottunk ki a zuhany alól, zöld, bolyhos törülközőmért nyúltam, s erősen dörzsölni kezdtem a mellkasomat: befejezésül Skud-ro hideg vizet javasol, méghozzá erős sugárban, aztán az egész testre kiterjedő dörzsölést.

– Becsületszavadra mondd? – kérdeztem háttal Jónásnak.

– Becsületszavamra! – kiáltotta vidáman Jonas. – De veled baj van, Mirosz. Nincs önbizalmad. Így nem sokra mérsz Kosteckivel. Mindig biztosnak kell lenned abban, hogy ha akarsz, győzöl, még ha olimpiai bajnok is az ellenfeled.

– Ugyan... – sóhajtottam. – Nyápic vagyok, te is tudod.

– Még csak most kezdted. – Jonas begombolta a nadrágját, felhúzta a fehér műszálas pulóverét.

Ruhában jobban mutatott, nem látszottak a bőre alatt kirajzolódó

99

bordák meg a cingár lába. – A vívás technika kérdése, idő kell, míg az ember valamit felmutathat. De benned van kitartás ...

– Ide figyelj! – szakítottam félbe. – Mondd el, hogy történt.

Jonas bekapsolta a szandálját, aztán fölegyenesedett, és vidáman nézett rám.

– Nem akarsz lemezt változtatni – mondta. – Csak fújod a magadét. Jól van, elmondom. Kaptam egyet az orromra.

– **Mi?** – Nem értettem a dolgot.

– Eszem ágában sem volt engedni, hogy te találj – felelte. – Biztos voltam benne, hogy nem tudod kihasználni az alkalmat. Érted, Artek? Lebecsültem a reflexeidet. Játszottam már jobbakkal is, mint te, és ilyen helyzetben nem találtak. Becsületesen megdolgoztál azért a pontért.

– Lebecsültél.

– Valahogy így volt, de ne haragudj, öregem. Jó leckét kaptam. Ezután teljes gőzzel fogok küzdeni veled. Nem álltam meg: elégedett mosoly ömlött el az arcomon. Jonas bevallja, hogy jobb vagyok, mint gondolta, mert bebizonyítottam neki.

– Wladek ... Fogalmad sincs, mennyire szeretném legyőzni Bikát. Jobban, mint téged.

Jonas gúnyosan mosolygott. Mosolyában némi sértő-döntséget vettem észre.

– Ha engem legyőznél – mondta –, akkor Kosteckit két vállra fektetheted.

– Rosszul értettél – tettem hozzá gyorsan. – Tudom, hogy te sokkal jobb vagy nála, de nem erről van szó.

Számolnivalóm van Bikával.

– Azért a vereségért?

– Nemcsak azért.

És mintha moziban ülnék: látom a stadiont, mindjárt

100

kezdődik a meccs, a játékosok már a pályán melegítenek, a lelátók zsúfoltak. Edék összeszorítja a száját, a szeme gyanúsán csillog, a pénztár mellett állunk, s nem tudjuk, mitévők legyünk. Edék nem kapott pénzt az apjától. Az én pénzem csak egy jegyre elég. Ma dől el, hogy a Legia-Kabacowo bejut-e az NB I-be. Mindenáron látnunk kell ezt a meccset... Azt javasolom Edéknek, hogy lógjunk be. Együtt. Mégis jobb kettesben potyázni. Tudok egy olyan helyet a kerítésen, ahol a deszkákat el lehet húzni. Áttörjük magunkat az élősövényen, megtalálom a deszkát, megnyomom, könnyen enged, becsusszanunk ... egyenesen az ör karjaiba, akit azért állítottak ide, hogy elkapja a potyázókat. „Megvagytok, csibészek! Ha majd kifizetitek a büntetést, örökre elmegy a kedvetek a potyázástól!” El akarunk futni, de az ör jó erősen markolja a gallérunkat. Az emberek néznek, gúnyosan kommentálják az eseményt. Micsoda szégyen! És akkor megjelenik Bika a haverjaival, vigyorog, nézi a vergődésünket. Aztán az örhöz lép. „Engedje el ezeket a kölyköket, befizetem őket. Megreped a szívem, ha látom az emberi nyomort. Bizonyára nem tudták összekoldulni a jegyrealót.” Az ör nevet, Bika egy húszzlotyot ad neki, mire az elengedi a gallérunkat. Bika haverjai röhögnek. Mi pillanatok alatt kívül vagyunk a kerítésen. Elment a kedvünk a meccstől, az arcunk ég, szinte lángol. Az öreg Kosteckinek autószerelő műhelye van, és imádja a fiát: Bikának mindig van dohánya, tüntetően szórja. Én havonta ötven zlotyot kapok a mamámtól, gondosan be kell osztanom. Edék negyvenet kap, mert többen vannak testvérek. „Kölykök ... nyomor ... nem tudták összekoldulni a jegyrealót...” És az ör nevetése, a haverok röhögése.

– Nemcsak azért – ismétlem meg. – Sokért nem adnám, ha móresra taníthatnám. Undorító alak.

– Elkényeztették – mondta Jonas a tornacipőjét fűz-

101

ve. – Túl könnyen megkap mindent. A technikummal játszva megbirkózik, rengeteg haverja van, az apja meg úgy bánik vele, mint a hímes tojással. De nem rossz srác, csak kicsit megzavarták a fejét. A fiúk azt mondják, nehéz helyzetekben igazi barát tud lenni.

– Legyen – morogtam. – Egyszer elintézem. Muszáj. Jonas elmosolyodott, kérdő tekintettel nézett rám.

Hallgattam. Csak nem mondom el neki a stadionbeli jelenetet, sem azt, hogy bosszant az a csodálat, amivel Olga övezi a bátyját, hogy szeretném megmutatni Olgának ... Mit?

Begomboltam a farmeromat, s kritikusán szemügyre vettem: kifakult, lent rojtos, térdnél olyan vékony, mint a papír. Vajon Olga tudja, hogy a farmer akkor divatos, ha ócska? A pulcsival már rosszabb a helyzet: a stoppolás a könyökömön meglehetősen lehangoló ... Be, szélnem kell a mamámmal. Az öcsök örök sorsa: mindig a báty kinőtt holmijait hordják. De hátha megveszi a mamám azt a világoskék pulcsit, amit tegnap a kirakatban láttam. Háromszázhatvan zlotyba kerül. Egész vagyon ...

Negatív belökte a kiskaput, s a kertbe vezetett. Tölgyfák és lucfenyők nőttek benne, az ösvény sárga sóderral volt felszórva. A kert mélyében egyemeletes, teraszos és üvegverandás fehér ház állt. Ismertem a házat, a gyár tulajdona volt, régen az igazgató lakott benne. A gyár most Kowalski professzor rendelkezésére bocsátotta, arra az időre, amíg Kabacowóban dolgozik, az igazgató nemrég költözött át a saját villájába.

– Szeretem ezt a kertet – szólalt meg Negatív. – Olyan derűs, ugye? És nem kell attól tartani, hogy vipera mászik ki a bozótból.

102

– Ezelőtt állatkertben laktál? – kérdeztem tréfásan mosolyogva.

– Nem – válaszolta Negatív. – Az állatkerti viperák nem veszélyesek. Volt egyszer egy olyan kertünk, amelyben a viperák valóságos csapást jelentettek. Esténként csak úgy hemzsegték. Annyira, hogy el kellett költöznünk onnét.

– Hol volt ez?

– Afrikában. – Negatív előhúzott a zsebéből egy hosz-szúkás, lámpára emlékeztető nikkeltárgyat, s megnyomott rajta egy piros gombot. – Tim, buktuban.

A terasz lépcsőjén mentünk fölfelé, s néhány lépésnyire voltunk csak az ajtótól, amikor az kinyílt előttünk.

– Hát ez meg hogy lehet? – csodálkoztam. – Azt mondtad, hogy senki sincs itthon.

– Nincs is – válaszolta Negatív. – A szüleim Gdanskba utaztak, csak késő este jönnek haza. Elsőnek léptem be, gyorsan körülnéztem. Az előszoba üres...

– Jó napot kívánok! – kiáltottam.

Senki sem válaszolt. A ház üres volt. Vagyis fotocellás az ajtó, úgy látszik, Negatív szereti az ilyen húzásokat, a „titokzatosság kódját”. Tőlem játszhatunk.

A hallban sima, mégis meglepően puha szőnyeg borította a padlót: az volt az érzésem, mintha zöld vízben lépkednék. Negatív az emeletre vezetett, kinyitotta a szoba ajtaját.

– Lépj be – mondta.

Nagy, négyszögletes szoba volt, a padlón ugyanolyan szőnyeg, mint a hallban, csak nem zöld, hanem bordó színű: Bal oldalon csupa szokványos dolog: pamlag, íróasztal, szekrény, könyvespolc – nagyon sok színes, vidám kötésű könyvvel.

A különleges dolgok a szoba jobb felében voltak.

103

Háromszögletű állvány, rajta egy hosszú, felfelé szélesedő fekete cső. Teleszkóp?

A falon térkép. Mélykék alapon szaggatott vonallal összekötött kisebb és nagyobb fehér foltok. Egyik-másik folt közepén gombostűn piros zászlócska.

Hosszú asztal. Rajta valamilyen készülék – csupaszon, borító nélkül. Emeletes labirintus rádiólámpákból, tekercsekből, hajtókarokból, kerek és négyszögletes vásznakból, a szírvárvány minden színében pompázó drótok, miniatűr transzformátorok, számlapok, és még az ördög tudja, micsoda ...

Oldalt, ugyanazon az asztalon, néhány számomra ismeretlen rendeltetésű berendezés: skálával ellátott, fehér dróttal összekapcsolt kis ezüstös dobozok.

– Klassz a szobád – mondtam Negatívnak. – De sok könyved van! Adsz kölcsön?

– Persze – válaszolta Negatív, s a teleszkóphoz lépve, nyílását az ablak felé húzta.

– Lőni fogsz? – játszottam a rém,ültet. – Ne bolondozz, nem szeretem a durranást.

Negatív hangosan felnevetett. Aztán megfogta a kabátom ujját, és a teleszkóphoz húzott.

– Magam konstruáltam, apám nem sokat segített benne. Fantasztikusan jól látni vele a holdat, akár csak egy úrhajóról.

Benéztem a csőbe, és ösztönösen visszahőköltem – hatalmas fekete varjút pillantottam meg, csőrét egyenesen a szememnek szegezte.

Kinéztem az ablakon, s csak néhány másodperc múlva, a cső irányát követve, vettem észre a fát a Váralján – magányos, terebélyes tölgy, biztos annak az ágán ül a szabad szemmel nem látható böhöm nagy madár.

– Nappal természetesen nem látni a holdat – folytatta Negatív –, de sok más érdekes dolgot láthatsz.

Például a kolostorromokat.

104

Most már értem. Kowalskiék háza dombon áll, az ablakból szép kilátás nyílik a kolostorromokra és az erdőre, a benne sötétlő erdészházzal – szóval innen figyelte bennünket Negatív. Ellenőriztem: a teleszkóppal még a kis kavicsokat, téglákat is láttam a kolostor körül, az erdészház mellett pedig két kis mozgó alakot pillantottam meg – Orkán farkaskutyáit.

– Most már minden világos – mondtam. – Nem kellett kajtatnod utánunk. Innét tartottál szemmel bennünket.

– Haragszol még? – Negatív a karomra tette a kezét. – Felejtsd el, Artek. Nem tehetek róla ...

– Érdekes? – kérdeztem.

– El sem tudod képzelni, milyen érdekes! – kiáltott fel. – Ha az ember belekóstol valamibe, nem tud többé leszokni róla. Például a madárfészkek: a kicsinyeit étető holló, a csöppségek csipogása, ahogy az anyjuk kedves-

105

kedik nekik – káprázatosan érdekes! Vagy az őzek, néha kijönnek az erdőszélre... Tudod, hogy az őzek táncolnak? Ha jó kedvük van, valóságos balettelőadást rendeznek.

– Sohasem halloztam, hogy az őzek táncolnának -szóltam közbe.

– Saját szememmel láttam – mondta Negatív. – És még sok érdekes dolgot. Este pedig az égbolton figyelem, csodás dolgok történnek ott, csak kicsit jártasnak kell lenni a csillagászatban. Tegnapelőtt sikerült a távcsővégre kapni egy szputnyikot, valamelyik Kozmosz lehetett, első pillanatra olyan, mint egy csillag. – Az ablakhoz ment, a romok felé mutatott. – Ezért érdekel a torony – mondta. – Onnét még jobban lehetne látni. Ha segítesz, átvihetnénk a teleszkópot a toronyba, s onnét figyelhetnénk az eget egész éjszaka.

– A szüleid megengedik? – kérdeztem. – Megengedik, hogy egész éjszakára kimaradj?

– Apám megengedi – felelte Negatív. – És a te mamád?

– Persze hogy megengedi – motyogtam, bár egyáltalán nem voltam benne olyan biztos.

– Akkor jól van! – örvendezett Negatív.

Ellépett az ablaktól, lassan keresztülment a szobán, és megállt a könyvespolc mellett. Ujja végigsiklott a könyvek gerincén, majd megállt az egyikén, kihúzta. Meglehetősen nagyalakú, de vékony, vászonkötésű könyv volt.

Kibetűztem a címét: A kis herceg.

– Ismered? – kérdezte Negatív.

– Mese! – nevettem el magam. – Egy pilótáról, aki kényszerleszállást hajtott végre a sivatagban, és egy idegen planétáról érkezett kislánnyal találkozott ott, a kis herceggel. Klassz kis mese.

Negatív leült a pamlag szélére. Kinyitotta a könyvet, lapozgatott benne, majd különös tekintettel rám nézett.

106

– Biztos vagy benne, hogy mese? – szólalt meg halkán.

– Ne nézz hülyének! – tiltakoztam. – Csak hétéves koromig vettem be az ilyen dolgokat.

– Kár – sóhajtott Negatív. – Nehéz lesz visszatéríteni téged...

– Hogy érted ezt? – kérdeztem.

– Nem biztos, hogy mese – mondta halkán a nekem háttal álló Negatív. – Lehet, hogy a pilóta valóban találkozott a lánnyal a sivatagban, s meseformában írta le a találkozást. Vagy azért, mert tudta, hogy senki sem fogja elhinni. Vagy mert maga sem volt biztos abban, hogy esetleg nem álmodta-e csak a kislányt. Holott...

Elhallgatott. Ujja begyével végigsimította a drótokat, megérintette a gombokat, a számlapokat. Még mindig háttal állt nekem, csak a műszeren kószáló ujjait láttam, mintha keresnének valamit.

– Holott?

– Lehet, hogy másképp történt – ismételte meg Negatív. – Semmi különös. A kis herceg emisszárius volt. Kutató.

– Idegen planéta lakója?

– Nem. Földi. A jövőből érkezett hozzánk. – Negatív lassan felém fordult. – Elvégre egyszer csak feltalálják az időben való utazásra szolgáló masinát. Bizonyos csillagok fénye több millió évi vándorlás után éri el földünket. Ha le tudnánk fényképezni ezt a csillagot, nem azt látnánk, ami most történik rajta, hanem azt, ami millió és millió évvel ezelőtt történt. Ha a fénynél gyorsabb űrhajót tudnánk konstruálni, utazhatnánk az időben.

– Vagyis szerinted ki volt a kis herceg? – kérdeztem.

– A múlt kutatója – felelte Negatív. – Te talán nem szeretnéd látni az élő Napóleont, vagy nem szeretnél egy kicsit elcsevegni Shakespeare-rel, ha lehetne? Képzeld el a jövő tudósait, akik csak a fennmaradt doku-

107

mentumokból ismerik a huszadik századot, úgy, mint mi az ókort és a középkort. És hirtelen mód nyílik rá, hogy a múltba utazzanak, hogy közvetlen megfigyelés útján vizsgálják meg a múltat... Mi lesz akkor? A tudósok asztronauták helyett időutazókat toboroznak, kiképzik őket, hogy semmiben ne különbözzenek, vagy legalábbis alig különbözzenek a múltbeli embertársaiktól, megfelelő ruhával, iratokkal látják el, és elindítják őket a múltexpedícióra. – Negatív szünetet tartott, figyelmesen rám nézett, majd hangosan felkacagott: – Klasszul kigondoltam, mi? Tömeges tudományos-fantasztikus könyvet olvasok. Szereted a sci-fit?

– Nem túlságosan – feleltem. – Jobban szeretem az igaz történeteket. Engem az érdekel, ami valóban létezik. Amit ismerem, vagy amit megismerhetek.

– Negatív megnyomott egy billentyűt a készüléken. Hirtelen magas hang ütötte meg a fülem, mintha sziréna bögne igen messziről. Legfeljebb egy másodpercig tartott az egész, aztán elhalt a hang.

– Engem pedig az érdekel, ami nincs, de még lehet – mondta Negatív, és levette kezét a billentyűről. – Hatalmas felfedezések küszöbén állunk. A gőzgép feltalálásától a robbanómotor megszerkesztéséig rengeteg esztendő telt el. A lökhajtásos gépekre már nem kellett annyit várni. Az űrrakéta még gyorsabban követte a lökhajtásos gépet. Érted, Artek? Ugyanez van az orvostudományban is. Nemrég a tüdőbaj még gyógyíthatatlan betegség volt, ma pedig szívatültetést hajtanak végre, gyógyítani tudják a rákot...

– Kissé elgaloppíroztad magad, a rákot még nem tudják gyógyítani – szakítottam félbe.

– De a közeljövőben ezt is megoldják. A tudomány egyre nagyobb léptekkel halad előre. Néhány év múlva a beteg szívet, tüdőt vagy májat elektromos készülékekkel fogják helyettesíteni. Eltűnnek az örökölt betegsé-

108

gek és a rossz hajlamok – a szervezet és a pszichikum működését szabályozó tabletták segítségével.

– Álomkép – morogtam. – Csupa angyal fog szaladgálni a földön? Vagy juhnyáj?

– Sem az egyik, sem a másik – mondta Negatív. – Egyszerűen kikapcsolják az emberi agyban az agresszivitás, a gyanakvás, a kapzsiság, az irigység központjait. Az ember egyénisége érintetlen marad. Bár... –

állt meg egy pillanatra Negatív, s elmosolyodott – a kémikusok és a biológusok feltalálják az intelligenciafejlesztő gyógyszereket is. Érted? Egy injekciókúra, és nem lesznek ostoba, korlátolt, öntelt emberek. Ma még mindenkinek önmagának kell kialakítania a jellemét és az értelmi szintjét, de a közeljövőben ...

– Nem tetszik nekem ez a találmány – szakítottam félbe Negatívot.

– Miért? – csodálkozott.

Egy kicsit gondolkoznom kellett, hogy meg tudjam fogalmazni a véleményem.

– Szerintem az ember csak akkor ér valamit, ha sok munkával fejleszti ki az egyéniségét – mondtam. – Tegyük fel, hogy megtetszik nekem a teleszkópod. És adódik egy alkalom, hogy megfűjhatnám ... De nem teszem meg. Érted? Harcolok önmagammal, és győzök. Ez öröra is, és egyúttal érték is a számomra, nehéz küzdelem .eredménye, valamiféle elégtétel. A tableta pedig meg az injekciók...

Negatív kezét éreztem a karomon, ránéztem, mosolygott. Mintha elismerés lett volna a mosolyában.

– Talán igazad van – mondta. – Szent Habakúkra mondom, hogy igazad van! Egész értelmes srác vagy.

– Köszönöm – motyogtam.

– És mit szólsz a hibátlan, egy évre szóló meteorológiai előrejelzésekhez? Vagy az időjárás szabályozásához? Vagy az ifjúkornak hetven esztendőre való megnyújtá-

109

sához? Vagy az óceán mélyén épített városokhoz? Vagy ahhoz, hogy az agyat összekapcsolják egy elektromos készülékkel?

– Várj csak! – elkaptam a kabátja ujját. – Mivel kapcsolják össze?

– Egyszerű, mint a pofon – legyintett Negatív. – Tudott dolog, hogy a gondolkodást az agyban elektromos folyamatok kísérik. Egyelőre még nem tudják leolvasni tökéletesen ezeket az elektromos hullámokat. De ez is csak idő kérdése. És akkor az ember gondolatban utasíthatja a gépeket, s azok végrehajtják a parancsot. És fordítva.

– Klassz – gerjedtem be én is. – Ahelyett, hogy kínlódnál a tanulással, magolással, bekapcsolod magad egy komputerba, amelyik összegyűjti a szükséges tudásanyagot, elalszol, s az az egészét átviszi az agyadba. Amikor fölébredsz, mindent tudsz, amire szükséged van. Elfogadnék már most is egy ilyen komputert – sóhajtottam.

– Sajnos – mondta Negatív – erre még várnod kell egy kicsit. Iszol valamit, Artek?

Bólintottam. Negatív a gondolataimban olvasott: teljesen kiszáradt a torkom. Negatív kiment. Én éltem az alkalommal, az asztalhoz léptem, és figyelmesen szemügyre vettem a titokzatos készüléket. Értek egy kicsit az ilyen dolgokhoz. Nemezszer segédkeztem Krzysz-tofnak, amikor a rádiót javította. A bátyámnak a rádiószerelés a hobbyja, egyszer csinált egy detektoros készüléket. De azt hiszem, ő se igen ismerné ki magát ezen a szerkentyűn.

Megérintettem az egyik fekete fogantyút. Aztán ujjamat a billentyűkre tettem ...

– Ne nyúlj hozzá!

Hirtelen megfordultam. A küszöbön Negatív állt, két

110

magas, barna folyadékkal teli poharat tartott a kezében. Az arcán rémület tükröződött.

– Vigyázz, mert... – Nem folytatta. Arcáról eltűnt a félelem, bocsánatkérő mosoly váltotta fel. – Zárlatot okozhatsz. A készülék be van kapcsolva a hálózatba.

– Mi ez? – kérdeztem.

– Egyelőre még semmi – válaszolta kitérően. – Csak szórakozunk az édesapámmal, ha éppen akad egy kis ideje .. Igyál – nyújtotta a poharat.

Belekóstoltam. Banáníze volt. Soha nem ittam még ilyet. Mennyei ital!

– Ízlik? – mosolygott Negatív.

– Csuda finom – dűnnyögtem.

Negatív a teleszkóphoz lépett, beállította a távolságot és az élességet. Néhány pillanatig elmerülten nézett benne valamit, én meg az italt kortyolgattam. A „banánízű” meghatározás nem egészen pontos. Egyszerűen banán – igazi, friss, csak folyékony.

Negatív lassan felemelte a fejét a teleszkópról.

– Őzek – sutogta alig hallhatóan, mintha attól tartott volna, hogy megijeszti az éber állatokat. – Két őzike, nézd csak ...

A lencsére szorítottam a szemem. A romok mögött, a nyírfákkal szegélyezett tisztáson két kakaószínű, karcsú lábú őzike legelészett. Láttam, mint tépkedik a leveleket a bokrokról, láttam bájosan mozgó fejecskéjüket. Aztán a kisebbik oldalba taszította a nagyobbikat, és elszaladt, mintha játszani hívná a társát. A nagyobbik utánaugrott, körbeügettek a tisztáson, majd megtorpantak, oly egyszerre, mintha parancsra tennék, aztán ismét nekiiramodtak, hol az egyik, hol a másik vezetett. Végül a nagyobbik-beszaladt a fák közé. A kisebbik tűnődve nézett szét. Néhány másodpercig mozdulatlanul állt, majd a nagyobbik nyomába eredt.

111

Olga megbotlott egy gyökérben. Elkaptam a kezét. És nem engedtem el. A szívem vadul kalimpált, a torkomban éreztem, de úgy tettem, mintha semmi se történt volna, s valamit meséltem, már nem tudom, mit. A tenyeremben éreztem ujjainak puha melegét.

Nem húzta ki a kezét. Talán észre se vette? Felhős nap volt, a levegőben gombák nyirkos illata szállt, a leveleken esőcseppek csillogtak. Olga ujjai finomak voltak és törékenyek. Úgy tűnt, mintha lélegeznének, nem mertem megszorítani, szelíden fogtam át őket.

– Biztos, hogy nem kerget el bennünket az erdész?

– Légy nyugodt. Ha velem vagy, nem kell félned.

– És ha Pamacs nem emlékszik rám? Nem engedi meg, hogy közel menjek?

Csak most bátorodtam föl annyira, hogy kissé megszorítsam a kezét. Vidám, baráti mosollyal ellensúlyoztam a merészséget.

– Biztosan megengedi – nyugtattam meg. – Engem megismert, akkor téged még inkább megismer.

– Miért még inkább?

Lopva rám tekintett. „Még inkább, még inkább ...” -csúfoltam hangtalanul magamat. Az, hogy nekem tetszik Olga, egyáltalán nem jelenti azt, hogy az egész világ el van ragadtatva tőle, illetve ebben az esetben – a róka-kölyök. Ostobaságokkal van tele a fejem, nyilván Olga is rájött: ez a mosoly, ez a tekintet...

– Már nincs messze – mondtam. – Legutoljára ezen a tisztáson találkoztam veled.

Egy kis rét szélén álltunk, még mindig kézen fogva. A tölgyfák sora mögött sötétlett az erdészház, kéményéből szürke füstfonál tekergett.

– Itthon van... – súgta Olga, és éreztem, hogy ujjai ösztönösen megszorítják a kezem. – Félek ...

– Mitől? – mondtam hangosan, bár én is szívesen elkerültem volna az Orkánnal, de még inkább a kutyáival

112

való találkozást. – Jó viszonyban vagyok az erdőszel, majd meglátod.

Körülnéztem, csettintettem néhányat, még a tenyeremet is összecsaptam. Csend. Lehet, hogy a rókakölyök nem szereti az esős időt, és elrejtőzött a vackában, vagy a házban van?

– Vöröske! – kiáltottam nem túl hangosan. – Pamacs, Pamacs, Pamacs!

Semmi. Néhány pillanatig hallgatóztunk, de egy moccanás nem sok, annyit sem hallottunk. Olga lassan felém fordult. Csalódott volt. Dühösen tépkedte a bal arcába hulló fekete hajfürtöket.

– Mondd, nem szedtél rá? Nem álmodtad csak, hogy találkozol a rókakölyökkel?

Élesen vissza akartam vágni, de uralkodtam magamon. Ne kezdjük előlről a háborúskodást.

– Pamacs nem pudlikutya, hogy szaladjon, ha füty-tyentenek neki – feleltem hűvösen. – Ha akarod, hiszel nekem, ha akarod, nem. Itt találkoztam veled.

– Csinálj valamit, hogy idejőjön! – Olga mindkét kezével megfogta a kezem. – Nagyon szeretném látni, csinálj valamit, Artek ...

Kihúztam a kezem. Intettem Olgának, hogy várjon, magam pedig a tisztáson át az erdészház felé indultam. A fű nedves volt, a tornacipőn és zoknin át is éreztem hűvösséget.

– Vöröske, Vöröske, Vöröske! – Megálltam, tenyeremet a homlokomra szorítottam. – Vöröske, gyere ide, kapsz tejet, Vöröske, Vöröske ...

Már biztos voltam benne, hogy ma nem látom a róka-kölyköt, és ez elkésérített. Éreztem, hogy az, ami most kezdődött Olga és én között, véget ér ezzel a balul sikerült kirándulással: hazudósoknak, dicsekvőnek, megbízhatatlannak tart. Hogyan győzhetném meg, hogy eddig Vöröske mindig előbújt, ahányszor csak idejöttem.

113

Már épp vissza akartam menni a várakozó Olgához, amikor az erdészház felől valami kis foltocska surrant felém a magas fűben.

A rókakölyök. A zöld fűből kibontakozott a rozsdaszín bundácska, majd néhány lépésnyire tőlem megállt, hegyes, sötét orrát felém emelte.

– Szevasz, Vöröske – mondtam halkán, mozdulatlanul, mert a rókakölyök kezdetben mindig nagyon óvatos, bizalmatlan. – Kérsz tejet?

A fekete orrocsony megmozdult, és a rókakölyök kinyújtotta csillogó, rózsaszín nyelvecskáját. Egy lépést tettem feléje. Elugrott.

– Ostoba vagy – mosolyogtam. – Ha idejöttél, az azt jelenti, hogy megismertél engem. Akkor meg minek teketóriázol?

Kivettem a zsebemből a tejes kulacsot, a másikkól pedig előhúztam a bádogtányért. Két izzó parázsszem követte minden mozdulatomat. Leguggoltam. Letekertem a kupakot, és teleöntöttem a tányérra.

– Egyél – mondtam, s hátraléptem. – Bátran, Vörös-ke!

Észrevettem, hogy a rókakölyök már nem engem néz, hanem feszülten figyel valamit a hátam mögött. Izmai megfeszültek, ugrásra készen állt.

– Ne félj – mondtam szelíden. – Ez Olga, velem jött, nem bánt, légy nyugodt...

Bizonyára nem értett engem, de már régebben is észrevettem, hogy reagál a hanghordozásra, nem mindegy, hogy milyen hangon szólok hozzá. Feszültsége lassan felengedett, a fekete orroccka a tej felé fordult, és a rókakölyök óvatosan megindult előre. Lassan lépkedett, centiméterről centiméterre haladt a tej felé, időnként felkapta orroccka ját, és ránk emelte két tüzelő kis szemét. Végül is a tejhez ért. Még egyszer ránk nézett, és a rózsaszín nyelvecske már a tányérban lefetyelt.

114

Vajon emlékszik még a játékunkra? Meglátjuk. A vállamon át Olgára pillantottam, és nem tudtam visszafojtani a mosolygást: olyan kedves mohósággal nézte a ró-kakölyköt.

A csöpp állat kiürítette a tányért, és már nem ugrott el, amikor kiöntöttem az újabb adag tejet. Türelmetlenül várta, hogy végezzek. Honnét ez a mohóság? Orkán nyilván nem kényeztette el, s a rókakölyök természetétől fogva ínyenc.

Intettem Olgának, hogy óvatosan közelítsen. Egy aprót lépett előre. Aztán még egyet. A csöpp kis állat rá se hederített, teljesen elfoglalta a lakoma. Végül is jóllakott, megnyalta a szájacskáját, és csak most konstata, hogy nem vagyok egyedül, összekuporodott, mintha ugrásra készülődne.

– Mondj neki valamit – súgtam neki.

– Pamacs, picikém – kezdte becézve Olga –, hisz találkoztunk mi már, régi ismerősök vagyunk, ugye emlékszel, Pamacs, kicsi Pamacs, megismersz, ugye?

A hangsúly ezúttal is megtette a magáét, a kis állat görcsösen megfeszített teste elernyed, megnyugodott. A farkára ült, ismét megnyalta a szája szélét. Aztán trüsz-szentett, akárcsak az emberek: hapi!... Olga elnevette magát, közelebb akart lépni, de én megfogtam a karját. A róka ezt nem szereti, majd közelebb jön, ha kedve tartja, meg kell neki hagyni a kezdeményezés jogát.

– Játsszunk? – kérdeztem, és meglöktem a bádogtányért.

A róka utánvetette magát, eltakarta mellső lábaival. Most következik a játék. Egy pillanat múlva kiengedte mancsából a bádogtányért, elugrott, várt.

– Lök meg! – súgtam Olgának.

Olga lehajolt, a tányért az élére állította, és úgy lökte meg, hogy az élén guruljon, akár a kerék. A rókakölyök egy pillanatilag határozatlanul állt, mintha azt fontolgat-

115

ná, bevegyük-e Olgát is a játékba. Aztán a magasba ugrott, a tányérra vetette magát, és mancsaival átkarolva hempergett a fűben.

– Megbarátkozott veled – mondtam. – Most már te is hozzá tartozol, akárcsak én.

Olga csillogó szemmel nézett rám. Benyúlt antilopka-bátja zsebébe, kivett egy szelet csokoládét. Félbetörte, s az egyik darabkáról lebontotta a papírt.

– Gyere ide, csöppség! – kiáltotta. – Hoztam neked valami finomat, gyere, ne félj!

A rókakölyök elengedte a bádogtályat. Éppoly éberen figyelte Olgát, mint az előbb.

– Ne dobd! – figyelmeztettem gyorsan. – Megijed. Mutasd meg neki, és tedd le a földre.

Olga hallgatott rám. Kissé hátrább léptünk, a kezemmel bátorítottam Vöröskét, hogy kóstolja meg. A csokoládéhoz osont, megszagolgatta, aztán megnyalta, majd az egész darabot a szájába kapta, és hangosan csámcsogva elszopogatta. Eddig azt hittem, hogy a rókák kizárólag húst esznek, de úgy látszik, a más jellegű csemegéket is kedvelik, és értékelni tudják.

Pamacs nyelt egyet, és várákozóan nézett Olgára. Még kért.

– ínyenc vagy – nevetett Olga. – Nesze, Pamacs! Nagy ívben repült a csokoládé, de nem esett le, mert a róka elibe ment, és a fogai közé kapta, mielőtt földet ért volna. Orrocckája eltűnt a fűben, csak a csámcsogását hallottuk.

– Ne adj neki többet – mondtam Olgának. – Hátha árt neki a csokoládé.

– Jaj, csakugyan! – ijedt meg Olga. – Mi lesz, ha megárt neki?

– Reméljük, nem árt meg – feleltem. – A vadon élő állatnak jók az ösztönei, azt hiszem, nem enne meg azt, ami árt neki.

116

A rókakölyök előbukkant a fűből. Úgy látszott, semmi kifogása a további kínálás ellen. Sokat jelentően nyalogatta a szája szélét, és Olga felé fordította fekete képét.

– Nincs több. – Olga széttárta a karját, s megmutatta Vöröskének az üres tenyerét. – Mind megetted, Pamacs.

A rókakölyök– Olgához kullogott. Megállt mellette, majd a lábához törleszkedett. Féltékeny voltam, csalódott: elég egy darabka csokoládé... Ilyenek ezek az apróságok, bármivel meg lehet őket vásárolni. Hirtelen rádöbentem, hogy kezdettől fogva ez volt a szerepem -közvetítő Olga és a Vöröske között. Nagy balek vagyok. Holnap, ha Olgának kedve szottyán rá, eljöhet egyedül is, nélkülem, és Vöröske hozzáfut, mintha én volnék az. Tán még nagyobb örömmel is, mert a csokoládé jobban ízlik neki, mint a tej ...

– Piroska! – hallottuk az erdészház felől. – Hol vagy, csavargó?

A kis állat összehúzta magát, meglengette a farkát, és már ott se volt. Teljes sebességgel rohant Orkán

hívására. Megszűntünk létezni számára.

Olga elkomorult. Én furcsa mód megkönnyebbültem.

– Ne búsulj – súgtam. – Mit akarsz? Mi csak a csemeget szállítjuk neki, Orkánhoz sokkal több dolog fűzi. Ez természetes, Olenka.

Ismeretségünk óta először neveztem Olenkának. Magam se tudom, hogy szaladt ki a számon. A vér az arcomba szökött, a fülem izzott.

Olga kezét éreztem a tenyeremben. Olyan természetesen csinálta, olyan könnyedén, mintha másképp nem is lehetne.

– Majd meglátogatjuk őt időnként – szólalt meg. -Igyekszünk rászolgálni Piroska barátságára.

És egymás kezét fogva lassan megindultunk hazafelé.

117

ÖTÖDIK FEJEZET

Az osztályt száraz deszka, kréta és padlópaszta szaga tölti be. Wladek Starkiewicz a táblánál kínlódik, szaporodnak a zárójelek, valaki a hátsó padból sügni próbál, Siwek tanár úr fenyegetően int a mutatójával.

– Nem ismételted át az anyagot – mondja Starkiewicznek. – Pedig figyelmeztettek, hogy ismétlés nélkül semmire se méész. Bukás lesz belőle.

– Tanár úr kérem! – Wladek olyan képet vág, mint akit akasztani visznek. – Tanár úr, én átismételtem, becsületszavamra, tanár úr, egy hét óta mást se ...

– Akkor miért nem tudod megoldani a példákat? -kérdi barátságosan Siwek tanár úr.

– Lámpaláza van – kiáltja valaki a hátsó sorokból. -Rosszul érzi magát...

– Igen, igen! – kap az ötleten Starkiewicz. – Borzalmasan fáj a fejem, tanár úr kérem, de holnap

...

– Holnap nem feleltetek – mondja hűvösen a tanár úr. – De azt elhiszem, hogy fáj a fejed. Biztosan napszúrást kaptál. Még csak június eleje van, s te már olyan fekete vagy, mint egy néger.

– Igazán nem napoztam – nyögdéssel Wladek –, ilyen a bőröm, tanár úr, holnapra elkészülök, becsszó ...

– Még az osztály felét feleltetnem kell – tiltakozik Siwek. – Rád már nincs időm.

Figyelmeztettek, Starkiewicz.

– Mit csináljak? – sóhajt Wladek, és lehorgasztja a fe-

118

jét. – Akkor nem mehetek nyáron táborozni... Apám azt mondta, hogy ha megbukom valamiből, egész nyáron itthon kell tanulnom.

Siweknek vajból van a szíve, az egész osztály tudja. Külsőre mint egy nehézsúlyú birkózó – nagy növésű, testes, az orra és a szája forradásos –, állítólag bokszoló volt. Siwek tanár úr egyetlen gyenge pontja a szíve.

– Nem kell egész nyáron tanulnod – tiltakozik –, elég arra egy hónap is.

– Apámnak más a véleménye – veti oda gyászos képpel Starkiewicz, és szipogni kezd.

Siwek tanár úr végigmasírozik az osztályon, aztán az asztalhoz lép, kezébe veszi a vastag, fekete noteszt, s lapozgatni kezd benne.

– Hát nem bánom – szólal meg végül. – Még egy lehetőséget adok neked, Starkiewicz.

Holnapután fél órával korábban gyere be az iskolába. A tanáriban leszek. De ne felejtsd el!

Még mond valamit, de én már nem figyelek oda. Olgát nézem. Az ablak mellett ül, arcélét tiszta égszínkéék öleli körül. Az égboltra rajzolt Olga. Mögötte repülő madarak, virágzó gesztenyeág, tomboló napfényzuhatag.

Olga nem vette észre, hogy nézem, titokban lesem. Senki se látja.

Senki? Edék a bordáim közé könyököl.

– Vigyázz – sziszegi –, mert kiesik a szemed... Teljesen elment a sütnivalód?

– Neked ment el – felelem suttogva. – Ne üsd bele az orrod a más dolgába.

– Mindenki látja, hogy kit bámulsz – súgja Edék. -Es ha a nyelvükre vesznek benneteket?

– Tőlem vehetnek.

– Azt hiszed, hogy Olgának is mindegy?

Igaza van Edéknek. Nekem ugyan teljesen mindegy,

119

de Olgának kellemetlen lenne. A lányok nem szeretik, ha ilyesmiért húzzák őket, különösen, ha van is alapja.

Jobbra fordulok, s megpillantottam Negatívot, ő is Olgát bámulja. Állát az öklére támasztotta, a szeme majd kifolyik. Azt a nemjóját! Most is együtt roatekoz-nak, majd minden nap Kosteckiéknél van ... Lehet, hogy én tévedtem? Hogy az még semmit se jelent, ha az ember kézen fogva sétál valakivel? Igazán nem nagy ügy.

Nekem nagy ügy, de lehet, hogy neki nem sokat, vagy tán semmit sem jelent. Csak azt akarta, hogy elvigyem a rókakölykökhöz... És ha Marylával sétáltam volna kézen fogva? Azt hiszem, észre se vettem volna, hogy a kezembe tartom a kezét. Ez itt a bökkenő! Nekem a torkomban dobogott a szívem, ő pedig már rég elfelejtette az egészet... Negatív érdekesebb srác, mint én. Új arc az iskolában, még hozzá titokzatos, szokatlan. Képzelem, hogy hallgatja őt Olga, amikor a csudabogarairól beszél ...

összeszorítom a szám. Nyugalom, öregem, ne hisztizz. Mivel akarod felhívni magadra Olga figyelmét? Nem vagyok épp rossz tanuló, de egy napon sem lehet említeni engem Bolo Pukacccsal, aki már akkor jelentkezik, amikor a tanár még ki se nyitotta a száját. A lengyeltanár nő még sohase olvasta fel az osztálynak a dolgozatom. A sportpályán sem vagyok nagy szám. Ha hónapokig edzenek egyfolytában, akkor se győzném le Edéket méteren. Marad a vívás. Skudro sikereket jósol, de arra még várni kell és edzeni, edzeni, edzeni. Tegyük fel, hogy egy szép napon Bika ellen állok ki a pástra, és győzök, és a nézők között ott lesz Olga is, a tömeg vadul tapsol, lelkesen zúg: „Miii-roosz! Miii-roosz! Miii-roosz!...” – őt nulla, mesterhez illő győzelem, ragyogó párbaj, olimpiai színvonal, csodálatos stílus ... Nem. Olga imádja a bátyját, nagyon feldúlna a testvére ku-

120

darca, éppen ellenkező hatást érnék el: meggyűlölné. Inkább Jonast kell legyőznöm. Jonast... nem hinném, hogy sikerülne.

– Kostecka, gyere ki a táblához!

Olga feláll, arcáról leapad a pír, elsápad, egyre fehérebb lesz.

– Ne félj! – hallom Negatív suttogó hangját – Mindent tudsz, holtbiztos ötös, csillagos ötös!

Olga szája bizonytalan mosolyra húzódik. Kimegy a táblához, kezébe veszi a krétát. Siwek a tankönyvbe néz, lapozgat benne, végül talál egy példát, lediktálja. Olga felírja a táblára az adatokat.

– Ujjé, de könnyű! – sziszeg-Negatív, és Olgára vigyorog lapátfogaival. – Jó szórakozást, fekete rózsaszál!

– Csend legyen! – Siwek az asztalra csap.

De Olga már nem fél, teljesen nyugodt. Negatív rákacsintott, Olga észrevette, s látta a vidám bohócgrimaszt is. Szinte gondolkodás nélkül írja fel a táblára a számoszlopot. Szoroz, kivon, négyzetre emel.

– A falu villamosításához tizenkétezer-hatszáztizen-hat méter kábelra van szükség. Negyvenkét oszlopot kell állítani.

– Nagyon jó – dicséri meg Siwek tanár úr. – Ha év elejétől kezdve így dolgoztál volna, legalább négyes lenne a bizonyítványodban. De így... – a noteszébe néz, aztán a naplóba, összeveti az osztályzatokat – erős hármas ... vagy gyenge négyes. A két utolsó feleleted ötös, de előtte egy ... kettő ... három kettes, egy hármas, egy négyes alá. Nos, Kostecka? Erős hármast vagy gyenge négyest akarsz?

Az osztály megdermed. Miért hallgat Olga? A bizonyítványban a négyes az négyes, a kutya se tudja, hogy erős-e vagy gyenge. Egy formalista tanár egykettőre megoldaná a problémát: összeadná a jegyeket, elosztaná a jegyek számával, s az eredményt beírja a bizonyít-

121

ványba. Két ötös, három kettes, egy hármas és egy négyes – az huszonhárom. Huszonhárom osztva héttel az három egész két tized. Ezt nem lehet négyesre kerekíteni.

De Siwek tanár úr időnként gentleman. Mint például most. A tollat a napló, fölött tartja, s várakozón tekint Olgára.

– Nos, Kostecka?

– Jobb szeretnék négyest – mondja halkan Olga, és a saruja orrát nézi. – De évközben nagyon gyenge voltam, én is tudom, csak nemrégem... Ahogy a tanár úr gondolja.

Siwek elégedett. Mozog a szája és az orra, mintha valamit ízlelne. Ismerjük ezt a grimaszát.

– Még tünődöm rajta – mondja, s leteszi a tollat. – Ül le, Kostecka, csak így tovább.

Kihívja Molikowskát, s abban a pillanatban megszólal a csengő. A mai napra vége, bedobjuk a táskába a könyveket és a füzeteket, Edék a pad alatt matat, a szögmérőjét keresi, aztán kiszaladunk a pályára: a VTII/A röplabdázik a VIII/B-vel, az első két szettet a B osztály nyerte, de a harmadik szettben, amit épp most játszanak, a VIII/A hat porlittal vezet.

Edék meg én egy gesztenyefa alatt üldögélünk, a padon. Innét a játékot is látni, és beszélgetni is lehet.

– Mindjárt ebéd után indulunk? – kérdezi Edék.

– Igen – felelem. – Volna egy javaslatom.

– O betűvel kezdődik? – Edék gúnyosan mosolyog.

– Ne hülyéskedj! – vetem oda hűvösen. – Olga klassz lány, kezeskedem érte. Mit zavar az téged, ha velünk jön?

– Marylát és Baskát is vigyük magunkkal – javasolja Edék. – Vagy menjenek ők maguk, s aztán elmondják nekünk, hogy mit láttak.

– Mi bajod van?

122

Edék egymásra teszi a lábát. Hamisan füttyüli az Anna Mariát, s néhány másodpercig a pályán folyó küzdelmet nézi.

– Mi bajod van? – ismétlem meg a kérdést. – Olga egy szót se szól róla, a fejemet teszem rá.

– Kár a fejedért – szólal meg Edék, de továbbra is a játékosokat nézi. Aztán felém fordul, dühösen megrázza az üstökét. – Megvesztél? És ha megtaláljuk a gróf kincsét? Azt hiszed, hogy van a világon olyan lány, aki nem fecsegi ki, ha kincset talált?

– Van – feleltem keményen. – Olga hallgatni fog. Te nem ismered őt.

– És te ismered? – kérdi Edék rosszmájú mosollyal. Meggyőző érvet keresek. Egy megsemmisítő érvet.

Olyat, ami előtt Edéknek meg kell hajolnia. De nem találok ...

– Ne felejtsd el, hogy Olga a köről is tudott – mondom egypernyi hallgatás után. – Ha csak egy szót is szólt volna Bikának, Bika már a nyakunkon lenne. Ez tán nem elég bizonyíték arra, hogy Olga tud hallgatni?

– Tud. Egy ideig. Mert azt akarja, hogy magunkkal vigyük.

– Hát akkor legyen – veszem a lapot – Ha magunkkal visszük, akkor valószínű, hogy nem szól róla. Ha megtagadjuk, biztosan beszélni fog.

Edék a felső ajkát harapdálja. Azt hiszem, végül is telibe találtam. A pályán ordítás, a VIII/A megnyerte a szettet, a szurkolók a magasba hajtják a táskájukat, a tornazsákjukat.

– És mi lesz Negatívval? – kérdezi Edék. – Voltál nála, ugye? Hogyan bukkant rá az alagútra? Mi a szándéka?

– Teleszkópon lesett ki bennünket – magyaráztam meg a rejtélyt. – Egy olyan teleszkópot fabrikált magá-

123

nak, amivel még az erdészház ajtaján lógó lakatot is látni. Fantasztikus!

– És azt tudod, hogy mit akar? – makacskodik Edék:

– Erről nerret beszélünk – feleltem. – De Negatív klassz srác.

– Klassz lány, klassz srác... – csúfol Edék. – Neked rm.nde.nki átkozottul klassz *srác*. Bepalíznak!

– Akkor is klasszak – vetem oda makacsul.

– Bika is klassz?

– Őt nem ismerem közelebről.

– És a stadionra emlékszel ?

Ostobán éreztem magam, de nem hátrálok meg.

– Mindenkinek vannak süket húzásai... – dűnnyögöm. – Meg kell ismerni közelebről...

– Hamuka – szakít félbe Edék. – Az én öregem úgy ismeri az embereket, mint kevesen. Szerinte

mindenkinek a körmére kell nézni, mert ha ezt elfelejti az ember, könnyen pórul járhat.

– Az én mamám is tud az emberekről egyet-mást -vitatkozom. – És egészen más véleményem van róluk.

– Szerinte klasszak? – kérdi gúnyosan Edék.

– Nem egészen. – Szünetet tartok, a megfelelő szót keresem. Anyám tekintélyével a saját nézetem akarom alátámasztani, tehát meggyőzően kell hangoznom. – Az emberben jó és rossz tulajdonságok vannak – mondom lassan. – Ha a jót akarod kihozni belőle, bíznod kell benne. A bizalom kötelez. Ha valaki a jó és rossz között ingadozik, bizalmaddal megkönnyíted számára a választást.

– Adj hitelt, megszökik a vevő – mondja mosolyogva Edék.

– Hát ez meg mi? – kérdezem.

– Régen efféle szövegeket akasztottak ki a szatócsüzletekben – magyarázza Edék. – Édesapám mondta.

– Régen, de nem most. – A bicskámmal játszadózom,

124

a mandzsettámba törölöm a markolatát. – Levették a falról, mert ostobaság. Vegyük például téged. – Felemelem a tekintetemet, s egyenesen Edék szemébe nézek. – Te disznósággal fizetsz a jótettért?

– Én?!

– Akkor mi jupon tartasz másokat magadnál rosszabbnak? Mindenki azt gondolj a jnagáról, hogy klassz ember. És a körülményektől függően hol az, hol nem az. Attól függ, hogyan viselkedsz velem.

– Te filozófus ... – dűnnyögi Edék. – Süket duma ...

– Nincs igazam? Bizonyítsd be!

Edék előveszi táskájából a tízórait. Zsemle felvágottal, elfelejtette megenni a nagyszünetben. Kettétöri, a felet nekem adja, csendben eszünk, s közben a háló alatti csetepatét figyeljük. Megint a VIII/A vezet. A jelek szerint az ötödik szett lesz a döntő.

– Nem bánom – veti oda Edék, miután lenyelte az utolsó falatot is. – Hozd el. De a saját felelősségedre,

ezt ne feledd!

Befordultam a sarkon, elsétáltam a Kostecki-féle autószerelő műhely előtt: Syrenák, Warszawák, Skodák állnak szorosan egymás mellett s egy Opel Rekord, amelynek motorjában szerelő matat. Piros színű Opel, fekete kárpittal, luxuskivitel. Szeretnék egyszer egy ilyen autóban ülni.

Motorzúgás. Fékcsikorgás, felsírnak a gumik. Gyorsan félreugrom.

– Ne majrézz, Artúr! Élsz még. De ijedős vagy!

Bika leugrik a robogóról, kitámasztja. Fülég érő szájjal, gúnyosan néz rám.

– Ostoba vicc – morgóm. – Épp hozzád illik.

– Ne csoszogj, kicsikém, mert kilyukad a cipőd. – Bika áll előttem,, feszes, fekete bőrnadrágban és ugyancsak

125

fekete, zippzárakkal díszített bőrzekében. – Kérsz kártérítést az erkölcsi veszteségért? – Előhúzott a zsebéből egy húszziótyst, és az orrom előtt meglengette. – De kérj bocsánatot!

– Te kérj tőlem! – vágtam vissza. – Akkor megengedem, hogy megcsókolj. Remélem, tudod, hogy hol.

Bika röviden, torokhangon felnevetett.

– Igazuk van a haverjaimnak, akik el akarják látni a bajod. Egyelőre megtiltottam nekik, de nem tudom, nem omdom-e fel a tilalmat. Túl sokat ugrálsz.

– Mi bajod velem?

– Ráuszítottál arra a fehér hajúra, arra a Kowalski-ra ... Pedig neki köszönheti Olga, hogy jó lett matekból.

– Félreértés volt a részemről – vallottam be.

– És közben te csapod neki a szelet! – vetette oda élesen Bika. – Azt hiszed, nem tudom? Erdei séták kézen fogva, édes pillantások ... Lépj le, megértted ?

összeszorult a torkom. Magam sem igen tudtam, mit kívánok inkább: egy nagyot ordítani, vagy Bika képébe vágni. De uralkodtam magamon.

– Semmi közöd hozzá ... – dűnnyögtem a földet nézve. Honnét tudja? Olga mondta meg neki?

Lehetetlen. Inkább a barátnői. Különben teljesen mindegy.

– Hogy semmi közöm hozzá? – üvöltötte Bika, majd nevetni kezdett gúnyosan, csúfondárosan. – Nézz magadra, te rongyos, állj a tükör elé, és nézd meg magad. Ezekben a rongyokban akarsz a húgommal jární? Azért, hogy nevetségessé tegyed? Vagy arra számítasz, hogy meghív egy fagyfaltra?

A földön, a lábamnál, egy fél téglá feküdt – az autókereket támasztják ki vele. Lehajoltam, felvettem. Ha Bika csak megreppen a félelemtől, tán hozzá is vágom. Ám Bika mozdulatlanul áll, széles terpeszben, keze a csípőjén. De nem nevetett. Szemét összehúzta, szája vékony kis vonalba szaladt.

126

Nem tudom, mennyi idő telt el. Ledobtam a téglát.

– Kevésre becsülöd a húgod – mondtam halkán. – A saját mércéddel méred. Pedig lehet, hogy ő fütyül a rongyokra. És nem szereti a fagyfaltot, akárcsak én. Ki tudja, a húgod tán azt becsüli az emberben, amiről neked halvány lila fogalmad sincs.

Bika kiköpött az úttestre. Cipője orrával szétaposta a nyálat, és beszaladt a műhelybe.

Edék elől ment, nem szólt hozzánk. Így adott kifejezést annak, hogy bár beleegyezik Olga jelenlétébe, de nem helyesli. Olyan hamisan fütyült, hogy képtelen voltam felismerni a dallamot. Meggyorsította a lépteit, s csakhamar eltűnt a szemünk elől.

– Előkészítem a dolgokat – hallottuk messziről a hangját.

Én Olga mellett mentem és hallgattam. Éreztem, hogy Olga időnként lopva rám pillant.

– Mi történt?

– Semmi – feleltem.

– Olyan furcsa vagy. Miért nem beszélsz?

A fekete bőrbe bújtatott bátyját láttam magam előtt, amint csúfondárosan, gúnyosan nevet, összeszorítottam a szám.

– A bátyád beszélt rólam? – kérdeztem néhány pillanat múlva.

Nem felelt azonnal. Már véget ért a park, a faszor mohafoltokkal tarkázott ösvénybe ment át. A gesztenyefáról egy holló szállt föl, károgyva tört a magasba, s a fáról a lábunk elé pottyant egy gesztenye. Olga lehajolt, felvette a tüskés kis labdát, a körmével felhasította, és kikaparta a fehér, még éretlen termést.

– Beszélt – felelte, miközben a gesztenyével játszado-

127

zott. – Meghallotta, amikor Marylának elmeséltem a múltkori sétát a rókakölyökhöz.

– Részletesen elmesélted?

– Részletesen. Maryla a barátnőm. Nem tudtam, hogy Darek a szomszéd szobában van.

– És mit mondott utána?

Olga elejtette a gesztenyét. Talán szándékosan. Csak nagysokára találta meg a sűrű fűben.

– Darekra időnként rájön a bolondóra – szólalt meg végre. – Megfenyegettem, hogy elmondom a mamának, ha nem hagy békén. Anyától fél, apától viszont nem. Apa mindent megenged neki, de anyával nemigen boldogul. Nagy botrány volt a bőrruha miatt is, talán láttad rajta, apa vette Dareknak a bőrnadrágot meg a bőrzekét, egész vagyont fizetett érte. Anya összeveszett miatta apával, s azt mondta, hogy ez pazarlás, és hogy Darek semmivel sem szolgált rá egy ilyen ajándékra, és hogy Dareknak nem kell jobban öltöznie, mint a többi fiúnak. Apa igazat adott anyának. Közölte Darekkal, hogy ha csak egyetlen hármasa is lesz, akkor eladja a bizományiban a bőrruhát.

– És Bika mit mondott rólam? – kérdeztem.

Olga ismét elejtette a gesztenyét. Ezúttal egész biztosan nem véletlenül.

– Ismered Antek Zebrowskit?

Hogyne ismerném. Bika legjobb haverja. Maszek gombos az apja. Szőke szépfiú. Az autóiipari technikumba jár. Pingpongozik. A járási iskolai verseny második helyezette.

– Ismerem – válaszoltam.

– Antek moziba hívott. De nekem nem volt kedvem moziba menni vele.

– Na és?

– Darek begurult. Mert Antek előbb megkérdezte Da-rekot, s Darek megígérte, hogy elmegyek.

128

– Disznó ... – sziszegtem.

– Kiabált velem. Hogy lenézem a barátait, és egy...

– nem folytatta, ijedten nézett rám.

– Rongyossal jársz – fejeztem be helyette nyugodtan a mondatot. – Ez minden?

Olga megfogta a kezem. Olyan természetesen, mintha évek óta kézen fogva járnánk.

– Közöltem veled, hogy nem szeretem a szépfiúkat – szólalt meg rövidke hallgatás után. – És hogy nem ő dönti el, kivel járok, és kivel nem. És hogy te százszor különb vagy Anteknél, sőt még... – megint elhallgatott, hangosat kacagott, feldobta a gesztenyét, és elkapta;

– Hogy boldogultál Edékkal? – kérdezte. – Képzem, milyen nehéz dolgod volt.

– Tévedsz – védtem meg a barátomat. – Edék nem makacs, lehet vele beszélni.

– Hogy csináltad?

– Ahogy kell. Kezeskedtem érted. Hogy senkinek sem árulod el a titkunkat.

– És ha elárulom? – Oldalról, pajkosan tekintett rám.

– Nem árulod el – vágtam vissza meggyőződéssel. – A fejemet teszem rá.

Olga ujjai megszorították a kezem. Csak egy pillanatra, a másodperc egy tört részére, aztán megint rendesen fogta.

– Lerajzollak – mondta. – Ha akarsz modellt állni nekem, és kibírsz néhány órát mozdulatlanul, klasszul lerajzollak.

– Nem találsz érdekesebb rajzolnivalót? – nevettem el magam.

– Téged érdemes lerajzolni – felelte. – Szép a szemed. Olyan ... bölcs. És a profilod ... – oldalról nézegetett -markáns, férfias, éles.

– Hülyéskedsz... – dűnnyögtem, mert éreztem, hogy elpirulok.

129

Olga megállt. Energikusan megfogta a karom, és arccal a nap felé fordított. Hátralépett. Ügy nézte az arcomat, mintha eladásra szánt tárgy lenne, összehúzott, szemmel, mintha épp felbecsülne.

– Görögös profilod van – mondta. – Egyenes orr, egyenes homlok. Szépen ívelt száj. A hajad kissé rövid, meg kell növesztened. – Gyorsan belemarkolt az üsto-kömbe, s kissé a homlokomba húzta a hajam. – Most jó. Így fogsz modellt ülni nekem.

Hátravettem a homlokomból a haját. Hülyén éreztem magam. Lehet, hogy vannak ürgék, akik szeretik a saját arcukat, én mindenesetre nem. Amikor reggel a tükör előtt fésülködöm, egy kiálló pofacsontú gebe bámul vissza rám. A szájában lapátfogak, & haja fekete és bozontos, sohase lehet rendesen megfésülni. Gondolkodás nélkül odaadnám ezeket a fürtöket egy rendes, sima szőke hajz,atért. Akár olyanért is, mirvt I&ieké. És. a spórolt pénzemből vennék néhány centit.

Alkalomadtán néhány kilót is magamra kellene szednem: anyám csontváznak hív. Éhenkórász. Nyápic alak. Ez vagyok én.

– Menjünk – mondtam. – Edék biztosan türelmetlen. Igazam volt. Már elemelte a követ, meggyújtotta a

petróleumlámpát, a fűre fektette a szerszámokat: egy vasrúd, egy franciakulcs és egy acélcső.

– Minek a cső*? – kérdeztem.

– Ráhúzzuk a kilincsre – magyarázta nekem, mintha Olga ott se lenne. – Megnyújtjuk a kart, érted? Ki kell nyitnunk az ajtót.

– És ha be van zárva? – Kézfejemmel megtöröltem a homlokom. – Van egy ötletem. A töltényekkel... A puskaport átszórjuk egy dobozba, benzinben madzagot áztatunk...

Edék a mutatóujjával a homlokára bökött.

– Hülye – sóhajtotta. – Robbantás a régi föld alatti alagútban. Hogy beomoljon. Elment az eszed, Artek?

130

Igazat kellett adnom neki. Pedig kár. Amikor kiszórtam a puskaport, azonnal az jutott az eszembe, hogy bombát kellene csinálnunk.

– És ha a csővel sem tudjuk kinyitni? – kérdeztem.

– Akkor más módot keresünk – felelte kurtán Edék. – Gyerünk! Én megyek előre.

Utána engedtem Olgát, magam utolsónak mentem. A pisllákoló sárga fény mindig csak egy-egy nyirkos lépcsőfokot bontott ki a sötétből.

– Óvatosan – suttogtam Olgának. – Csúsúsós. Nem félsz?

– Nem – felelte ugyancsak suttogva.

Lehorgaszott fejfel lépeltünk. Egy felnőtt csak meggörnyedve juthatott volna előre. Edék ismét megszökött. Előrenyújtottam a kezem, és kitapogattam Olga kezét. Hogy bátorságot öntsek belé.

A penészszag lépésről lépésre áthatóbb lett, Olga köhintett, a boltozatos folyosón tompa morajjal felelt a visszhang.

– Gyorsabban! – szállt fel a mélyből Edék hangja. Olga a falhoz húzódtott, hogy helyet csináljon nekem maga mellett. Vállam a vállához ért, egymásra támaszkodtunk, ha a lábunk nem talált megbízható támpontra.

– Biztos, hogy nincs itt senki? – hallottam Olga suttogását közvetlen közelből.

– Biztos – nyugtattam meg, s hirtelen roppant erősnek és vakmerőnek éreztem magam. – De ha lenne is itt valaki, akkor se kell félned. – Erősen megmarkoltam a vasrudat. – Vigyázok rád.

– Hideg van. – Éreztem, hogy Olga remeg. – Még soká megyünk?

– Mindjárt ott leszünk.

Edék a földre állította a lámpát. Amikor odaértünk, belökte a nehéz ajtót. Ha lehet, még áporodottabb penészszag szállt felénk. A föld alatti szobában voltunk.

131

Felemeltem a lámpát, hogy Olga is lásjon valamit.

– Hol van az a két név? – kérdezte.

– Itt – világítottam meg a falat.

– Kard-vi-rág... – szótagolta lassan Olga. – O-rosz-lán... – Közelebb léptem a falhoz, hogy a dátumot is lássa: 1944. II. 27... Érdekes. Vajon mit jelenthet?

– Találd ki! – dünnyögte Edék, és az alacsony ajtó fölé hajolt, hogy ráhúzza a kilincse az acélcsővet.

– Én nem találom ki – mondta halkán, még mindig a falba vésett betűket figyelve. – Ellenben Janek ...

– Negatív? – Edék hirtelen kiegyenesedett. – Mondott neked valamit róla?

– Nem – válaszolta. – Csak akkor, a toronyban, emlékeztek? Azt mondta nektek: „Kardvirág és Oroszlán.”

– Előbb látta, mint mi – vettem oda komoran.

– Sejtettem – mondta Olga. – Mondta is nekem aztán, hogy nagyon bánthatná, ha elrontaná a mulatságokat.

Edék otthagya az ajtót, és hozzám lépett. Amikor a lámpa világos fénykörébe lépett, láttam, hogy nagyon gyászos képet vág.

– Eszembe jutott valami – dünnyögte. – Ez a két név ... világos? Lehet, hogy Negatív véste a falba ...

– Miért véste volna? – S megvontam a vállam.

– Hogy legyen mivel szórakoznunk.

Szorosan a falhoz állítottam a lámpát, és alaposan szemügyre vettem a betűket. Ez a rejtvény nem Negatív műve. A vésés régi, szürke, és éppoly nyirkos, mint a fal többi része.

– Amikor legutóbb itt jártunk, akkor is erre gondoltunk, emlékszel? És elvetettük ezt a feltevést. Ide nézz, öregem... – Kivettem a zsebkésemet, s élet végighúztam a falon: világos volt a nyoma, szembetűnő, élesen elütött a régi vésés árkaitól. – Látod már?

Edék folytatta a félbehagyott munkát. Az acélcső nem akar rámenni a kilincse, a franciakulccsal is segíteni

132

kellett felülről. Az ütések visszhangja mennydörgésre emlékeztetett.

– Azt hiszem, Negatív megfejténé – szólalt meg Olga. – Talán már meg is fejtette, nem gondoljátok?

– Miért fejténé meg éppen ő?

– Imád rejtvényt fejtteni. Magam is láttam, amikor a *Przekrójban* öt perc alatt megfejtett egy keresztrejtvényt.

– Ez nem *Przekrój*, és nem keresztretjvény – vetette oda megvetően Edék. – Ha megfejtette volna a szöveget, már rég eldicsekedett volna vele. Negatív szereti, ha feltűnést kelthet. Gyere ide, Artek – bólintott felém –, segíts!

Olgának adtam a lámpát, és Edék keze fölött megfogtam az acélcsővet.

– Hóóó-ruuukk!

Megreccsent a zár. A kilincs beleremegett, kissé lejjebb szállt, majd nagy lendülettel visszaugrott előbbi helyzetébe.

– A rugó – mondta Edék. – Rugós zár. Próbáljuk meg még egyszer.

Lábunkat a falnak támasztottuk, és húzni kezdtük a kilincset. A kilincs lassan a föld felé vándorolt. Még egy kicsit... még ...

Csikorgás. A zár engedett. De miért nem nyílik az ajtó? Mintha *belülről húzná* valaki.

Hideg remegés futott végig a hátamon: az ajtó kissé kinyílt, majd becsukódott.

– Húzd erősebben! – sziszegett Edék. – Ezt is rugó fogja.

Igaza volt. A rugós szerkezet nagy erővel húzta vissza az ajtót. De kinyitottuk. Bevilágítottam a lámpával, s egy folyosót pillantottunk meg.

– Továbbmegyünk? – kérdezte suttogva Olga.

– Világos – feleltem. – A folyosó vezet valahová. Ta-

133

Ián hamarosan megtudjuk, hogy mit jelentenek azok a falba vésett szavak.

– Kitámasztjuk az ajtót – mondta Edék. – Hogy be ne csapódjon.

Behajtottuk az ajtót, de az ajtó és a félfa közé bedugtuk a franciakulcsot. Most én mentem elől a magasra tartott lám,pával. A folyosó tágas volt, kacsaringósan hóifefelé, hol lefelé vezetett. Elágazást nem láttunk. A megfeketedett homokkőfalon vízcseppek csordogáltak, helyenként sárgás penészfoltok tűntek elő.

Tompán dobbantak lépteink, visszhangjuk a köbhögéshez hasonlított. Mióta megyünk már? Egy perce?

Három perce? Csapódást hallottunk. Megtorpantunk.

– Forduljunk vissza – mondta Olga fojtott, érdes hangon. – Visszafordulunk?

– Fordulj vissza, ha akarsz! – morogta Edék. – Mindjárt tudtam..,

– Mit tudtál? – vágott vissza Olga, és a hangja ismét a régi volt, éles és támadó.

– Hogy ez nem kisasszonyoknak való szórakozás.

– Hagyd békén! – avatkoztam közbe. – Valami csapódást hallottam. Ti nem?

– Az ilyen föld alatti folyosókon minden lehetséges. – Edék türelmetlenül topogott. – Vagy tán te is vissza akarsz fordulni?

Olgára néztem. Könnyedén mosolygott rám.

– Menjünk tovább – mondta. – És addig megyünk, amíg Edék meg nem kér bennünket, hogy forduljunk vissza. Akkor majd megfontolás tárgyává tesszük.

Edék elvette a lámpát, most ő vezetett. A folyosó derékszögben bekanyarodott. A karom Olga karjához ért, az ujjaink találkoztak, összefonódtak.

– Ne félj... – súgtam a fülébe. – Nincs itt senki...

– Hiszel a szellemekben? – hallottam.

– Nem.

134

*– Én se. De ...

– Mi de?

– Állítólag a régi kolostorokban azért akadnak... » Szellemek?! – Halkan fölnevettem.

– Negatív egyáltalán nem nevet ezen – súgta Olga.

– Szerinte vannak szellemek. Olyan jelenség, amit a tudomány még nem magyarázott meg. De véleménye szerint ez csak idő kérdése.

– Csakhogy akkor már nem szellemnek fogják hívni őket – jegyeztem meg.

– Ő is ezt mondja – helyeselt Olga. – Olyan ez, mint a villám volt régen. Az istenek haragjának vélték ...

– Gyertek ide! – szakított félbe Edék távoli kiáltása.

– Gyorsabban!

Kiértünk a kanyarból. A lámpa fényében egy ajtót pillantottam meg: fekete, vastag deszkából ácsolt, vaspántokkal összeerősített masszív faajtót, ami lezárta a folyosót.

– Be van zárva? – kérdeztem.

Edék szó nélkül nekiveselkedett a vállával, az ajtó keservesen csikorogva kinyílt. Edék belépett. Mi utána.

Egy nagy terembe értünk, olyan nagy volt, hogy a lámpa fénye nem ért el a szemben levő falig. Csak azt láttuk, ami a közvetlen közelünkben volt: ládából ösz-szetákkolt asztal, rajta petróleumlámpa, foszladozó vászontokba bújtatott kulacs, két bádogtányér, egy nyeletlen konyhakés, egy rozsdás szurony, egy zománcos lábos. Edék előrelépett. A lámpa fényében egy fegyverállvány bontakozott ki a sötétből. És még hozzá nem is

üres. Az első kis vályúban puskát pillantottam meg.

Óvatosan kézbe vettem. Nagyon poros volt. A závár helyén lyukacska tátongott. A puskaagy megrepedt, ferdén, alulról fölfelé.

– Eldobták – mondtam. – Használhatatlan.

– Kié lehetett? – kérdezte Olga.

135

– Talán a partizánoké – válaszoltam. – Űgy fest az egész, mint egy partizánbúvóhely.

Edék további körútra indult a lámpával. Egy felállított ládán petróleumfőzőt találtunk, aztán egy sor korhadt szalmazsákokot, málladozó cipőt, horpadt sisakot. Olga megbotlott valamiben. Leguggolt, és felemelt a földről egy katonai bőrtáskát.

Edék az asztalra állította a lámpát. Óvatosan bekukkantottunk a táskába. A nyirkosságtól duzzadt papírok voltak benne: egy viaszosvászon kötésű vastag füzet, madzaggal átkötött levelek és két fénykép. Az egyik en fejkendős, kerékpárnak támaszkodó lány állt. A másikon kanapén üldögélő idős emberpárt láttunk, a bajszos férfi pipázott, az asszony macskát tartott az ölében.

– Ezt magunkkal visszük – mondta Edék, és óvatosan visszatette a táskába a füzetet, a leveleket és a fényképeket. – Sietve hagyhatták el a rejtkehelyet. Egyikük itt felejtette a táskáját.

– Hátha megtaláljuk a gazdáját – szólalt meg Olga. – És odaadjuk neki. Biztosan örülni fog.

– Meghiszem azt! – dünnyögte Edék.

Levette a lámpát az asztról, s lassan megindult a fal mentén. Egyszer csak megállt, magasabbra emelte a lámpát, amelynek fénye egy elmosódott rajzra esett. Olga hátralépett, néhány másodpercig figyelmesen nézte az ábrát.

– Egy sas – mondta. – A lengyel Piast-sas. És alatta betük...

Edék még közelebb tartotta a falhoz a lámpát. Az első betű: G. A második olvashatatlan. A harmadik: talán ő, a negyedik: z, két betű újra olvashatatlan, aztán egy elmosódott betű. Talán k?

GŐZ K

136

Most, hogy megfejtettük a szót, olvashatóbbnak tűnt az egész „Győzünk!” – minden kétséget kizáróan ez díszelgett a falon.

Edék még néhány lépést tett a fal mentén, aztán megállt.

– Lépcső! Gyertek ide!

A falban négyzetes nyílás tátongott, kőlépcsők vezettek fölfelé.

– A második kijárat – szóltam. – Az ilyen föld alatti alagutaknak több kijáratuk van, de legalább kettő.

Kíváncsi vagyok, hol ,érünk ki.

– Talán a torony közelében – mondta Edék. Elvettem tőle a lámpát, s megindultam a lépcsőn. A lépcső meredeken kanyargott fölfelé. Magam mögött hallottam Olga gyors lélegzését és Edék szuszogását. A lépcsőket számoltam: harminchat... negyvennyolc ... ötvennégy...

137

A hatvanadikon megálltam. Az utat nagy, szabálytalan kötömb zárta el, valószínűleg robbanás vetette ide; Nincs második kijárat – vagy a kolostor bombázásakor szakadt be, vagy a partizánok zárták le, hogy elvágják a németek útját.

– Visszafordulhattok – vettem oda a vállam fölé. – Nincs tovább.

– Ajtó? – szállt alulról Edék hangja.

– Omlás – válaszoltam.

De Edék felkapaszkodott a hatvanadik lépcsőfokig. Ilyen srác: mindent látni akar, mindent meg akar fogni.

– Valóban ... – dünnyögte. – Talán a szétlőtt torony: Ráomlott. Hát akkor gyérünk!

Lementünk a terembe, s azonnal neki is vágunk a kacskaringós folyosónak.

Edék a lámpával ismét előrement, én Olgával lemaradtam.

– Meg vagy elégedve? – kérdeztem tőle.

– Nagyon – válaszolta. – A háború vége óta talán senki sem járt ezen a partizántanyán.

– Egész biztos, hogy nem – mondtam. – És senki se tud a létezéséről. Nagy szenzáció lesz, még az újságba is bekerülünk. Az ilyen helyeknek ma nagy történelmi értékük van, ki tudja, tán múzeumot rendeznek be itt.

– És tudni fogják az emberek, hogy mi fedeztük fel?

– Világos! – mosolyogtam. – Lehet, hogy kis táblát tesznek a bejárathoz, s rajta lesz a nevünk.

– Klassz ...

Olga nem fejezhette be. Edék kétségbeesett kiáltása félbeszakította.

Elengedtem a kezét, előrerohantam. Edék lehorgasztott fejfel állt előttem.

– Az ajtó ... – suttogta. – Becsapódott.

A lámpa sápadt fényében megpillantottam a földön, az ajtó mellett a franciakulcsot. Kicsúszott a résből.

Eszembe jutott a csapódás. Akkor történt. Olgái³ néztem, és észrevettem, hogy görcsösen összehúzza é– szemhéját, mintha rossz álomból akarna felébredni.

– Ostobaság – mondtam erőltetett vidám hai*^{g^{on}}– ”* Miért ne nyitnánk ki? Hisz van kilincse.

– Az acélcső a másik oldalán maradt – suttogt^a Edék léhorgasztott fejjél. – Acélcső nélkül nem megy.

Hangosan felnevettem. Reméltem, hogy a nevetésem természetesen cseng.

– Tréfálsz, öregem? Előszörre nehezen ment, mert a kilincset évek óta nem használták. De most egyből kinyitjuk, meglátod.

A tenyerembe köptem, megragadtam a kilincs végét, és teljes erőmből magam felé húztam. Meg se m^{occan}k Ismét megrántottam. Még egyszer. És még egys^{zer}– Az ujjaimból kiszállt az erő, tompa fájdalom járta *ft* őket.

– Na látod ... – dűnyögte Edék, s nézte, hogyan masszírozom a kezemet.

Olga még mindig mozdulatlanul állt, behunyt szemmel. A szája mozgott, mintha mondani szeretne valamit.

– Mit látok? – csattantam fel. – Csak azt látóra hogy betojtál. Esküszöm, hogy megmozdult a kilincs! Ketten boldogulunk vele. Gyere, próbáljuk meg!

Edék lomhán az ajtóhoz lépett, két kezével átfogta a kilincset. Én feljebb fogtam meg.

139

– Hóóó-ruuukk! Semmi.

– Még egyszer, figyelj, hóóó-ruuukk!

Eredmény nuku. Mintha egy hegyet akarnánk elmozdítani a helyéről. Edék elengedte a kilincset, undorodva nézett a rozsdától és az erőlködéstől vörös kezére, majd zsebre dugta.

– Látod, hogy nem megy – vetette oda anélkül, hogy rám nézett volna. – Kár a gőzért.

Aztán leült a kőpadlóra, a lámpa mellé. A sárga fényben kiélesedtek a vonásai, szeme alatt elmélyültek az árnyékok.

– Hosszabbítsuk meg a kilincset – javasoltam. – Itt a franciakulcs.

Nem féltém. Egyszerűen nem tudtam elképzelni, hogy nem nyitjuk ki az ajtót. Nem fért a fejembe.

– Itt a f,ranziakulcs – ismételtém meg dühösen. – A kilincse erősítjük. Nyerünk vagy tíz centimétert.

– Az acélcső majdnem egy méter volt – morogta Edék, s a cipője orrát nézte. – És azzal is milyen nehezen ment.

– Ne tojj be! – kiáltottam. – Meg kell próbálnunk! Felvettem a kulcsot, a kilincs végére csavartam. Jó erősen meghúztam, Olgára pillantottam. Végre kinyitotta a szemét. Mozdulatlanul állt, a falnak támaszkodva, és engem nézett.

– Artek – hallottam. – Kijutunk innét? Mondd! Kijutunk?

– Persze hogy kijutunk! – vetettem oda vidáman. – Miért ne jutnánk ki? Feltéve, hogy Edék nem mondja be az unalmast, hanem segít. Na, mi lesz, Edward?

Edék, mint aki álomból ébred, lassan felemelte a fejét.

– Ne játszd meg magad – mondta halkán. – Te is tudod, akárcsak én, hogy nem tudjuk kinyitni.

– Állj föl! – Elkaptam a karját, erősen megráztam. – Állj föl, hallod!? Most kinyitjuk.

140

Kelletlenül feltápászkodott, s lomhán az ajtóhoz lépett. Észrevettem, hogy csillog a szeme; reménykedik. És nem akarja elveszíteni a reményét. Inkább halogatja a próbát.

– Várjunk egy kicsit... – suttogtá. – Még nem pihent eleget a kezem. Fáj...

– Masszírozd – tanácsoltam.

Megfogadta a tanácsot. Dörzsölni kezdte a kezét és a csuklóját. Olgához mentem, átkaroltam.

– Néhány perc múlva már nevetni fogsz a kalandunkon. Mind a hárman nevetni fogunk. Meglátod.

– Artek... – Alig mozgott a szája. – Te nem félsz? Igazán?

– Persze hogy nem. – Ujjaim hegyével megérintettem az arcát. – A vacsorára gondolok. Szereted a virslit? Anyám vett negyed kiló virslit, a saját receptem szerint készíttem el; pompás virslireceptet ötlöttem ki. Ferdén bevágom három helyen, és forró serpenyőbe dobom. Amikor megpirult, megszórom reszelt sajttal. Hú, de finom ! Gyere el hozzánk egyszer virslire, a mamám...

– Elég a sugdolózásból! – szakított félbe Edék. – Meddig kell még várnom?! Gyere ide!

Engedelmesen az ajtóhoz léptem. Megmarkoltam a franciakulcs nyelét, lábamat a falnak vetettem. Edék ugyanígy tett. Eltelt egy másodperc. Kettő. öt. Halogattuk az utolsó próbát.

– Kezdjétek már! – kiáltotta Olga. – Most!

Fájdalmat éreztem a vállamban. Mintha kiugrott volna a karom. Elsötétült körülöttem a világ. Behunytam a szemem. Edék szuszogott. Különös hörgés tört elő a szájából.

Elengedtük.

A lámpa pislákol. A falon megnyúlt árnyékok táncoltak.

141

– Biztos voltam benne – súgta Edék. – Tudtam, hogy nem sikerül.

Nem merem Olgára nézni. Az ajtót bámultam. Dühösen, kétségbeesetten rávágtam az öklömmel. Még csak nem is döngött. Éles fájdalom hasított a karomba. Ez észhez térített.

– Majd meglátjuk – mondtam. – Sikerülni fog.

Olga a földön kucorgott. Arcát a két tenyerébe temette. Hallgatóztam, de nem hallottam sírást.

Leültem mellé. A kőpadlóból hideg áradt. Edék vállával az ajtónak támaszkodott, mintha ki akarná lökni a helyéből. Hallgattunk. Olyan csönd volt, hogy hallottam a homlokomban lüktető vér dobolását.

– Keresni fognak bennünket – szólalt meg hirtelen Olga. – Ha nem megyek haza vacsorára, a szüleim riadót fújnak.

– Ne légy naiv – dünnyögött Edék. – Hogy találának ide?

– Ki kellene ötölni valamit – mondtam.

De mit? Most már biztos voltam benne, hogy nem nyitjuk ki az ajtót. A kilincs úgy ült a zárban, mintha belehegesztették volna. Keresni fognak bennünket, Olgának igaza van, de Edéknek is: ide nem jönnek le.

– Fiúk! – Olga hirtelen felkapta a fejét. – A másik kijárat ...

– Reménytelen ... – válaszolta csendesesen Edék. Hirtelen otthagya az ajtót, égő szemmel nézett ránk. – A puska! Értitek?! A puska lesz az emelőkar!

Talpra ugrottam. De Edék megelőzött, felkapta a lámpát, s megindult a folyosó mélye felé.

– Na látod! – mondtam Olgának az izgatottságtól remegő hangon. – Tudtam, hogy kitalálunk valamit! Tudtam! Tudtam!

Megfogtam Olga kezét, felállítottam, megforgattam magam körül, majd szétvetett az öröm. Nem is értem,

142

hogyan feledkezhetünk meg róla. Hosszú acélcső, ideális kar... Egy pillanat. A kilincs nem megy bele a csőbe, túl szűk a nyílás ... Ujjaimat a halántékomra szorítottam.

– Mi van veled? – szállt hozzám a homályból Olga hangja. – Miért hallgattál el?

– A závarnyűás! – kiáltottam. – De ostoba vagyok! Bedugjuk a kilincset a závarnyűásba, érted? És én már azt gondoltam ...

Kivilágosodott a folyosó mélye, s egy perc múlva megjelent Edék, diadalmasan lengette a puskát.

– Tartsd! – dugta a lámpát Olga kezébe. – Világíts nekünk. Úgy megy majd, mintha vajjal kenték volna meg.

A kilincs simán befért a závarnyűukba. Mélyen és biztosan ült benne. Ideális emelő.

– Kezdjük – parancsoltam.

Megfogtuk a puska végét, lefelé húztuk. De a rugó, hogy az ördög vinné el, visszatartotta. Nem, mégis megmozdult. Már megy ...

– Hóóó-ruuukk!

Megmozdult. A puska megindult lefelé. Még lejjebb. Még ...

Csattanás.

A földre zuhantunk.

Puskástól.

És kilincsestül.

Letörött a kilincs. A lámpa himbálózó fényében megpillantottuk a zárból előmeredő rozsdás kis csonkot.

A tövénél tört le.

Csend. Egymás mellett ülünk, és a lámpát nézzük. Üveg-hasában már csak néhány csöpp petróleum van. Hamarosan kialszik a láng. Csak a sötétség marad és a zúgó, idegesítő ésend.

143

Ujjaimmal átfogtam Olga kezét. Hideg. Jéghideg. Mint a fal, amihez hozzáér a hátunk, mint a dohos levegő.

– Megtalálnak bennünket – mondja Edék. – Biztosan megtalálnak.

– Fázom – suttogja Olga.

Leveszem a cowboydzsekim, és a vállára dobom.

– Nem kell! – tiltakozik. – Megfázol...

– Nekem melegem van – mondom. – Becsületszavamra.

Valóban nem érzem már a hideget. Fulladok, undorodva szívom a bűzös levegőt.

– Biztosan megtalálnak... – ismétli Edék monoton hangon. – A rendőrkutyák nyom után idetalálnak ...

– Halálbiztos – helyeslek, és megszorítom Olga kezét. – Ha sietnek, még odaérek az edzésre. Hatkor kezdődik. Oda kell érnem, Skudro nem szereti, ha kihagyunk egy edzést. Szerinte nagy jövő vár rám, feltéve, hogy rendszeren dolgozom, mert még nagyon keveset tudok, a vívás technika kérdése, magával a tehetséggel nem

jut mesz-szire az ember, és én szeretnék a lehető legmagasabbra jutni...

– Minek? – szakít félbe Edék ugyanazon a búskomor hangon.

– Mert tudni akarom, hogy mennyit érek, mire vagyok képes, a sport lehetőséget nyújt arra, hogy az ember ellenőrizze önmagát, a jellemét, az akaraterejét, az önuralmát – egy lélegzet erejéig megszakítom a monológot –, és mindezen túl külföldre utazhatom, távoli országokba, és utoljára, de nem utolsósorban, érmekeket szerezhetek Lengyelországnak, bajnoki címeket, és ez ugyancsak...

– Minek? – szakít félbe ismét Edék. – Minek beszélsz annyit?

Amikor az ember elmerül ábrándjaiban, nem gondol semmi másra. És én nem akarok arra gondolni, hogy

144

nem jutunk ki innét. És nem akarom, hogy Olga is erre gondoljon. Ezért jár a szám. Hány óra lehet?

Olgának van órája, a szememhez húzom a kezét, fél hét. Az edzésnek befellegzett. Életemben először mulasztok edzést. Olimpiai dobogó, a lelátókon üvölt a tömeg, aztán csend, a hangszórókból megszólal a lengyel himnusz, a Dab-rowski-induló, magasba kúszik a fehér-piros zászló, vi-gyázzban állok, megfeszített izmokkal, a torkom száraz, szúr a szemem ...

Edék felugrik, megragadja a puskát, és nagy lendülettel az ajtóba vágja. Tompán döng a vas: baaang!... baaang!... baaang!...

– Ne bomolj! – Erőszakkal elveszem tőle a puskát, leültetem. – Igazad volt, ami a rendőrkutyát illeti, úgy idevezeti az embereket, mint a pinty, csak ki kell várni. Azt hiszem, nyolc óra tájt kezdenek majd keresni bennünket. Reggelig biztosan megtalálnak, és reggelig kibírjuk itt, nem? A partizánok hónapszám éltek itt a föld alatt, ha nem éveken át...

Olga a lámpa fölé hajol. Elfújja a kis lángot.

– Most nincs rá szükség – magyarázza. – Takarékoskodnunk kell.

Mire? Arra az időre, amikor kitalálunk valamit? Már semmit se találunk ki. Tudom. De nem szólok.

Nedves, jeges sötétség ölel körül bennünket. Ha nem foghatnám Olga kezét, sokkal rosszabb lenne.

A tétlenség a legborzasztóbb. A várakozás. Vajon hány perc telt el azóta, hogy Olga eloltotta a lámpát? öt? Húsz?

Fütyülni kezdek. Először a *Zorbát*, aztán a *Ne törődj velemet*, majd a *Kakukkot*. Aztán hangosan felnevetek.

– Megvesztél? – kérdezi Edék.

– Eszembe jutott egy vicc – mondom. – Egy képes vicc. Mars-lakó áll a benzinkút mellett. Szakasztott olyan, mint a benzinkút. A Mars-lakó azt mondja a

145

benzinkútnak: „Vedd ki az ujjadat a füledből, ha veled beszélek!”

Senki se nevet.

– A Mars-lakó földi embernek hitte a benzinkutat -magyarázom. – Nem értitek?

– Éhes vagyok – veti oda Edék. – Meddig bírja az ember evés nélkül?

– Egy héti – válaszolom. – Tán még tovább is. De reggelig biztos kibírod. Soha nem feküdtél le vacsora nélkül?

– Soha – dünnyögi Edék.

– Én gyakran nem vacsorázom – szólal meg Olga. –Ha összeveszünk valamin az anyukámmal, akkor azt mondom, hogy nem vagyok éhes.

– Sztrájk? – kérdezem nevetve.

– Ühüm. Anya nagyon a szívére veszi, a végén majdnem mindig ő enged.

– Az enyém ugyan nem – mondom. – Egyszer én is sztrájkolni kezdtem, s erre másnap nem akart reggelit adni. Könyörögnöm kellett meg bocsánatot kérni.

– Ne beszéljete az evésről! – üvölti Edék. – Kiszakad a gyomrom.

Megint hallgattunk. A sötétség dobolva lüktet, ütemesen zakatol. Azt hiszem, a szívem dobogását hallom.

Olga remeg. Fázik. Csak meg ne fázzon ... Mit tehetnék érte? Semmit. Dühös vagyok magamra: miért engedtem meg, hogy velünk jöjjön? Szamárvagyok. Hülye. Az ilyen kirándulások mindig kockázatosak. Nem lett volna szabad, hogy velünk jöjjön. Mondhattam volna, hogy Edék nem akarja.

Elegem van a várakozásból. A tétlenségből.

– Ide figyeljete! – És talpra ugrottam. – Lehet, hogy az a vészkijárat nem is egészen reménytelen. Lehet, hogy csak egyetlen kő zárja el. Vizsgáljuk meg!

– Röntgennel? – kérdi gyászosan Edék.

146

– Próbáljuk meg elmozdítani – javaslom. – Van egy szuronyunk, egy konyhakésünk, tán akad más szerszám is. A puskacsővel alányúlunk, hátha el tudjuk mozdítani.

Hallom Edék gyorsuló szuszogását. Biztosan a javaslatomom tűnődik. Magam sem nagyon bízom a terv sikerében, de valamit csinálni kell, még mindig jobb a tétlenségnél.

– Nahát? – serkentem őket. – Ne vesztessük az időt!

– Alapjában véve ... – kezdi Edék.

És nem fejezi”be. Tompa, fémes hang üti meg a fülünket.

Ismét.

Az ajtó. Valaki a másik oldalról veri az ajtót.

Kitapogatom a puskát, csövével a vasajtóba vágok, egyszer, kétszer. Hallgatózom. Baaang ... Felelt!

– Ojjé! – rikoltja Edék. – Megtaláltak bennünket! Csend. Edék lázas sietséggel meggyújtja a lámpát, eltörlik a gyufa, végül is sárga fényel felizzik a kanóc.

Csikorgást hallunk a zárból, a megfeszített rugó nyikorgását. A kilincscsonk mozogni kezd. Megindul, majd visszakér előző helyzetébe, ismét elindul. Ügy látszik, szabadítónk se valami nagy izompacsirta.

Olga a kezembe vájja a körmeit. Kitépem a kezem, elkapom a kilincscsonkot, megfeszítem az izmaidat: segíteni akarok a kilincsel birkózónak.

A rugó egyre keservesebben nyikorog. A kilincs lassan, de kitartóan megy lefelé. Még egy kicsit... még egy icipicit... egy picurkát... Leért!

Edékkel magunk felé húzzuk az ajtót. Lassan kinyílik. Először egy zseblámpa fénye vág a szemünkbe. Aztán a fénycsík lehull, és a küszöbön megpillantjuk Negatívot. Vigyorog.

– Sikerült! – mondja. – Micsoda pokoli zár. Már azt

147

hittem, hogy nem boldogulok vele, és segítséget kell hívnom.

– Honnét tudtad? – kérdem. – Honnét tudtad, hogy itt vagyunk, és nem tudunk kijönni?

– Véletlen – mosolyog Negatív. – Épp megfigyeléseket végeztem. Láttam a teleszkóppal, hogy lejöttek. Nemrégem ismét errefelé néztem, és láttam, hogy a kő még mindig nincs a helyén. Gondoltam, hogy nem jókedvetekben üldögéltek ilyen sokáig a föld alatt. S erre nyakamba szedtem a lábam.

Hallgattunk. Előfordul, hogy az ember nem tudja kimondani azt, amit érez.

Mamám az íróasztalnál ül, hivatalos papírok között lapozgat. Nem szeretem az ilyesmit: miért kell az irodaimunkát hazahozni? De tudtam, hogy minden szó falra hányt borsó. Biztosan most is azon töri a fejét, hogyan ossza be a művelődési osztály pénzét úgy, **hogy** jusson hangszerekre az együttesnek, televízióra a kultúrháznak, úti beszámolókat rendezésére és népi ruhákra, amit a színjátszók kérnek ...

– Sokáig dolgozol még? – kérdeztem.

– Mindjárt befejezem – felelte anélkül, hogy felemelte volna fejét a papírokról.

Kimentem a konyhába, és hozzáfogtam a vacsorakészítéshez. Hetenként kétszer én vagyok a konyhaséf - önkedeménevezés alapján állapodtunk meg így, és szigorúan betartjuk a rendet. Leöblítettem négy virslit, ferdén bevagdostam, a serpenyőt a gázra tettem, a teáskanna mellé. A serpenyőbe kevéske olajat öntöttem, majd megszeltem az ementáli sajtot. .

– Tizenhat perc múlva kész a vacsora! – kiáltottam, s a választ vártam.

148

– Igenis! – hallottam a szobából. – Tizenhat pere múlva befejezem.

Az olaj sercegni kezdett, rádobtam a virslit, és villával a kezemben melléálltam, nehogy elszalasszam azt a pillanatot, amikor a virslit már piros, de még nem égett. Rászórtam a reszelt sajtot. A teáskannában friss teaescenciát forráztam, gyorsan leszelttem néhány karéj kenyeret, kivettem a hűtőszekrényből a vaját, hogy kissé felengedjen.

– Két perced van még! – kiáltottam. Megterítettem a konyhaasztalt, rátettem a két tányért, az evőeszközöket. Az asztal közepére állítottam a vázát három szál fehér szegfűvel, ma kapta őket a mamám a színjátész kör vezetőnőjétől, aki a ruhákért ostromolja.

– Harminc másodperc! – kiáltottam be, miközben a teát kitöltöttem a bögrébe.

Gyors széktozás zaját hallottam, aztán vízcsobogást a fürdőszobából. S ahogy letelt a harminc másodperc, anyu belépett a konyhába, összehúzott szemmel mustrálgatta az asztalt.

– Pompás – szólalt meg. – Mintha a svéd királynál lennének fogadáson.

– A svéd királynál nem kapsz ilyen virslit. Kóstold meg, hogy sikerült-e.

Sikerült. Fogunk először a virslit burkoló aranyló sajtbá mélyedt, majd átharapta a ropogós sötétbarna burkot. A hús rózsaszínű, ízes, zaftos. Valóságos ízkon-cert!

Anyu lassan, előkelően evett. Keskeny kis szeletkéket vágott a virsliből, és áhítattal emelte a szájához őket. Én nem tudok így enni: ha ízlik valami, villámgyorsan bekapom. Holtbiztos, hogy kompromittálnám magam a svéd királynál.

– Kár, hogy nincs itt Krzys – szólalt meg a mama a

149

harmadik falat után, én pedig nekiláttam a második virslinek.

Ez volt a lehető legnagyobb dicséret; ilyen reakciót csupán a konyhaművészet remekei váltanak ki a mamából, ugyanis a bátyám, Krzysztof meglehetősen nagy ínyenc.

– Ha hazajön szünidőre, csinálók neki felfűjtat -mondtam. – Még soha nem ettünk felfűjtat. A szakácskönyvből tudom, hogyan kell csinálni. Nem könnyű, de csuda finom.

– Lehet, hogy Krzys nem jön haza a szünidőre... -A mama letette a villát a virsli mellé. – Júliusban bírósági gyakorlaton van, augusztusban pedig... – mintha feszülten figyelne engem – augusztusban pedig Bulgáriába utazik. Szerveznek egy utat az egyetemistáknak, nem drága, a három hét mindössze ezeröttszáz zlotyba kerül...

Megértettem. A virsli megakadt a torkomon, nem tudtam lenyelni.

– Beszéljünk nyíltan – szólaltam meg végre. – A tábori felszerelésre szánt pénzre gondolsz, ugye? Anorák, bakancs, új farmer, hálósák. A mama megígérte, hogy beszerzi a teljes táborfelszerelést, ha nem lesz év végén hármasmom.

– Igen – felelte halkán.

– Rendben van – sziszegtem, és felálltam az asztaltól. – Nincs több mondanivalóm. Jó éjszakát!

– Edd meg a vacsorád!

– Nem vagyok éhes. Szeretnék lefeküdni. Jó éjszakát, mama!

– Ülj le! Beszélünk kell. Tőled függ a döntés.

Leültem. Undorral néztem a maradék virsli. Felvettem a villát, végighúztam a tányér szélén futó világoskék csíkon.

– Tőlem függ a döntés? – nevettem keserűen. -

150

Soha nem kérdezted meg tőlem, hogy akarom-e hordani Krzys nadrágját, Krzys ingét, Krzys cipőjét... Tudod, mit vágta a szemembe? Hogy rongyos vagyok.

– Nem vagy rongyos.

– Régi rongyokat hordok. A bátyámtól örökölt holmikat. Mindig csak utána, mindig én vagyok a második, az utolsó.

– Értsd meg, fiacskám...

– Értem – vágta, a szavába. – Krzysiek gyorsan nő, a ruhák egészen jó állapotban vannak, kár lenne kidobni őket, te keveset keresel. Mindent értek! De a felszerelést megígérted nekem, becsületszavadat adtad ...

Legszívesebben elsírtam volna magam, mint egy taknyos kölyök, összeszorítottam a fogam. A villa csikorgott a porcelánon.

– Megkapod a felszerelést – hallottam. – Krzysztof nem megy Bulgáriába.

– – Itthon is lehet nyaralni.

– Igen – adott igazat a mamám. – Az orvosok szeretnek túlozni. Azt mondják, hogy kimerült, el kellene utaznia valahova. Napi tizenkét óra tanulás, gyenge menzaebédek, gyakorlat a fojtó levegőjű városban, poros levéltári papírok között... Ne túlozzunk. Minden egyetemista többé-kevésbé így él, és kibírja valahogy. Igazad van, Artek. Már nem haragszol rám?

Krzyszekre gondoltam: magas, még nálam is soványabb, rekedt az örökös torokgyulladásától. Az arca fehér, szinte áttetsző. Hajlamos a vérszegénységre. Miért? Hiszen egyforma körülmények között nőttünk fel. Nekem annyi a vörös vörsejtem, mint a szemét, neki meg állandóan kevesebb van a kellenél. Kemény fickó, nem panaszkodik. De ha megfújja a szél, rögtön lázas, ágynak dől. Az orvostudomány nem tudja, hogy miért születik az egyik ember erősnek, a másik gyengének. Negatív azt mondaná: még nem tudja.

151

– Mi van a vérszegénységével? – kérdeztem. – Irt neked?

– Ismered Krzyszt. – A mama se ette meg a virsli, egy darabka kenyeret forgatott az ujjai között. – Csak vidám leveleket ír. De láttam egyet-mást, amikor a múlt hónapban meglátogattam. Pocsékul néz ki. Azt hiszem, jót tesz majd neki egy kis itthoni pihenés.

– Bulgáriai – dünnyögtem.

– Bulgária kiesik, erről ne beszéljünk többet: Mi újság az iskolában? Feleltél már földrajzból?

– Igen. – A villát a tányér mellé tettem. – Erős négyesre. Különben nem is nagyon akarok táborba menni.

Edék szól, hogy menjek vele a nagyapjához, Losiew-ba. A nagyapja az állami gazdaság igazgatója, a gazdaságnak van ménese, csupa hátszló, lehet lovagolni. Tudsz lovagolni?

– Nem tudom – nevetett a mamám. – Sohasem próbáltam.

– Elengednél Edékkel?

– Hátha nem szívesen fogadnak. Más az unoka, és más az unoka barátja.

– Edék megírja nekik, hogy én is megyek – mondtam. – Egész biztosan örülni fognak.

A mama végzett a virslivel, s megtörölte a száját. Aztán felállt, hozzám lépett, átölelt.

– Tudtam – súgta a fülembe.

– Számítottál rá? – kérdeztem, de nem fordultam meg, hanem a tányér fölé hajoltam.

– Nem. De tudtam, hogy számíthatok rád. Ha sikerül félretenni valami pénzt, jövőre mind a ketten

elutazunk Bulgáriába.

Mese ... Két embernek valóságos vagyona kerül egy ilyen út. Olga az Arany Homokra megy az anyjával. Augusztusban. Lehet, hogy találkozik a strandon Krzysztoffal. Kár, hogy nem én leszek ott. Viszont meg-

152

tanulok lovagolni. Edék azt állítja, hogy semmi az egész, de állati klassz, a nagypapjék biztosan engem is szívesen fogadnak...

Hirtelen észrevettem, hogy üres a tányérom. Mikor ettem meg a virslit? Mégiscsak finom lehetett, mert a tányéron egy darabka se maradt. A bögre is üres.

Áthordtam az edényeket a mosogatóba, megengedtem a forró vizet. Utálok mosogatni. Az az érzésem, hogy a vízcseppek az ujjamra ragadnak, és semmivel se lehet leszedni őket.

– Segítsék? – kérdezte a mamám.

– Nem kell – vetettem oda a vállamon át. – Már kész is vagyok.

Átmentünk a szobába, a mama vágyakozó pillantást vetett az íróasztalra, ahol egész kis papírhegy tornyosult. Összeráncoltam a szemöldököm, Nem szeretem, ha valaki megszegi a szavát: vacsora után nem szabad dolgozni, kilencig anyu az enyém.

Leült a kanapéra, maga alá húzta a lábát. Plédet hoztam neki, betakargattam, mert a mama igazi fagyoszent – mindig fázik. Nyilvánvaló, hogy kitől örökölte Krzysiek a vérszegénységre való hajlamot. Az én szervezetem olyan, mint a vas, mióta élek, nem voltam még beteg, leszámítva a kanyarót és a szamárköhögést. Állítólag apámnak volt ilyen vasszervezete. Nem emlékszem az édesapámra. Hároméves voltam, amikor belefulladt a Patkowkába. Lehúzta az örvény. Egy fuldokló nő után ugrott, a nőt kimentették, édesapám belefulladt a folyóba. Magas, karcsú, szőke férfi volt, állítólag Krzys külsőleg rá hasonlít, csak a gyenge szervezetét örökölte a mamától. Én pedig épp fordítva: csak külsőre hasonlítok a mamámra. De még inkább a nővére, Maigorza-tára – legalábbis ezt mondta egyszer.

– Mama – szóltam –, honnan ismerte Orkán, az erdész, a te nővéredet?

153

A mama nyugtalanul mozdult meg a kanapén.

– Ki beszélt neked erről?

– Ö maga.

Sokáig nem kaptam feleletet. A mama hanyatt dőlt, oldalra fordult, majd megint a hátára feküdt.

– Együtt partizánkodtak – felelte végül. – Érdekes, hogy Orkán beszélt róla neked.

– Mi benne az érdekes?

– Semmi, semmi... Csak úgy mondtam. Azt hiszem, már álmos lehetsz.

– Egy cseppet sem. – Fellángolt bennem a kíváncsiság. – Hogyan halt meg Malgorzata néni?

– Hiszen tudod. Meggyilkolták a fasiszták.

– Pontosan szeretném tudni a körülményeket – mondtam.

A mama oldalra fordult, arcát a tenyerére támasztotta. Az állólámpa fénye rőt színben verődött vissza sötét hajáról.

– Malgorzatát törbe csalták – szólalt meg halkán. – Egy kollégájával együtt. Találkozniuk kellett valakivel, akit a németek már szemmel tartottak. Az illető helyett német csendőrök várták őket a megbeszélt helyen.

– És aztán?

– Néhány napig a kabacowói csendőrőrs pincéjében raboskodtak ... – Nem folytatta.

– Mondd tovább – kérleltem. – Úgy szeretném tudni, hogy mi történt.

– Úgy volt, hogy a partizánok kiszabadítják őket. Nem sikerült az akció.

– Miért?

– Hagyj békén! – szólt rám a mama idegesen. – Nem tudom. Még gyerek voltam akkor. Annyi idő, mint most te.

Néhány pillanatig a vörösen fénylő, kúp alakú hangulatlámpát néztem. A szobában félhomály derengett.

154

Az ablakon beáradt a jázmin édeskés illata.

– Orkán is részt vett ebben az akcióban? – kérdeztem halkán.

A mama felült a kanapón. Arca hirtelen a lámpa fénykörébe került. A szemét összehúzta, a szája keserű grimaszra húzódott.

– Erről is beszélt? És még miről?

– Erről nem – válaszoltam. – Magam találtam ki. De te titkolsz valamit.

A mama lassan ismét fekvő helyzetbe ereszkedett. Válláig húzta a plédet, mintha közben kihűlt volna a

szoba.

– Könnyű ítélkezni – hallottam vékony, halk hangját. – De ne ítélkezzünk. Senkit sem szabad elítélni, ha nem vagyunk száz százalékgig biztosak a vétkességében ...

– Egy szót se értek az egészből – vetettem oda türelmetlenül.

– Feküdj le. Késő-van.

– Felelj nekem pontosan. Mivel vádolják Orkánt?

– Ne beszéljünk erről többet.

A mama hangja határozottan csengett. Tudtam: a beszélgetést befejeztük. Felálltam a fotelből, mélyet lélegeztem a jázminillatú levegőből, és a fürdőszoba felé indultam. A küszöbön megálltam.

– Mama – szóltam –, Malgorzata néninek – volt fedőneve?

– Igen. Minden partizánnak volt.

– És mi volt az?

Egy pillanatnyi csönd.

– Kardvirág.

Kis híján bevertem a fejem az ajtófélfába. Hirtelen megfordultam.

– Kardvirág?! És a másik partizáné? A kollégájáé? Nem Oroszlán?

155

– Nem tudom – felelte a mamám; – Miért kérdezed?

– Semmi, semmi... – dűnnyögtem.

Kimentem. A fürdőszobában levetkőztem, beugrottam a zuhany alá, megeresztettem a hideg vizet. Aztán a meleget. Aztán megint a hideget, Skudro utasítása szerint. De nem éreztem sem a forró, sem a jéghideg vízsugarakat.

Olga szobájában ültünk az aranynyomásos, tarka bőrpuffokon. Negatív a negyedik süteménnyel végzett, Edék bizonytalanul piszkált kiskanálával a narancspudingban. Először voltam itt. Kíváncsian néztem a régi kakukkos órát, a rojtos rózsaszín függönyt, a-grünwaldi csatát ábrázoló reprodukciót, a csendélet sorozatot, amit Olga festett: gitár és kenyér, heríngcsontváz táskarádióval, női cipő hagyma- és sárgarépa-koszorúban. A díványon, a sarokban, méteres baba terpeszkedett, hosszú szőke haja volt és savanyúcukor-mosolya.

Az asztalon feküdt a vastag, fekete viaszosvászon kötésű füzet. Átlapoztuk. Gyerekes ákombákkal írták tele, sok helyütt olvashatatlan volt az írás. A nedvesség és az idő felfalta a tintát. A kislabizált szavak szerény naplórészletté álltak össze: a vasúti akció... A ... id felrobb ... A ... ovjet fog ... ly ... kiszabadítása ... Ismét a ... csak... Semmi hi... hazulról... Szétnegy a cipőm, lyukas ... Örlik ado ... egy mausert, zsákmá ... jó ... fegy ... Ma a lőszerszáll... elleni akc ... a mieink közül hárman megseb ... Dicséret... részesültünk a vez ... részéről... A parasztok küld ... egy darab szalon ... igazi lakoma ... Hazulról továbbra si..., nyugta ... vagyok...

A levelek még rosszabb állapotban voltak, különösen a borítékok, azokon egy árva betűt se tudtunk kiolvasni.

156

Negatív ismét átkötötte madzaggal a paksamétát, és a füzetrel együtt visszatette a katonatáskába.

– Mit javasoltok? – kérdezte.

– Elvihetnénk a Szabadságharcosok Szövetségébe – mondta Edék. – És szólhatnánk a partizánszállásról is. Apa tagja a Lengyel Szabadságharcosok Szövetségének, és mondta, hogy őket érdeklik az ilyen dolgok.

– Nem rossz ötlet – dicsérte meg Negatív. – Mit szólsz hozzá Artek ?

– Én mást gondoltam – szólaltam meg kis szünet után.

– Mit? – kérdezte Olga.

Két ujjam közé fogtam egy habroládot, s ügyelve, hogy ne morzsázzak, beleharaptam.

– Szeptemberben ünnepeljük a város felszabadulásának évfordulóját – szólaltam meg, s lenyeltem a falatot. – Ünnepségek lesznek. Világos?

– Még nem – mosolygott Negatív. – Egyelőre igen titokzatos vagy.

– Mindjárt kifejtem – válaszoltam. – Azt javaslom, hogy magunk rendezzünk kiállítást a föld alatt. A kiállítási tárgyak megvannak. Adatokat szerzünk a helyi partizáncsoporttól, és tablókat készítünk. Meglepetés lesz, a mi ajándékunk Kabacowo városnak. Szeptember hetedikén lesz az ünnepélyes megnyitó. Meghívókat küldünk, Olga plakátot rajzol.

– Ragyogó! – üvöltötte Negatív, a puffon ugrándozva. – Pompás ötlet, öregem! Bomba lesz!

– De honnét szerzünk anyagot a szakasz tevékenységéről? – kérdezte Olga, aki eddig hallgatagon kortyolgatta a feketeteribizli-szörpöt.

– Ismerek két partizánt – mondtam. – A posta vezetőjét és az erdészt. Beszélgetünk velük.

– Orkánnal nem lesz könnyű dolgod – dűnnyögte Edék. – Mindenkit elküld a pokolba.

– Orkánt magamra vállalom – vettem oda. – Ti Mielniczuk bácsival, a posta vezetőjével beszéltek.
– Honnét veszed, hogy az partizán volt? – kérdezte Olga. – Meghibbantál? Mielniczuk bácsi? Az a pocakos?

– Nem mindig volt pocakja – nevettem gúnyosan. – A partizánok között igazi hős volt. Zbik volt a fedőneve. Olyan sztorit tudok róla, hogy tátva maradna a szátok, ha elmesélném.

– És Kardvirág? – kérdezte kis szünet után Negatív. – Tudsz valami közelebbit a nagynénéről?

Elkomorultam. Ujabb roládért nyúltam s beleharaptam. A krém az államra folyt, gyorsan letörültem a zsebkendőmmel.

– Nagyon keveset – dűnnyögtem. – Mindössze annyit, hogy csapdába esett, és meggyilkolták a fasiszták ... – A Kardvirág kiszabadítására tett kísérletről hallgattam. – De azt hiszem, többet is fogok majd tudni róla.

Negatív felállt, és a puffok között lavírozva lassan végigballagott a szobán. Kézfejjével tűnődve nyomkodta az állát.

– Kardvirág ... – dűnnyögte. – Kardvirág ... Eredeti fedőnév ... Honnét ismerem?

– A föld alatti teremből – jegyezte meg epésen Edék. – Hiszen már előttünk is jártál ott.

– Nem onnét ismerem... – suttogott Negatív. –Ügy rémlik, már előbb hallottam vagy olvastam, de nem jut eszembe ...

– A memória játéka – mondtam. – Az ember egy új helyen jár, s az az érzése, hogy már járt ott. Ez mindenkivel meggesik.

– Lehet. – Negatív tovább dörzsölte az állát. – De nem biztos. És most majd nem tudom kiverni a fejemből ... Na mindegy. Elfogadjuk Artek javaslatát?

– Természetesen! – kiáltotta Olga. – Nekem nagyon tetszik.

Edék bólintott. Fura alak: semmiért se lelkesedik. Vagy csak titkolja az érzelmeit – mint Old Shatterhand?

– Ebben az esetben ... – Negatív nem fejezte be.

Az ajtó kinyílt, s kopogás nélkül bevágódott rajta a börgúnyás Bika.

– Hohó, a húgocskámnak vendégei vannak! – vetette oda, s megállt a küszöbön, majd összehúzott szemmel sorra szemügyre vett bennünket. – Igazi kiválóságok, mint látom ...

– Üdvözöllek, Darek – mondta Negatív keresett ud-. variassággal, szinte hízelegve.

– Szevasz – dörmögte Bika. de nem nézett Negatívra, hanem engem bámult. – Nem gondoltam, hogy az én házámban találkozunk.

– A szoba az enyém – szólalt meg éles hangon Olga.

– A ház pedig az egész családé. Mit akarsz, Darek?

– Inkább mit nem akarok – felelte Bika gúnyos mosollyal, és rám mutatott. – Nem akarom őt itt látni.

– Takarodj – kiáltotta histérikusan Olga. – Anya azonnal hazajön, és ha elmondom neki...

– Ne idegeskedj! – Negatív Olga karjára tette a kezét. – Nem szép dolog így kiabálni a bátyáddal, különösen, amikor nehéz helyzetben van.

– Én nehéz helyzetben? – Bika Negatívra meredt.

– Hogy értsem ezt?

– Szenvedsz, Darek. – Negatív együttérzően sóhajtott. – Megértem a szenvedésed.

– Mit fecsegsz összevissza? – kérdezte bizonytalanul Darek.

– Nézz a tükörbe! – felelte Negatív továbbra is együttérző hangon. – Pocsékul nézel ki. Az arcod szürke, a homlokodon verejtékcseppek gyöngyöznek. Érthe-

tő. Majd harmincfokos kánikula van, te meg teljes lovagi felszerelésben feszítesz. Az ilyen hősiesség megingatja az ember lelki egyensúlyát. A középkori lovagok azért keresték folyton az alkalmat a bajvívásra, mert égette őket a vas. Mindig jobban küzdöttek a forró napon, ezt tudományosan bebizonyítottak.

Bika kirohant a szobából, s becsapta maga mögött az ajtót. Elsőnek Olga nevetett fel harsogva, utána Edék, végül én. Csak Negatív őrizte meg komolyságát.

– Nevettek – sóhajtotta. – Pedig nem tréfáltam. Nehéz dolog a Divat Királynő lovagjának lenni, förtelmesen követelőző nőszemély. Elvárja, hogy az ember szembe hulló haját hordjon, börgúnyát viseljen afrikai hőségben is, úgy motorozzon, mint egy örült, s akkor is cigarettázzon, ha majd megfullad a füsttől, és állandó köhöghetnékje van. Mi ebben a nevetséges, drága barátaim?

– Lassan egy éve, hogy ilyen lett – szolt Olga. –Mióta az a pojáca Antek a barátja.

– Majd kinövi – mondta nagyvonalúan Negatív. –Egyelőre nagyon kemény akar lenni, s azt hiszi, hogy az is. Ha rájön egyszer, hogy az ember ereje nem a pózo-lásban rejlik, hűtlen lesz a Divat Királynőhöz. És bizonyára rájön, mert egyszer minden embernek szembe kell néznie önmagával. És

akkor nem segít a legfeketébb bőrgúnya és a leghányavetibb modor sem.

„Jó fej – gondoltam, s oldalról Negatívra sandítottam. – Én is tisztában vagyok mindezzel, de nem tudnám így a nevéen nevezni. Kíváncsi vagyok, hogyan viselkedett volna Bika a föld alatt, amikor becsapódott az ajtó. Azt hiszem, elszállt volna a pökhendisége ...”

– Akkor térjünk vissza a tárgyra – törtem meg a csendet. – Megcsináljuk a múzeumot?
A társaság három tagja beleegyezően bólintott.

160

HETEDIK FEJEZET

Olga megállt, s egy fehér, rongyos kérgű nyírfának támaszkodott. Figyelmesen nézett rám.

– Miért gondolod, hogy jobb, ha egyedül mészkő Orkánhoz? – kérdezte.

Nem szívesen beszéltem erről, amíg nem tudom meg az igazságot. De nem tudok hazudni Olgának.

Amikor hatalmas, csillogó szemével rám néz, tehetetlen vagyok.

– Tudod, hogyan vélekednek az erdészlől az emberek – válaszoltam. – Kabacowo lakói elhúzzák a szájukat, ha Orkánról esik szó. Semmi konkrét dolgot nem mondanak, de mégis ...

– Mégis mi?

– Gyanúsítják valamivel. Az az érzésem, hogy ez a gyanú valamiképpen kapcsolatban van Malgorzata nagynénémmel. Kardvirággal.

– Kiadta őt a fasisztáknak?

– Ezt nem hinném – s határozottan nemet intettem. – Ha erre gyanakodnának, azt nyíltan ki is mondanák. Az emberek nyomozást követelnének, szigorú büntetést. Valami másnak kellett történnie.

Olga kiegyenesedett, kezét végighúzta az arcán.

– Ha én Orkán helyében lennék – mondta –, és ártatlannak érezném magam, nem ülnék az erdőben, távol az emberektől. Körömszakadtáig harcolnék, hogy bebizonyítsam az igazamat.

– Ez nem mindig lehetséges – válaszoltam. – Le-

161

het, hogy tanúra lenne szüksége. Lehet, hogy Orkán ártatlanságának Malgorzata néni lehetne az egyetlen tanúja. De ő nem él.

– Azt hiszed, hogy Orkán hajlandó lesz beszélni veled erről? – kérdezte Olga.

– Nem tudom... – válaszoltam halkán. – De az az érzésem, hogy beszélni fog. Kardvirág unokaöccse vagyok. Anyám azt mondja, hogy nagyon hasonlítok rá. Orkán is észrevette. Van egy ötletem, amivel beszédre bírhatom ...

Elhallgattam. Némán lépkedtünk a kígyózó ösvényen, a tompa napfény nehezen törte át magát a foszló felhőkön, meleg szél ringatta a leveleket.

– El tudod képzelni, milyen borzalmas idők voltak azok? – szólalt meg Olga. – Minden lépésnél halál leselkedett az emberre. Az, hogy valaki lengyel, és gyűlöli a fasisztákat, már elég volt ahhoz, hogy megöljék... De ők nem féltek.

– Kik?

– A partizánok.

Eszembe jutott, amit Orkán mesélt. Én is éppúgy gondolkodtam, mint Olga. Naivul, gyerekesen.

– Tévedsz – mondtam. – Éppolyan emberek voltak, mint mi. Félték. De le tudták győzni a félelmüket.

Olga megállt. Kezével átfogta egy fiatal nyírfa törzsét, a fa megremegett, felsusogtak az apró levelek.

– Mit éreztél, amikor a föld alatt ültünk, a csukott ajtó mellett? – kérdezte. – Mert én... Nem is félelem volt az. Inkább valami fásultság. Hisz könnyen ott veszhettünk volna.

– Igen – vallottam be. – De arra nem is gondoltunk. Hittük, hogy megtalálnak bennünket.

– Én nem voltam benne biztos. És nem féltem. Vajon ez azt jelenti, hogy ha akkor éltem volna

...

162

Elrejtettem a mosolyom. Ujjaimmal átfogtam a karcsú törzset, közvetlenül Olga keze fölött.

– Azt hiszem, nem lettél volna gyáva – válaszoltam. – De az a pincejelenet semmit sem bizonyít.

– Miért?

– Mert nem szándékosan választottuk azt a helyzetet. Ha elpusztultunk volna a föld alatt, a halálunk értelmetlen lett volna. Azokban az időkben az emberek előre tudták, hogy ha harcolnak, az életüket kockáztatják. És a harcot választották. Meglapulhattak volna, mint a nyúl, s akkor nagyobb

esélyük lett volna a háború átvészelésére. És ha a harc mellett döntöttek, akkor azért tették, mert a haza szabadságát többre becsülték az életüknél.

Olga elengedte a nyírfát. A magasból szárnysuhogást hallottunk, felemeltük a fejünket. Két vadkacsa repült sebesen napnyugat felé, a tavak irányába.

– Hát igen... – mondta fojtott hangon Olga. – Ma nem születnek hősök. Unalmas idők...

„Unalmas idők – ismételttem utána gondolatban –, unalmas idők, nem születnek hősök...” Így van* vajon? Eszembe jutott-egy-két dolog: a wroctawi állatkertben egy fiatalember kimentett a medve karmai közül egy kisgyereket. A medvét teljesen megdöbbsentette az ember bátorsága, kiengedte mancsából a zsákmányt. Egy másik eset: fiatal falusi lány gyerekeket mentett ki egy égő házból, és súlyos égési sebeket szenvedett. Vagy egy másik: egy sofőr, amikor észrevette, hogy elromlott a teherkocsi fékje, tudatosan nekihajtott a fának – és nyomban szörnyethalt –, nehogy elgázolja az úttest teljes szélességében gyalogosan haladó asszonyokat.

Na és? Ezek csak kivételek.

De ezek a hősök, azt hiszem, nem egyik pillanatról a másikra váltak hőökké. Olvastam róluk: becsületes, szelíd, dolgos emberek voltak, szerették a közösséget.

163

Mert az ilyenekből lesznek a hősök – készek odaadni az életüket másokért. Valami van bennük ...

Amikor Kabacowóban a gyárat építették, nagy pillanatoknak lehettünk tanúi. Az átadás előtt négy nappal derült ki, hogy hibát követtek el a szerelésben. Elhalasz-szák az átadási ünnepséget? A szerelőbrigád hallani sem akart róla: harminc ember önszántából munkához látott, és örült tempóban, pihenés nélkül dolgozott hatvannyolc órán át. Nem aludtak, alig ettek. Határidőre elkészültek, s a tervezett időben átadhatták a gyárat. Az egész város erről beszélt.

Láttam a munkásokat: szürke, borostás, beesett arcok, véres szemek: Valaki megmutatta őket. Az ünnepség alatt, miközben az emelvényről fennkölt szónoklatok hangzottak el, ők a földön ültek a csarnok üvegfa tövében, és hallgatagon cigarettáztak. Még csak nem is mosolyogtak.

– Azt hiszem, nincs igazad – mondtam. – Ha más nincs, hát marad a saját gyengeségünk elleni küzdelem. Az akadályok legyőzése. Vegyük például a te gyenge jegyeidet matekból...

– És az utolsó feleleteim?! – vágott a szavamba felháborodva.

Elmosolyodtam, s lepöccintettem a válláról egy kis nyírfalevelet.

– Rendben van – mondtam. – Gyerünk, későre jár. Te Piroskával maradsz, én pedig bemegyek Orkánhoz.

A rókakölyök ezúttal nem váratott magára. Mintha számított volna a látogatásra. Kiugrott a galagonyabokorból, egyenesen Olga lábához szaladt, oly váratlanul, hogy Olga majdhogya fel nem visított ijedtében. Nyitott fekete szájából mulatságosan lógott ki a rózsaszínű nyelvcske, bolyhos farka a füvet seperte.

164

– Kínáld meg! – Odaadtam Olgának a bádogtányért és a tejes kulacsot. – Ha nem jönnek vissza egy óra múlva, menj haza. Lehet, hogy elhúzódik a beszélgetés.

– Nem akarok egyedül hazamenni... – Olga leguggolt a rókakölyök elé, s úgy tetszett, mintha neki mondaná : – Veled akarok hazamenni...

Megérintettem, a haját, majd gyorsan visszakaptam a kezem.

Talán nem is érezte. A tejköntéssel volt elfoglalva, Piroška türelmetlenül izgett-mozgott.

– Jól van – dünnyögtem, és örültem, hogy Olga nem néz rám, mert az arcom bizonyára vérvörös volt. - Igyekszem.

A rókakölyök kis híján felborította a bádogtányért. Fullasztó hőség volt, bizonyára kínozta a szomjúság. Az erdészházra pillantottam. A kéményből tekergő vékony füstcsík azt jelentette, hogy a házigazda otthon van.

Lassan megindultam a tisztáson át. Amikor hátrafordultam, láttam, hogy mindketten – Olga és Piroška is – a tekintetükkel kísérnek. A rókakölyök oldalra hajtotta kis fejét, mintha csodálkozna. Elmész? Nem akarsz velem játszani? Hát ez mit jelentsen?

Mielőtt felléptem volna a tornácra, meghallottam bentről a farkaskutyák vonítását.

– Lábhoz! – mordult fel Orkán.

Az ajtó lassan kinyílt, s a küszöbön megjelent az erdész hatalmas alakja. Vászonnadrágban volt, nyitott kockás ingben, borzas haja a homlokára hullott.

– Jó napot kívánok – köszöntem. Rám nézett busa szemöldöke alól.

– Te vagy az... – szólalt meg végre rekedt hangon.

– Mit akarsz?

– Azt mondta legutóbb, hogy jöhetnek... – mondtam zavartan. – Fontos ügyben jöttem.

Az erdész a tornác kövéhez dörzsölte mezítelen talpát.

165

Hatalmas, súlyos, kissé puffedt lábfeje volt, az ujjai bütykösek a reumától.

– Gyere beljebb – dörmögte.

Félreállt, utat engedett nekem. Sötét pitvarfélébe léptem, állatbőrszag és szénailat csapta meg az orrom. Orkán kinyitotta a szobába vezető ajtót. Nagy szoba volt, de még nagyobbnak tetszett, mert szinte alig akadt benne bútor: asztal, pad, a sarokban kályha és egy állatbőrrel letakart dívány, hatalmas, akárcsak a gazdája.

A két farkaskutya a kályha mellett hevert. Ahogy megláttak, talpra szökkentek, de az erdész villámló tekintetét látva rögvest visszafeküdtek a helyükre. Csak Remus vakkantott egy rövidet, mintha figyelmeztetni akart volna, nehogy túl nagy biztonságban érezzem itt magam.

A falra néztem, amelynek tövében a dívány állt. Napraforgókat ábrázoló vastag szőttes díszítette. De nem a faliszőnyeg keltette fel az érdeklődésemet, hanem az, ami a szőnyegen lógott: egy vashüvelybe dugott szurony, lengyel sasos, foszladozó katonasapka, alumínium kanál, két fiatal géppuskás férfi képe, egy tört üvegű zsebóra és néhány fakó szalagon lógó kitüntetés.

Orkán észrevette, hogy a faliszőnyeget figyelem. Szétvetett lábbal a dívány és közém állt.

Az asztalt vastag lenvászon terítő borította, rátámaszkodtam.

– Hangulatos szoba – mondtam. – Tiszta.

– Mit akarsz? – sürgetett fojtott hangon az erdész.

– Tiszta... – ismételtem meg. – Csak valahogy szomorú itt...

– Nekem nem szomorú – dünnyögte Orkán.

– És soha nem fogad vendégeket? Valóban senki se járt még itt?

– Beszélj, miért jöttél – vetette oda az erdész, közben éber, gyanakvó tekintettel méregetett. –

Na?

166

Kényelmesen elhelyezkedtem a padon, lesimítottam a hajam. Orkán háta mögött láttam a szőnyegre erősített szuronyt és katonasapkát.

– Én és a barátaim elhatároztuk, hogy összegyűjtjük a környék partizánharcainak emlékeit – kezdtem. – A fiatalságot nagyon érdekli ez a téma. Már rengeteg adatunk van ... – Abbahagytam, s oldalról az erdészre pillantottam.

– Ha lenne olyan kedves ...

– Nem leszek olyan kedves – vágott élesen a szavamba Orkán.

– Az emberek mindenfélét beszélnek – mondtam halkán. – Nem tudom elhinni.

– Miért? – Orkán ajkán ferde, keserű mosoly jelent meg. – Minden lehetséges.

Felálltam, s egyenesen az erdész szemébe néztem.

– Tudni akarom, hogy mi történt Malgorzata né-

167

nemmel! – vágta oda sziszegő suttogással. – Mi történt vele, hallja?!

Találtam. Orkán hirtelen hátralépett, arca elé emelte göcsörtös kezét. Az ajka mozgott, mintha azt próbálná, kijönnék-e rajta a szavak. Hátradőlve vártam, hogy megszólaljon, de nem vettem le róla a tekintetemet.

– Tudom, hogy megmondja az igazat – suttogtam. Az erdész kinyitotta a száját. Nyelvét végighúzta cserepes ajkán. .

– Az igazság az, amit be lehet bizonyítani – hallottam.

– Én hiszek magának.

– Miért? – Ismét a keserű mosoly.

– Nem tudom ... – Már nem néztem Orkánra, lassan lehorgasztottam a fejem. – Csak azt tudom, hogy maga igazat mond nekem. Érzem.

Csend. Egy végtelenül hosszú, néma perc, aztán megszólal az erdész rekedt, mély, távolról jövő hangja.

... Kardvirág és Oroszlán nem ment el a megbeszélte találkozóra. Sokáig várták őket. Szürkületkor betoppant a szállásra Witüs, Kubiakné tízéves fia. Ez a Kubiakné a csendőrpáncsnokságon takarított, és nekünk dolgozott. Witustól megtudtuk, hogy a németek elfogták Kardvirágot és Oroszlánt.

Vajon tudják a németek, hogy kit kaptak el? Reménykedtünk: gyakran vaktában intézkednek, letartóztatnak valakit, és néhány napos kihallgatás után szabadon engedik, h^a semmi terhelőt nem tudnak rábizonyítani. Kardvirágnál és Oroszlánnál nem volt fegyver, sem áruló papír, jó igazolványaik voltak. Hátha kiengedik őket?

Egy napot vártunk. Aztán maga Kubiakné jött el.

168

A csendőrök nem tudták, hogy ért németül, és nyíltan beszélgettek a jelenlétében.

„Baj van – mondta Kubiakné. – Egész éjjel folyt a kihallgatás. Nem beszélnek, de Fuchs parancsnok azt mondta Schilke főhadnagynak, hogy mindenképpen szóra kell bírni őket. Vagyis tudják, hogy kiket fogtak el.”

Vajon Kardvirág és Oroszlán kibírja-e a kínzásokat? A németek az örületbe tudják kergetni a foglyokat... Ha a helyi csendőrség nem boldogul velük, akkor átszállítják őket a járási Gestapóra. A németek már régóta törik magukat, hogy megtudjanak valamit a csoportunkról. *, Eddig nem kaptak el bennünket, nem bukkantak a nyomunkra. Ha valóban tudják, hogy Kardvirág és Oroszlán partizánok – akkor pokol vár rájuk.

A parancsnok tanácskozássra hívott bennünket.

„Hiszek benne – m, onda –, hogy a németek egy szót se szednek ki belőlük, de nem kockáztathatunk. Kardvirág és Oroszlán ismerik a tartózkodási helyünket. El kell innen mennünk. Délkelet felé húzódnak, ebbe a körzetbe – mutatta meg a helyet a térképen. – Előtte azonban... – figyelmesen ránk nézett. – Mi a véleményetek, ki tudjuk szabadítani Kardvirágot és Oroszlánt?”

„Nem lehetetlen – válaszoltam. – Megtámadhatjuk a csendőrörsöt. Egy váratlan rajtaütéssel megzavarhatjuk a csendőröket.”

„A németek számítanak a támadásunkra – vetette ellen a parancsnok. – Váratlan rajtaütésről szó sem lehet. A csendőrörsöt úgy védik, akár egy erődítményt, s ott vannak, nem messze a Wehrmacht kaszárnyái.”

„Van egy javaslatom – szólt közbe a parancsnok helyette, Kos százados. – Rendezzünk egy áltámadást.”

„Áltámadást?” – csodálkoztam.

„A csendőrörs szomszédságában van a németek élelmiszerraktára – magyarázta Kos százados. – Felgyújt-

169

juk, és tüzet nyitunk rá. Ily módon kicsalogatjuk a csendőröket az épületből. Az egyik csoport harcba száll velük, közben a másik benyomul az örsre.”

„Nem rossz ötlet – dicsérte meg a parancsnok. – Csak másodpercnyi pontossággal ki kell dolgozni az akciót. Hogy ne legyen idejük erősítést hozni a kaszárnyából. Orkán, vállalod az akció lebonyolítását?”

Vállaltam. Az első csoportba nyolc embert jelöltem ki, a másodikba hármat. /”z akciót éjjél után negyed egykor kívántuk kezdeni, és legfeljebb tíz percig tarthatott.

A csendőrörs egy földszintes kőházban székel, nem messze a parktól, ott, ahol most a Földmivesek önszegélyező Pénztára van. A vastag drótkerítéssel védett épület mögött fészker állt, majd üres telkek következtek.

Zbiket neveztem ki az első csoport vezetőjének. Azt a feladatot kapta, hogy csalogassa ki a csendőröket az örsről, tíz percen keresztül tartsa őket tűz alatt, majd húzódjon vissza a kolostorromok felé.

Kajtek és Fekete, mindketten vakmerő legények, önként jelentkeztek a rohamcsoportba, amelynek az volt a feladata, hogy behatoljon az örsre. Közvetlenül éjjél előtt bevettük magunkat a fészkerbe, s az örsöt figyeltük, amely körül két ór járt.

Tervünk a következő volt: ha fellobban a láng a raktár fölött, felhangzanak a lövések, és a csendőrök az épületből a tűz felé rohannak, mi várunk még hatvan másodpercet, majd Kajtek és Fekete lelövi az örsöt, én pedig a reflektort intézem el, ami felülről megvilágította a csendőrörs udvarát. Átugrunk a kerítésen. Az ablakon át gránátot hajítunk az örség földszinti helyiségeibe. Behatolunk az ekkor már valószínűleg üres épületbe. Kajtek és Fekete biztosítanak engem, én pedig a pincébe rohanok, kiszabadítom Kardvirágot és Oroszlánt. Az üres telkeken át visszavonulunk.

170

Éjjél után negyedórával kattogni kezdett a géppuska, és égnek lövellt a lángoszlop. A csendőrök kirohantak az épületből, futtukban töltötték meg fegyvereiket, összevissza kiabáltak, és a levegőbe lődöztek.

A kerítéshez rohantunk.

Eltelt a hatvan másodperc.

Az örök kibukkantak a sarok mögül. Kajtek és Fekete az első sorozattal leterítették őket, én szétvertem a reflektort. A kerítésen néhány másodperc alatt átjutottunk. Az ablakokba vágtuk a gránátokat. Robbanás. Kajtek és Fekete elsőnek rohantak a tornácra, én megbotlottam ...

Láttam, hogy Fekete benyomta az ajtót. Nem hallottam lövéseket, teljesen megsüketített a robbanás. A német valószínűleg az ajtó mögött állt, lövésre emelt puskával. Láttam, hogy Kajtek és Fekete egyszerre csúsznak le a tornác deszkapadlójára, mintha egy golyó találta volna el mindkettőjüket.

Az ablakhoz ugrattam. A robbanás kiszakította az ablakráját. Elértem a párkányt, felhúzódkodtam, beugrottam. A szobában minden összevissza, a földön néhány testet láttam heverni. A testekben botladozva a folyosóra futottam, a még ép villanykörte fényében megpillantottam a falhoz lapuló németet, aki Mauserével a félig nyitott ajtóra célzott.

Löttem.

Aztán a pincébe vezető ajtóhoz rohantam, zárva találtam. Egy sorozat a géppisztolyból, a zár engedett.

„Van itt valaki?” – üvöltöttem.

Csönd. Csak a távoli ágyútűz morajlása hallik.

Kitapogattam a villanykapcsolót, a pincefolyosón felgyulladt a lámpa. Leszaladtam.

„Van itt valaki?!”

171

Négy cella. Masszív ajtókon júdásablakok. Mindegyikben benéztem, sorjában. *Mind a négy cella üres volt.*

Orkán felemeli a fejét. Üres, vak szemmel bámul maga elé.

– Az akcióban elesett öt emberünk. Kajtek, Fekete, és Zbik csoportjából hárman. Ugyanazon az éjszakán másik körzetbe költöztünk át. Azzal vádoltak engem ...

Abbahagyja. Nem értem. Orkánt nézem – fénytelen szemét, összeszorított ajkát, a szemöldöke között a ráncokat.

– Mivel? – kérdezem.

– Nem hitték el, hogy a cellák üresek voltak – feleli egy pillanat múlva közömbös, fásult hangon. – Nem hitték el, hogy bementem az épületbe. Senki sem vádolt hangosan, de éreztem. Gyáva. Másokat halálba küldött, ő maga pedig meglépett. A bizonyíték: a cellák nem lehettek üresek. Hiszen ott tartották Kardvirágot és Oroszlánt. Vagyis Orkán hazudik. És ha hazudik, az azt jelenti, hogy gyáva volt, megtört a döntő pillanatban ...

Orkán feláll, letérdel a dívány elé, kihúzza alóla egy ütött-kopott kis bőröndöt. Kinyitja. Látom, hogy tele van papírral. Az erdész matat közöttük, megtalálja azt, amit keresett, feláll. Egy megsárgult újságkivágást nyújt át.

– Fasiszta mungólap. Nézd, mit írtak. Olvasom.

A banditák vakmerő támadása a kabacowói csendőrörs ellen. A banda letartóztatott tagjainak kiszabadítására tett kísérlet. Áltámadás a raktár ellen. A csendőrörs megrohanása. A két bandita hiába vár a cellában arra, hogy kiszabadítsák őket. Hans Schilke, a csendőrörs hősies főhadnagya megöl két bolsevista csirkefogót,

172

a harmadik gyáván elszalad. A katonai kórházban fekvő Schilke főhadnagya, akit megsebzett egy gránátrepesz, hála a német orvosok és ápolónők gondos ápolásának, már gyógyulófélfben van. A két fogoly bandita elnyerte méltó büntetését: felakasztották őket folyó hó ...

– Ezt a németek írták – mondom suttogva, miközben visszaadtam az erdésznek az újságkivágást –, s én inkább hiszek magának, mint a németeknek. Nem értem ...

– Ha azt jelentettem volna – szakít félbe Orkán –, hogy nem tudtam behatolni az épületbe, tiszta lennék. Érted? Nem minden partizánakció sikerült, s ezt senki se veheti rossz néven. De én azt állítottam, hogy benéztem a cellákba. És bizonyítékom nem volt, mert Kajtek és Fekete meghalt.

Hallgatunk. A farkaskutyák szuszogva alszanak.. Orkán ül, előregörnyedt két karja ernyedten lóg. Az ablakot nézi.

– Én hiszek magának – szólok meg fojtott hangon.

– Miért? – kérdezi, s az ajka ferde mosolyra húzódik. – Milyen alapon? Hiszen Kardvirág és Oroszlán nem párologhattak el. Lent kellett lenniük.

– Lehet, hogy nem nézett be mindegyik cellába -segíték neki. – Sietett, izgatott volt...

– Az lehetetlen – veti oda hűvösen Orkán. -Mindegyik cellába benéztem. – És ismét mosolyog. -De hátha igazuk volt, amikor nem hittek nekem? Hátha valóban elgyávultam, megfutamodtam., s meg se próbáltam bejutni az épületbe? Aztán az ember nem meri bevallani ...

– Nem igaz – mondom. – Maga nem volt gyáva.

– Honnét vagy benne olyan biztos? – gúnyolódik komoran Orkán, s továbbra is az ablakot nézi, csak kemény vonalú profilját látom.

173

– Ha elszaladt volna akkor – szólok meg egy pillanat múlva –, akkor valami hihetőbb mesét talált volna ki. Ha mást nem, a legegyszerűbbet, amit vártak: hogy nem tudott behatolni az épületbe.

– És ha imponálni akartam a bajtársaknak? – gúnyolódik tovább az erdész. – Imponálni akartam a bátorságommal, és nem sejtettem, hogy lelepleznek?

Felállók. Nem tudom, mit mondjak. Ostobán érzem magam. Nem merek Orkánra nézni, aki komoran, gondolataiba merülve az újságkivágást tekergeti az ujjai között. A szemem sarkából látom őt. Hallgatok, ő is.

– Sokan vélekednek úgy, hogy meg lehetett volna menteni a nagynénet és Zbyszek Mielniczukot -mondja halkan Orkán. – Oroszlán Zbik bátyja volt... És hogy ezt a lehetőséget az én gyávaságom miatt szalasztottuk el. Így gondolják. Hát gondolják! – fordul hozzám hirtelen, a szemében szikrák táncolnak. – Hát csak gondolják, köpök rájuk, hallod?! És most takarodj, elegem van belőled!

Az ajtóhoz siet, feltárja és vár.

Lassan kimegyek. Szó nélkül.

Valóban, miért kellene hinnem az erdésznek? A bajtársai jobban tudták az ilyen dolgokat, mint én. Ha nem hittek neki, bizonyára okuk is volt rá. Talán sokkal komolyabb okuk, mint amit most Orkán bevallott nekem...

Miért van az, hogy mégis szinte biztos vagyok benne, Orkán nem hazudik?

Észreveszem Olgát: egy gesztenyefa alatt ül, hátát a törzsnek támasztja, a térdén pedig Piroska bolondozik. Csóválja a farkát, Olgát ölelgeti a mancsával, rózsaszínű nyelvecskéjével a napbarnított arcot

nyalogatja. Olga a rókakölyök fülét húzkodja, az orrát fújja, és rázkódik az egész teste, nevet, kacag, sikongat, majd szétpukkad a nevetéstől.

174

A *Fórum* című hetilap évkönyvével a kezemben fekszem a pamlagon, a mama hozta a könyvtárból: beszámolót készít a nemzetközi helyzetről, s ez a folyóirat érdekes részleteket közöl a világsajtóból.

Jobb híján vettem a kezembe. A mama későn jön haza, a leckét már megcsináltam. Hátha találok a Fórumban valami számomra is érdekeset.

Találtam.

Most fekszem, falom az érdekesítő cikket. Címe: *A világűr szupercivilizációi*, a francia *UAurore* című lapból vették át.

Szenzációs felfedezés! Ismét jeleket fogtak a világűrből, ötven jel érkezett hozzánk.

Mind az ötven jel egy idegen bolygón él, igen fejlett civilizációtól származik – mint azt az angol Fred Hoyle, korunk egyik legnagyobb asztronómusa és asztrofiziku-sa, e kiváló szaktekintély megállapította. Hoyle Alán Barretnek, a massachusettsi műszaki egyetem fizikaprofesszorának munkáira támaszkodik.

Barret észlelése jelentőségében felülmúlja a két szovjet csillagász, Sklovskij és Kardasev két évvel ezelőtti megfigyeléseit. Az ég felé irányított szovjet rádióteleszkópok hatalmas antennáik segítségével a csillagok közti űrből érkező ismeretlen jeleket, rádióhullámokat vettek, amelyeket egy CTA-102-nek nevezett, s a Földtől több milliárd fényévnnyi távolságra levő forrás bocsátott ki.

A szovjet tudósok megállapították, hogy a CTA-102 tízezerszer-százezerszer nagyobb erősséggel bocsátja ki e jeleket, mint a többi csillag. Azt is észrevették, hogy az emissziók ritmusa nem állandó, mint a szokásos rádiózavarok esetében lenni szokott. Itt valami egészen új dologgal állunk szemben. A CTA-102 száznaponként adta le jeleit, közben szünetet tartott.

Mindez arra mutatott, hogy szándékos jelenségről van

175

szó, valaki minden kétséget kizáróan ki akar tűnni a világmindenség hangzavarából.

A szovjet tudósok ebből arra következtettek, hogy a CTA-102 jelű csillagon magasan fejlett civilizáció valószínű.

Az amerikai Barret és az angol Hoyle továbbléptek. Felfedezésük kitágítja a lehetőségeket. E két tudós a Tejútról érkező jeleket fogott. Az asztrofizikusok szerint a Tejút több mint 200 milliárd csillagból áll, amelyek önálló naprendszerekbe tömörülnek. E 200 milliárd csillag között – a legkiválóbb szakemberek véleménye szerint – két-három milliárd napnak bolygórendszerében kell olyan bolygónak lennie, amelyen megvannak az élet, következésképp a magas szintű civilizáció feltételei is. Barret és Hoyle itt, a Tejút csillagai között keresi a jelek forrását.

Az első szenzációs megállapítás: a jelek továbbítására Tejút-béli távoli szomszédaink forradalmi módszert választottak, amiből arra következtethetünk, hogy technikai színvonaluk ezerszerre fejlettebb, mint a miénk.

A kapott jelek váratlanul megerősödtek. Kizárt dolog, hogy természetes forrásból származhatnának. Felmerült a kérdés: hogyan erősítették fel őket?

Barret és Hoyle cáfolhatatlanul bebizonyították, hogy a jelek küldői egy gigantikus maser alkalmaztak – maser a Földön kizárólag laboratóriumi célokra készítének, és mindössze tíz-egynéhány éve.

A „maser-jelenséget” Charles Townes fedezte fel 1954-ben. Megállapította, hogy a megközelítőleg abszolút zéró fokra lehűtött gázon átbocsátott ultrarövid hullámok ereje milliárdszorosan megnövekszik.

A tudósok kivétel nélkül egyetértenek abban, hogy a maser-jelenség a modern fizika olyan felfedezése, amely magas technikai színvonalat feltételez. E jelenség nem figyelhető meg a természetben. Vagyis a maser-jelenség,

176

amelyet Barret ötven alkalommal figyelt meg, nem lehet véletlen. A jeleket *mesterségesen* adják, vagyis gondolkodó, nálunk sokkalta fejlettebb lények küldik őket.

Most már csak az a kérdés: miért küldik a jeleket? Hogy felvegyék velünk a kapcsolatot?

„Nincs kizárva – állítja Barret. – E gondolkodó lények akarva sem találhattak volna jobb módszert arra, hogy hírt adjanak magukról. Mi azonban a jelenleg birtokunkban levő készülékek segítségével még nem tudunk felelni. De megvan a lehetősége annak, hogy egy szép napon kozmikus viszonylatban is használni tudjuk masereinket.”

Hoyle még tovább megy. Az a véleménye, hogy valóságos telekommunikációs hálózat vesz körül bennünket a világűrben. „Mind ez ideig – mondja – nem tudtuk fogni a jelzéseket, mert rádióasztronómiánk még gyerekcipőben jár, de évről évre nagyobb és érzékenyebb rádióteleszkópokat konstruálunk. Vagyis még sok meglepetést várhatunk a Tejútról...”

Becsukom az évkönyvet, kényelmesen elhelyezkedem a pamlagon. Az ablakon át beszivárog a júniusi alkonyat lila fénye.

Ez nem fantasztikus regény. S nem is a fantázia játéka. Kiváló tudósok nevei, konkrét tények, tárgyilagos következtetések. Maholnap beszélhetünk a világmindenséggel. Bombaklassz...

Mit mondunk nekik?

Biztosan mindent tudni akarnak rólunk. Tudomást szereznek arról, hogy idegen zsoldosok pusztítanak Indokínában, a Dél-afrikai Köztársaságban a fekete bőrű, bennszülött lakossággal úgy bánnak, mint a barmokkal, Indonéziában büntetlenül meggyilkoltak ötmillió embert, Görögországban diktatúra, Spanyolországban diktatúra, Nyugat-Németországban viselik még a fasiszta kitüntetések, és szabadlábba helyezik a háborús bűn-

177

söket, Indiában gyerekek hálnak éhen, de a tehenet szentként tisztelik.

Olvastam *A Hold titka* című könyvet. Abban egy fiú meg egy hibbant öregember furcsa masinát építenek, amellyel érintkezésbe lehet lépni a világmindenséggel. És a fiú is azon tűnődik, hogy mit mondjon nekik. És ostoba helyzetbe kerül. A masinájuk természetesen fabatkát sem ér, a hálózatba kapcsolva kivágja a biztosítékot. Ez viszont más, tudósokról olvastam, rádióteleszkópról, maserről, most már reálisnak látszik a szomszédokkal való beszélgetés.

Mit mondjunk nekik?

Az emberiség más civilizációkkal akar kapcsolatot teremteni. De miért nem vizsgálja meg előbb önmagát? Nem illik rongyos ruhában, sáros cipőben menni látogatóba ...

Van egy ötletem. Felhívást kellene intézni a világ minden fiújához és lányához. Valami nagy-nagy összeesküvést kellene szőni. Felhívást intézni a világ fiataljaihoz: „Változtassuk meg magunk körül a világot.” A vezérkar minden ország számára megszabná a küzdelem – a babonaság, a hazugság, a gondolatszegénység, a kizsákmányolás, az önzés ellen indított harc – irányát. Nem a felnőttekre gondolok, rólunk van szó: hogy olyanok legyünk, amilyennek lennünk kellene, amikor elérjük a felnőttkort, és át vesszük a világ fölötti hatalmat.

A Kiskorúak Nagy Maffiája.

Elmosolyodok, az ablakot nézem, amely mögött megsűrűsödött az ibolyaszín, s lassan meleg barnába megy át. Mikor jön haza a marna? Ha későn jön, megint nem vacsorázik: a fáradtságtól elmegy az étvágya. Pedig a sütőben, kis lángon sül a kompozícióm – vesevelő, gersli, bab, krumpli és paprika, olajban megsütve. Egy csepp víz nélkül. Ropogós hús, pirosra sült krumpli, az illata beszökik a szobába is. A magam adagját már megettem.

178

Jól sikerült. Azt is mondhatnám: nagyon jól sikerült -de tiltja a szerénységem. Ha a mama végül nem eszik belőle, szétrobbanok a méregtől.

Kopognak.

Ki lehet az? Senkit se várok, anyunak kulcsa van. Biztosan a szomszédasszony jött a kávédarálóért – tegnap elkértem, és elfelejtettem visszaadni. Vagy a villanyszámlás?

Az ajtóhoz megyek, kinyitom.

Negatív.

A küszöbön áll, és bocsánatkérően mosolyog.

– Nem jöttem túl későn? Lentről láttam, hogy ég a lámpa...

– Mássz be!

Megfogom a könyökét, behúdom a szobába. Klassz, hogy eljött. Rózsaszín pólóing van rajta, a nyakán körbe fehér csík, és fekete, műszálás nadrág. A zsebéből összehajtogatott újság kandikál elő.

– Megzavartalak? – kérdi, miközben leül a fotelba.

– Ellenkezőleg – feleltem. – Ezúttal én tartogatok számodra valami meglepetést. – Kinyitom az évkönyvet, megmutatom neki *A Világűr szupercivilizációi* című cikket. – Olvasd el.

Negatív belenez a cikkbe. Az az érzésem, hogy csupán udvariasságból teszi. Alig mozog a szeme.

– Ismerem – mondja. – Barret és Hoyle, a maser-jelenség. Jelek a Tejútról. Még beszélünk velük, mielőtt meglátogatnának bennünket.

Szippant egyet, gyönyörteli képet vág.

– Micsoda illat! Sült kacska almával töltve?

– Nem. A saját specialitásom. Megkóstolod? Negatív bólint.

A konyhába szaladok, kihúdom a sütőből a fazekat, s óvatosan leveszem a fedőjét. A finom illatfelhő az arcomba csap, csiklandozva az orromat és a szájpadlász-

179

mat. „Ne légy falánk – dorgálom önmagamot –, eleget ettél, ha megkínálsz Negatívot, és még te is eszel, akkor a mama éhen marad.”

Bedugom a kanalat a pirosuló masszába, és párolgó hegyet rakok a tányérra. A bab összekeveredett a gerslivel, a gersli a paprikával, a paprika a hússal. Csak a krumpli maradt külön – aransárga, csillog rajta az olaj.

Negatív elé teszem a tányért, és figyelem a hatást. Először a villával határozatlanul megérinti a hegyecs-két, felvesz egy keveset a villára, lassan a szájához emeli. Szünet. Aztán a villa megőrül. Vadul ugrál a tányértól a szájig, gyönyörteljes szuszogást hallok, fojtott csámcsogást, lelkes sóhajokat.

Üres a tányér. Negatív áhítattal néz rám.

– Te csináltad? – szólal meg halkán. – Egyedül? Senki se segített?

– Nem nagy művészet – feleltem könnyedén.

– Mi volt ez?

Gyorsan nevet keresek a művemnek. Szétnézek a szobában. Észreveszem a rádiót. Legyen.

Egész jól hangzik.

– Figaró – mondom.

– Egy egész kondér Figarót meg tudnék enni! – sóhajt Negatív. – Odaadod a receptjét?

– Nem is tudtam, hogy téged is érdekel a konyha. ...

– Engem? A konyha? – Negatív titokzatosan mosolyog. – Igen, természetesen ... Diktáld a receptjét.

Kényelmesen ülök a pamlagon, kispárnát teszek a hátam mögé.

– Először is be kell áztatni a babot – kezdem. – A babnak egész éjszaka áznia kell, hogy puha legyen. Aztán le kell önteni róla a vizet, majd kuktába tesszük a gerslivel és a hámozott krumplival együtt. Kockára vágott vesevelőt teszünk hozzá, két kimagozott cseresznyepaprikát, és az egészet megöntözzük egy borospo-

180

hárnyi olajjal. Lecsukjuk és betesszük a fazekat az előmelegített sütőbe. Kis lángon három vagy négy órát sütjük, de egyszer sem szabad kinyitni a fazekat, mert akkor elszáll az illata ...

Nem folytatom. Negatív kezében megpillantom a hosszú, fekete „dobozt”.

– Ennyi az egész? – kérdezi, s feleletre se várva a dobozhoz fordul: – Jegyezd meg! Pompás étel.

Na, ebből elég. Büszke vagyok, mi tagadás, de nem játszom meg tovább, hogy nem érdekelnek Negatív trükkjei.

– Mit játszod meg az eszed? – kérdeztem gúnyosan. – Már mondtam, hogy hagyj abba.

Különben is ez nem rádiótelefon, hanem törpék ülnek benne, igaz? Engedd ki őket, de gyorsan.

Törpék dobozban tartását szigorúan tiltja a törvény.

Negatív a fotelről átül a pamlagra. Nem látom az arcát, eltűnt az árnyékban. Az ablakon túl, az udvaron zsi-bonganak a gyerekek, valamelyiküket fültövön találta a labda, s hajba kaptak.

– Azt hiszem, Artek, bízhatunk benned.

Negatív hangja különösen cseng. Méltóságos és fenséges. Olyannyira, hogy az ajkamba harapok, nehogy idő előtt kitörjön belőlem a nevetés.

– Szent igaz! Úgy bízhatok bennem, mint egy középkori lovagban – feleltem ünnepélyes komolysággal.

– Akarsz együtt dolgozni velünk?

– Ha ellenséges hírszerző központ megbízottja vagy, akkor nemet kell mondanom – vetem oda szárazon.

– Nem vagyok ellenséges hírszerzési központ ügynöke – jelenti ki Negatív. – Hasznos tevékenységet folytatunk. Esküszöl, hogy őrizni fogod a titkot, amelybe beavatunk?

– Esküszöm.

– Akkor most megmondhatom neked, hogy kik is

181

vagyunk mi. Időnauták vagyunk. 2369-ből jöttünk el hozzátok. A korotokat vizsgáljuk, hogy megértsük, mi árt van az, hogy a huszadik század emberei annak idején ... pardon ... nem annak idején, hanem most, olyan esendők és tökéletlének.

– És miért van szükségetek ezen információkra? – kérdem választékos modorban.

– Hogy véletlenül el ne kövessük mi is ugyanazokat a hibákat – magyarázza meg előzékenyen Negatív. – A 2369-ben élő emberiség ugyancsak emberekből áll, s az embert mindig fenyegeti a botlás veszélye, ha nincs kellő tapasztalata. Apró nüanszok érdekelnek bennünket. Példának okáért az, hogy van-e valami kapcsolat a matekból kapott egyes eltitkolása és a később, évek múltán jelentkező gazdasági jellegű bűncselekmény között.

– És nekünk mi hasznunk van ebből?

Negatív mosolyog, kivicsorítja hatalmas lapátfogait.

– Nektek is hasznót hajtanak e kutatások – mondja. – Bár nem áll jogunkban közvetlenül beleavatkozni az életetekbe, örült kavarodást csinálnánk. Képzeld el, hogy bemutatnánk az éghajlat-szabályozó készülékünket, amelyet Abakura Ivanko talált fel 2124-ben... Mi lenne akkor? Jelenleg összes lexikonainkban Abakura Ivankót említjük e készülék feltalálójaként. Töröljük? Megfosszuk hírnevétől? Nem szolgált rá ... Különbön te is szerepelsz az enciklopédiáinkban.

– Én?! – Eltátottam a szám. – Miért?

– Nem mondhatom meg. -. Negatív széttárja a karját, bocsánatkérően mosolyog. – Határozottan megtiltották nekünk, hogy részletesen beavassunk benneteket a jövőtökbe. Profétának vélnétek bennünket, s ismét visszatérnének a régi egyházi szertartások. Világos? Nem szabad közvetlenül beavatkoznunk, de hatást gyakorolhatunk rátok.

182

– Milyen hatást? – kérdeztem.

– Feltárhathatjuk viselkedésetek abszurd voltát – magyarázza Negatív. – Rámutathatunk a logikátlanságokra. Jó ötleteket sugalmazhatunk. Leleplezhetjük a csalást, és támogathatjuk a nemes cselekedeteket. Nevetségessé tehetjük, ami helytelen, és kedvet csinálhatunk ahhoz, aminek jövője van. Hiszen kívülről nézünk benneteket, s ezért jobban látunk, világos?

– Többé-kevésbé ... – dűnnyögöm. Negatív elnéző, megértő mosollyal néz rám.

– Számítunk rád, Artúr.

– Miben van szükségetek rám? – nézek rá hívó áhítattal, a alig tudom megfékezni a visszafojtott nevetéstől rángó arcizmaimat.

– Nagy munka vár rád. Fel kell készülnöd rá, s mi azért vagyunk itt, hogy vigyázzunk: le ne térj a helyes útról. Sok áldozatot követel majd tőled e munka, teljesen neki kell szentelned magad, nemes érzelmekre és sok tudásra van szükséged.

Zsebre dugott kézzel, hosszú, határozott lépésekkel járok le-föl a szobában.

– Itt valami nem stimmel – mondom. – Ha bekerültem az enciklopédiákba, akkor az azt jelenti, hogy megalkottam a nagy művet... Vagyis megalkotom. így vagy úgy, de meglesz. Nem? Akkor viszont miért kell vigyáznokotok rám?

Negatív elnézően mosolyog.

– A mi segítségünkkel hajtottad végre – magyarázza. – Ezt beszámítottuk a történelembe. Tudtam, hogy szívesen dolgozol velünk, s elfogadod a barátságunkat. Ha másképp lett volna, nem tanultam volna rólad az iskolában.

– Az iskolában ... – konstátálom nagy meglepéssel. – Tanulni fognak rólam?!

– És sokan bevernek miattad – mosolyog Negatív.

183

– Az egyik kollégám, ugyancsak időijauta családból származik, beszélt a gyerek Newtonnal. Newton sokkal hitetlenebb volt, mint te, egyszerűen kinevette. Sőt, fül-tövön vágta Áramot, és lelökte a lépcsőn ... Te bölcsebb vagy Newtonnál.

Nem bírom tovább. A fotelra borulok, Ordítok, nevetek, rúgkapálok jókedvemben. Negatív eleinte igyekszik megőrizni a komolyságát, de nyihogásain oly ragályos, hogy ő sem bírja sokáig.

Igazat szólva semmi kifogásom nem lenne az ellen, hogy bekerüljek az enciklopédiákba. De hogyan tudnék én olyan nagy tettet végrehajtani? A vívás... Ugyan. Még az olimpiai győzelem sem nevezhető az évszázad nagy tettének. A szakácskodás ... Minden valamirevaló étteremben r>tt díszleg az étlapon a „máj Szapáry módra”, de ki tanul az iskolában Szapáryról?

Lehet, hogy van valami lappangó tehetségem. Csak még nem bukkant felszínre. Műszaki? Vagy orvosi? Lehet, hogy írok egy Odüsszeia-féle remekművet?

– Vége a játéknak – mondja Negatív, aki végre visszanyerte komolyságát, és előhúzza a zsebéből a Swiat Mlodych című lap egyik régi szármát. – Mi itt rö-högcsélünk, pedig komoly ügyben jöttem. Emlékszel, Olgáéknál nem jutott eszembe, hogy hol hallottam Kardvirág nevét. Most eszembe jutott. -. Széthajtogatja az újságot, s egy cikkre mutat: *Beszélgetés a legendás Kozákkal*. – Kozák volt a kielcei partizánok parancsnoka – magyarázza. – A régi fegyvertársakról szólva megemlíti Kardvirágot is. Olvasd el maga,d.

Felvillanyozva görnyedek az újság fölé. Valóban: „... a hősi halált halt Sewerin és Szél, Judym és Kicsi, Karabasz és Kardvirág. Emlékük.. /* Kézfejemmel dörzsölöm a homlokom. Kardvirág. Határozottan ez van az újságban: Kardvirág.

– Lehet, hogy egy másik Kardvirágról van szó -

184

szólalok meg kis szünet után. – Ritka fedőnév, bár azért előfordulhat, hogy ...

– Igen – helyesel Negatív. – De érdemes lenne ellenőrizni. Kozák Kielcében lakik, írdjál neki, kérjél néhány közelebbi felvilágosítást az említett Kardvirágról. Ha megírod neki, hogy miért kérdezed, bizonyára válaszolni fog.

– Lehetetlenség – mondom. – A fedőnevek véletlen azonossága. Hogy került volna a nagynéném Kiel-cébe? Hiszen a németek megírták, hogy agyonlőtték.

– Azért csak írdjál – tanácsolja Negatív, s menni készül.

Az ajtóban még hátrafordul.

– Jó veled beszélgetni, Artek. Azt hittem, hogy csak az édesapámmal lehet így „időautázni”. A fekete dobozka pedig valóban rádiótelefon. A papával csináltunk két darabot japán minta után. Közönséges elemmel működik. Hét kilométeres körzetben lehet vele kapcsolatot tartani.

Elmegy. Késő van, nemsokára tíz óra. És a mamám még most se jött haza ... Ezek az átkozott gyűlések!

185

NYOLCADIK FEJEZET

Kényelmesen elhelyezkedtem a pokrócon, és nagyot sóhajtva kinyitottam a törökönvet. A fejem fölött nyírfa susogott, a fácska árnyéka a térdemig ért: a lábam szára és a talpam vidáman sütkezett a napon. Orromat a felizzott, párolgó föld kesernyés illata csiklandozta.

Vajon hol késik Olga?

Versailles-i szerződés. Népek tavasza, Kosciuszko-féle felkelés. Waterloo. Varsói hercegség. Az *első* felosztás. Novemberi felkelés. Januári felkelés... Dátumok, nevek, rövid összefoglalás, két-három név. A tanár nem kíván többet. Unalmas, mint a telefonkönyv, különösen év vége felé, amikor a júniusi nap már ott tündöklök az égen, és az ember mindenre gondol, csak a tanulásra nem...

Tadeusz Kosciuszko: finom arcél, nevetségesen pisze orr... Milyen sajátos szépség, és milyen belülről áradó erő késztetett mindenkit csodálatra és tiszteletre? Mi volt a kedvenc étele? Milyen volt a magánéletben, ami--kor nem néztek föl rá a felkelők ezrei? Ha időnauta lennék, személyesen meggyőződhetnék róla, beszélhetnék az élő, az igazi Vezérrel...

Elég!

összeszedtem magam, koncentráltam, tekintetemet a tankönyv apró betűire szegeztem. 1793. 1812. 1863. Holnap felelek, ötöst akarok év végén törüből. Ha szépen

186

felelek, a tanár hajlandó fátyolt borítani a félévi négyesre. 1793. 1831.

Miért nem jön Olga?

Jön: messze, a fák között, színes folt villant meg. Virágmintás ruha: pipacs, búzavirág, vadrózsa, ibolya, gyöngyvirág.

– Szevasz, Artek! – Lehasalt a pokrócra, állát ősz-szefont ujjaira támasztotta. *– Elkéstem?

– Kicsit – dűnnyögtem.

– Mielniczuk bácsinál voltunk Janekkel meg Edek-vel – mondta. – Egyenesen a postáról jövök.

– Hogy ment? – kérdeztem, s becsuktam a könyvet.

– Eleinte sehogy – válaszolta. – Átkozottul szerény alak. Azt mondta, hogy nincs ideje a múltban vájkálni, mert nagyon lefoglalja a jelen. És egy halom nyomtatványra, nyugtára, levélre mutatott. De mi nem tágítottunk. Edék szónoklatot vágott ki a hagyományok fontosságáról, és megkérte, mondja el, hogyan lopták el a törzstisztet. Mielniczuk csodálkozott, hogy tudunk róla. Először kurtán-furcsán el akarta intézni, de aztán egészen belemelegedett. Magáról keveset beszélt, inkább másokról.

– És az erdésről?

Olga az oldalára feküdt, a napsugarak befurakodtak lófárokba kötött hajába.

– Orkánról jóformán egy szót se szólt – mondta. – «Amikor az erdésről kérdeztük, az arca megkeményedett, s valami olyasmit motyogott, hogy nem emlékszik. Viszont sokat mesélt a nagynénéről. „Kardvirág számára – mondja – nem volt lehetetlen.” Egyszer kiöltözött estélyi ruhába, és elment a német kaszinóba, ahol fogadást tartottak az ellenőrzésre érkező tábournok tiszteletére. Olyan magabiztos volt a fellépése, hogy ellenőrzés nélkül beengedték. Azt mondta, hogy a, tábournok ismerőse.

187

– Miért ment oda? – kérdeztem.

– A banketten csak magas rangú katonatisztek és német nők vettek részt – magyarázta Olga. – Csupa megbízható ember, érted? A partizánparancsnokság arra számított, hogy ott majd gátlás nélkül beszélgetnek a legtitkosabb tervekről is. És így is történt.

Kardvirág a tábournokhoz lépett, az öregember kezét csókolta neki. Aztán már senki sem kérdezte, hogy ki ő: Végighallgatta, amit a titkos rakétafegyverről beszéltek, hallott a katonai szállítmányokról, amelyek Kabacowón át mennek a frontra. Egy bizonyos őrnagy tánc közben kibökte, hogy holnapután szakaszával rajtaüt a partizánokon: ugyanis a német hírszerzők felderítették a partizánok rejtékhelyét. Kardvirág nagy lelkesen sok sikert kívánt az őrnagynak, és a partizánok még azon az éjszakán máshová tették át székhelyüket. Az őrnagy szakaszostul csapdába esett. A szakaszt szétverték, az őrnagyot elfogták. Állítólag elájult, amikor kihallgatásra vezették, és a parancsnok mellett megpillantotta Kardvirágot – „von Herlinger tábournok jó ismerősét”.

Olga elmosolyodott, én ugyancsak. Magam elé képzeltem Maigorzata nénit – alacsony, vékonycsontú nő, a haja fekete és göndör, a szája telt, és nagy kék szeme huncutul néz a világba – ilyennek láttam őt a családi albumban, az egyetlen megmaradt fényképen. Feketefehér kép, de a mamától tudom, hogy a kék szememet és a göndör hajamat tőle örököltem. Mi történt volna, ha a tábournok megkérdezi tőle, hogy kicsoda? Ha gyanút kelt valakiben? Azonnal rájönnek, hogy nem német, bár folyékonyan beszélt németül. S azt is, hogy nem szerepel a meghívottak listáján, vagyis határozott, egyéni céllal jött oda... Tudnia kellett, hogy az életét kockáztatja. Mégis mosolygott, táncolt; könnyedén, gondtalanul szórakozó nő benyomását keltette.

Vajon én képes lennék ilyesmire?

18a

Hogyan ellenőrizhetném?

– Orkánról semmit sem, akart mondani... _ düny-nyögtem. – Sejtettem. A mamám sem akar róla^ beszélni. Egyáltalán senki, aki emlékszik azokra az időkre.

Olga magához húzta a történelemkönyvet. Felnyitotta. Egy pillanatig tünődve nézte az oroszok és frandák borogyinói harcát ábrázoló reprodukciót.

– Az emberekben nincs egy csöppnyi belátás^{sem} -szólalt meg halkán. – Én a helyükben már rég megbocsátottam volna Orkánnak. Miért kell *élete* végéig megbélyegezni azt, aki egyszer gyávának bizonyult? Azért, mert nem akart elpusztulni?

– Saját akaratóból lett partizán – mondtam. – Tudta, hogy mire szánja el magát. Amikor az embereket egyformán nagy veszély fenyegeti, kötelező a Szolidaritás. Készen kell lenniük arra, hogy feláldozzák a, z életüket másért.

– És miért?

Miért? Valóban, miért... Amit mondtam, nagyon szépen hangzik, de be kell bizonyítani.

Megpróbálom ...

– Mert mindenki élni akar – válaszoltam. _ Mindenkinek egyformán joga van az élethez. És az* famberek ereje, a győzelmüknek, az életben maradásuknak esélye a közösségen múlik. Mindenki egyért, egy mind, enkiért, világos? Ha mindenki egyedül, külön-külön harcolt volna a németek ellen, akkor egykettőre elbukott volna. Csak a tömegben, az összetartó és fegyelmezett tömegben van erő.

– De az egyes embernek megbocsátható, ha egyszer életében megtörik – makacskodott Olga. – Hiszen nem rossz szándékból teszi, amit tesz. Egyszerűben nem bírja ki a megpróbáltatást. Az ő bűne ez?

– Igen is, meg nem is – válaszoltam. – Lehet, hogy semmiképp se tudott úrrá lenni félelmén, bármennyire is akarta. Előfordul. De azok, akik hasonló helyzetben

189

nem hagyták el őt, rossz néven vehetik tőle, amiért ő elárulta őket. És jogosan veszik rossz néven. Ha számítás valakire, akkor az illetőnek joga van épp oly mértékben számítani rád. Másképpen nem lenne becsületes a játék.

Olga a hátára feküdt, arcát a napzuhatag alá tartotta. Az éles fényben láttam a nyak finom bőrén átütő égszínkérek ereket.

– Ezek szerint te is elítéled Orkánt, akárcsak a többiek – mondta fojtott hangon, s két karját a feje alá tette, szemét behunyta. – Nem szerepeltetjük a nevét a kiállításunkon?

Ez lehetetlen – gondoltam hirtelen. Hogyan hallgathatnánk el Orkán szerepét? Ez a történelem meghamisítása lenne ... Írjuk fel a nevét a becsülettáblára 2bik, Fekete, Kajtek, Oroszlán és Kardvirág neve mellé? Ez se egészen tiszta dolog ...

Majd gondolkozunk rajta – válaszoltam. – Elvégre senki sem bizonyította rá Orkánra azt, hogy valóban gyáván viselkedett. Csak feltevések vannak. Ha az emberek igazságosak tudnának lenni, senkit sem ítélnének el bizonyítékok nélkül. Mint a bíróságon, világos? A vádlott nem köteles bebizonyítani ártatlanságát. A vádlónak kell bebizonyítani a bűntény elkövetését. Az életben kissé másképpen van.

– És te? – hallottam Olga halk hangját. -Te elhiszed, hogy Orkán gyáván viselkedett? Hogy elszaladt, s otthagya a foglyokat? Hogy meg se kísérelte Kardvirág és Oroszlán kiszabadítását?

Kényelmesen elhelyezkedtem Olga mellett, fejem alá tettem a vastag könyvet. Kár, hogy nem lehet így átvinni a fejbe a tudást. A nap lavinaként zuhant rám, melegen ölelte körül a testem. A fák gyantaillata összekeveredett a forró föld illatával.

– Nem tudom – válaszoltam. – Igazságos akarok

190

lenni. Nem tudom. Lehet, hogy úgy volt, lehet, hogy másképp. Tán már soha nem tudjuk meg, hogy is volt valójában.

– Vagyis feltételezzük, hogy igazat mondott.

– Ha csak rólunk lenne szó... – sóhajtottam. – Én elmentem volna erről a környékről. Olyan helyre költöztem volna, ahol az emberek nem néznek rám ferdén. Csodálkozom Orkánon.

– Én viszont nem – mondta Olga. – Ha vádolják valamivel, ha alaptalanul vádolják, jól teszi, hogy nem szalad el. Ez azt jelenti, hogy kemény, jellemes ember.

Ha időnauta lennék, fényt deríthetnék erre az ügyre. Elég volna egy pillanatra átrepülni azokba az időkbe és arra a helyre, s megnézni, hogy történt, s aztán visszajönni ... De vajon a szolgálatban levő időnauta röpködhet-e csak úgy, egyik időből a másikba? Bizonyára engedélyt kell kérnie feletteseitől. Na és aztán? Kérnék engedélyt, meg is adnák, azt hiszem, elvégre semmi kárunk nem származna belőle ...

– Jössz táborozni? – kérdezte Olga.

– Azt hiszem, nem – válaszoltam.

– Kár. Mert én megyek.

– Te?! – Meghökkenve néztem rá. – Nem Bulgáriába mész?

– Csak húsz napig leszünk Bulgáriában. Marad még egy teljes hónap. Anyukám megengedte, hogy elmenjek táborozni. Eljössz?

– Nem megyek – dűnnyögtem.

Olga kinyitotta a szemét. Csalódás és keserűség volt a tekintetében.

– Akkor ne gyere! – vetette oda. – Nehogy azt hidd, hogy engem érdekel! Negatív jön – tette hozzá egy pillanat múlva gúnyos mosollyal. – Nem kellett őt sokáig agitálnom.

Oldalra feküdtem, háttal Olgának. Kinyitottam a

191

könyvet, de a betűk úgy táncoltak a szemem előtt, mint a borsó a padlón.

– Kellemes turistáskodást – mondtam hűvösen.

Ismét a régi ellenszenvet éreztem Negatív iránt. Elképzeltem őt anorákban és bakancsban, összetekert pléddel a hátizsákja körül. Olga mellett lépked, és fogja Olga kezét. Nevetgélnek, fecsegnek, még arra sincs idejük, hogy szétrézzenek a Beszkidekben, annyira elfoglalja őket egymás jelenléte ...

– Miért nem akarsz jönni?

– Mondtam, hogy nem akarok?! – Dühösen levágtam a könyvet. – Így alakult. Nem mehetek. Egyszerűen nem mehetek, érted?

Éreztem, hogy finoman megérinti a vállam, összeszorítottam a szám. Elhúzódtam, leráztam a kezét.

– Mit jelent az, hogy nem jöhetsz? Nem enged a mamád? Hiszen megígérte, magad mondtad.

Visszavonta az adott szavát?

– Az én mamám nem vonja vissza az adott szavát -sziszegtem összeszorított fogaim között. – Soha, világos?

– Hát akkor nem értem,.

Nem érti. Persze. Miért is értené? Annyi a pénzüik, mint a pelyva, nem is beszélnek róla, egyszerűen van. Kostecki bácsi mindent megtesz, hogy ne legyenek a házban pénzgondok.

Megmondjam Olgának az igazat? Nem, a világért sem. Nem akarom, hogy koldusnak tartson. Ha rongyos farmerben járok, csak azért teszem, mert ilyen az ízlésem. És ugyancsak szeszélyből döntöttem úgy, hogy nem megyek táborba. Egyszerűen nem megyek, és kész. Elment tőle a kedvem.

– Edék meghívott a nagypapjához – mondtam. -Ménes is van, csupa hátasló. Lovagolni fogunk.

– Értem – szólalt meg Olga, és hallottam, hogy fel-

áll. – Nem csodálkozom, hogy inkább a hátslovakat választod, mint... Nem fejezte be. Ádáz harc dúlt bennem. Vesztettem.

– Olenka... – suttogtam a pokrócot bámulva. –Hallgass meg ... Nem mondtam igazat...

– Szevasz.

– Várj! – Felugrottam a pokrócra, és elkaptam a kezét. – Köpök a lovakra, érted? Egész másról van szó. Esküszöm. Ha lehetne, inkább a táborba mennék. Gondolkozás nélkül. Esküszöm. Nem mehetek... Igazán nem mehetek. Elhiszed?

– Elhiszem, ha megmondod, miért.

A szeme még ellenségesen tüzelt, de azért várakozón tekintett rám. Várt. Feszülten, s készen arra, hogy bármelyik pillanatban kitépje magát a kezemből, és elszaladjon, ha továbbra is csak köntörfalazok, s nem mondom meg az igazat. Megpróbálta kihúzni a kezét a kezemből. Nem engedtem. Olvadni kezdett bennem a szégyenérzet, gyűlt a méreg.

– Mert nincs gubánk – mondtam kényszeredetten. – Nem telik bakancsra, hátizsákra, anorákra és sátorra, bográcsra és spirituszfőzőre. Viszont Bulgáriában találkozhatasz majd a bátyámmal. Bulgáriába megy izmosodni, erősödni. Meg kell egy kicsit híznia, mert beteges, nehéz körülmények között tanul, és vérszegény. Magam döntöttem így. Mind a kettőre nem futja, ezért lemondtam a táborról. Most már érted?

– Artek ...

– Neked semmit se jelent a pénz – folytattam, hogy belefojtsam Olgába a szót –, nekem se jelent semmit. Nálatok mindig van, nálunk időnként nincs. Nem szeretek erről beszélni. Te kényszerítettél rá. Elég a magyarázat?

– Artek.

– Mi van?

193

– A pénz ostobaság. Adok neked kölcsön a felszerelésre, kérek a mamámtól. Majd visszaadod, ha tudod. – A pénz nem ostobaság – mondtam, s erősen megszorítottam a kezét. – A pénz munka. Édesanyám nagyon megdolgozik érte, gyakran reggeltől késő estig. Ha nagy leszek, és keresni fogok, szükség esetén fogok is kölcsönkérni. De most nem. Legfeljebb öt-tíz zlotyt, mert annyit magam is vissza tudok adni.

Olga egy erős rántással kiszabadította a kezét.

– Te számár! – kiáltotta. – Minek játszod meg magad? Pénz, pénz! Ha igazán el akarnál jönni a táborba, nem játszánád meg a becsületlovagot!

– Igazad van – mondtam nagyon nyugodtan. –Elég a megjátszásból. Jobb szeretek lovagolni, mint gyalog caplatni a hegyek között.

Olga felemelte a karját, és lassú mozdulattal megigazította a haját. Lehúzkodta virágos ruháját. Aztán anélkül, hogy rám nézett volna, megfordult, s elindult az ösvény felé.

Kiáltani akartam. Nem kiáltottam. Utána akartam szaladni, elkapni a karját, teljes erőmből megrázni, megállítani, visszahívni. Nem tettem. Végignyújtóztam a pokrócon, és kinyitottam a történelemkönyvet.

Az ötödik találat. Vége az asszonak. Jonas lekapta a maszkot, én is. Tele voltam örömmel. Az arcom lángolt, a fülem izzott, a lábizmaimban még nem engedett fel a feszültség. Jonas rám mosolygott, s a magasba emelte hüvelykujját.

– Bravó, Artek – mondta. – Három találat. Már attól tartottam, hogy kikészítesz.

– Az még odább van – válaszoltam, s mosolygással feleltem a mosolyra. – De azt hiszem, egészen jól ment, nem?

194

– Csak semmi hengegés! – avatkozott közbe Skud-ro edző. – A védekezésed még mindig pocsek. Elvesztetted a fejed, Mirosz, ha támadnak. Még sokat kell dolgoznod a védekezésen. Most pihenjetek egy kicsit.

Jonasszal együtt leültünk a fal tövében a padra, s a vívókat néztük. Egy magas, vörös fiú, Wojtek Lapa, indulatosan ostromolta a láthatatlan falat, amit az apró termetű Tadzio Zimecki neonfényben csillogó kardja húzott meg előtte.

– Wolodyjowski... – mosolyog Jonas. – Wolody-jowski és Podbiapieta ... Ami a védekezést illeti, Skud-rónak igaza van. Elvesztetted a fejed. Ha kissé erősítenéd a védelmet, már most komoly gondot jelentenél nekem. Csak az edzéseken gyakorolsz?

– Szoktam, magam is játszadózni – válaszoltam. –Időnként.

Időnként... Tanítás előtt háromnegyed óra ugrálás, guggolás, harc az árnyékkal. Iskola után, ebéd előtt egyórás edzés a padláson: először sorban a szúrás minden fajtája, aztán a védezés, ríposzt, és végül félórás harc Bikával. Az elképzelt Bika teljes erőből támad, dühöng, úgy ugrál körülöttem, mint egy megszállott, de én nyugodtan védem ki egyik támadást a másik után, majd végül magam is támadásba lendülök, talállok először,

másodszor, negyedszer ... Reggelenként háromnegyed óra, és ebéd előtt majd mindennap egy óra.

– Kolosszális ütemben fejlődsz – mondta Jonas, miközben Lapa és Zimecki küzdelmét figyelte.

Nem csoda, hogy a védelemben gyenge vagyok. A képzelt ellenfél támadása is csak képzelt lehet, következésképp nem is sajátíthatom el a megfelelő védelmet. A képzelt ellenfél, támadjon bár a legdühösebben, az én parancsomra dolgozik, és időben tudom, hogy mit tervel.

– És te? – kérdeztem Jonast. – Edzel magad is?

– Hetente kétszer, egy szalmabábuval. Csináltam

195

magamnak egy madárijesztőt, és azt lyuggatom minden kedden és pénteken.

– Van egy javaslatom – mondtam. – Ha akarod, átmegegyek hozzátok kedden és pénteken. Tán több hasznomat veszed, mint a bábunak.

– Jaj de jó! – örült meg Jonas. – Igazán klassz ötlet. Eljössz holnap? Hatkor?

– Mérget vehetsz rá – válaszoltam. – Csak ne remélj sokat...

Nem fejeztem be. Bika lépett a terembe fényes bőrruhájában. Megállt a küszöbön, nem messze a padtól, ahol Jonasszal ültünk.

– Jó napot kívánok, tanár úr! – kiáltotta vidáman. – Jelentem alássan, itt vagyok!

Skudro rá se hederített. Néhány megjegyzést tett Micinski játékára, majd Wojtek Lapához lépett, elvette tőle a tört, és bemutatott néhány ügyes szúrást, amelyekkel szemben Zimecki tanácstalan volt. Csak ezután fordult az ajtó felé, és éppen csak megbiccentette a fejét.

– Várj egy kicsit! – morogta.

Még járkált néhány percig a fiúk között, egy-két szót váltott Micinskivel, buzdította Zimeckit, hogy gyakrabban támadjon. Majd az ajtóhoz lépett. A deresedő, barázdás arcú, fiatalosan karcsú, kék melegítő Skudro megállt Bika előtt.

– Tanár úr hivatott – szólalt meg Bika. – Eljöttem, de sietnem kell. Fontos ügy?

– Nekem nem fontos – válaszolta Skudro, lassan tagolva a szavakat. – Hogy számodra fontos-e, nem tudom. Abbahagyod a vívást?

– Már hogyan hagynám abba! – háborgott Bika. – Miért gondolja tanár úr, hogy abbahagyom?

– Hét edzésről hiányoztál.

– Majd szünetben behozom – bizonykodott Bika. -

196

A selejtezők csak novemberben lesznek, rengeteg időm van még. Meglátja, tanár úr, nem okozok csalódást.

– Nem biztos, hogy meglátom – mondta nyugodtan Skudro.

– Miért? Ígérem...

– Nem biztos, hogy meglátom, – ismételte meg az edző. – Mert nem lesz rá alkalom, hogy bebizonyíthasd. A selejtezőkön való induláshoz az én engedélyem szükséges.

– Nem akar engem Indítani, tanár úr? – Bika oldalra hajtotta a fejét, s komoran összehúzta a szemét. - Még akkor sem, ha jobb vagyok a többiekénél? Ez igazságtalanság !

Skudro szája mosolygott, de a szeme hűvösen tekintett Bikára. A zippzárját kissé lehúzta, s elővillant erős, barna nyaka.

– Még akkor sem, ha jobb vagy a többiekénél -mondta. – Még akkor sem. A sport nemcsak versenyzésből áll. A versenyen való indulást ki kell érdemelni. Érted, hogy mire gondolok, Kostecki?

– Értem – dűnnyögte Bika lesütött szemmel. -Pontosan értem. Azért akadékoskodik velem a tanár úr, mert tehetséges vagyok, és nem vagyok mintagyerek. A tanár úr csak a szorgalmasokat szereti, még akkor is, ha fikarcnyi tehetség sincs bennük. Már régóta tudom ezt. Ha valaki eljár az edzésre, engedelmesen guggolgat és meghallgatja a tanár úr észrevételeit..., akkor holtbiztos, hogy benevezhet. Aztán a versenyen megnézheti magát.

Az edző arcán egy izom se rándult. Az ajka mosolygott, a szeme hűvösen nézett. Csak mintha kissé elfelhősödött volna a tekintete.

– Ezért kizárhatnának a klubból – mondta. – De nem zárlak ki. Sőt mi több: lehetőséget adok, hogy indulj. A mi szakosztályunkból hárman indulhatnak. Ok-

197

tóberben lesznek a házi selejtezők. Zimeckivel, Jonas-szal és... Mirosszal kell játszani. Indulhatsz a versenyen, ha legalább egyiküket legyőzöd.

Megkövülten hallgattam. Hirtelen kiszáradt a torkom. Jonas erősen megszorította a kezem., Bika nevetett -gúnyosan, megvetően.

– Az egyiket biztosan megverem – vetette oda. -Az egyiket öt nullára kikészítem.

– Attól tartok, hogy tévedsz – mondta nyugodtan Skudro.

– Nem hinném, tanár úr. Akármibe fogadok, hogy Miroszt a kisujjam köré tekerem.

Skudro hátat fordított Bikának, és a fiúk felé indult. Jonas felállt.

– Szevasz, öregem – üdvözölte őt Bika. – Hallottad, mit mondott Skudro? Teljesen szenilis az öreg.

– Állom a fogadást – mondta Jonas.

– Milyen fogadást? – csodálkozott Bika.

– Hogy Mirosz megver téged – felelte Jonas szelíd mosollyal. – Hajlandó vagyok egy vörös hasút kockáztatni.

– Tréfálsz, öregem? Nem visz rá a lelkiismeretem, hogy ily csúnyán megkopasszalak.

– Nyugtasd meg a lelkiismereted – mondta Jonas még mindig mosolyogva. – Állítom, hogy októberben Mirosz két vállra fektet. Áll a fogadás?

– Áll. – Bika belecsapott Jonas kinyújtott tenyerébe. – Mától kezdve gyűjtsd a pénzed a takarékbán.

Sajnálak, öregem.

A börgúnya susogott, Bika kiment a teremből, s bevágta maga mögött az ajtót. Jonas visszajött a padhoz, leült, s rám kacsintott.

– Kedden és pénteken – mondta. – Nem engedlek ki a markomból. Egy százas nagy pénz, nem akarom kidobni az ablakon.

198

– Köszönöm – dünnyögtem. – Csak tudod, Bika nagyon önérzetes alak. Skudro bolhát tett a fülé^ei úgy fog edzeni, mint egy örült. Nem tudom ...

– Én viszont tudom – szakított félbe Jonas. – Le kell győznöd őt októberben. Az igaz, hogy Bika nagyon ambiciózus, de nincs benne sok kitartás. Boldogul² ve-le, ha összeszeded magad. Segítünk neked, Artek. Skudro hisz benned, és én is hiszek.

„Ami a kitartást illeti, abban nincs hiány – gondoltam –, dolgozni és ismét dolgozni fogok. Ha az edző és Jonas bíznak bennem, az azt jelenti, hogy van esélyem. Énrajtam ne múljon ...”

Negatív leült a pamlag szélére. Hallgat. A földszⁱntől tompa írógépkattogás hallatszik: Negatív apja dől^{oz}*k a szobájában.

199

– Várjunk még egy kicsit – szólal meg Negatív. Hátha mégis válaszol az a kielcei partizánparancsnok.

– Nem hiszem – válaszoltam. – Már tíz napja, hogy feladtam a levelet. Biztosan ostobaságnak tartotta. Egy ilyen volt parancsnok százával kapja a leveleket, nem válaszolhat mindegyikre. Honnét vesszük, hogy a Kardvirág ritka fedőnév? Ki tudja, talán sok partizánlány választotta ezt a nevet.

– Hát igen – helyesel Negatív. – Talán igazad van. Hányadikán támadták meg a csendőrörsöt? Tudod pontosan?

– Nem – válaszoltam –, de könnyen megtudhatom. Megkérdezem az erdészt.

Csöngetnek. Kihajolunk az ablakon: Edék. Negatív integet neki, kiszalad a szobából, hallom a lépéseit a lépcsőházban. Az égbolt már sápad, hamarosan megsötétedik, feldereng a lila fény. A hold arca kiélesedik, aranyszínű lesz – kezdhethük a megfigyelést. Ma telihold van, Negatív meghívott bennünket egy kis „teleszkópo-zásra”.

Belépnek. Edék titkolt kíváncsisággal néz szét, először van itt.

– Hát ez meg mi? – kérdezi az ablak melletti asztalon magasodó készülékre mutatva.

– Egyelőre semmi – feleli Negatív. – Emlékezőgépet építünk az édesapámmal. Amolyan mini-komputert.

– Mágnesszalag memóriával? – kérdezi Edék, miközben a készüléket nézegeti.

– Természetesen – válaszolja Negatív, s meghökkenve nézi Edéket. – Látom, értesz hozzá ...

– Nem nagyon – mosolyog Edék. – Olvastam egyetn^mást a komputerekről. Kíváncsi voltam, igaz-e, hogy a jövőben a gépek túlszárnyalhatják az emberi értelmet, és uralkodhatnak az ember fölött. A rádióban ment egy hangjáték a robotemberek lázadásáról.

200

– És? – kérdezte Negatív ugyancsak mosolyogva. -> Szerinted győzhetnek a gépek?

Edék tagadólag rázza meg a fejét.

– Kizárt dolog – mondja. – A gép csak annyit **tud**, amennyire megtanítja az ember. Nem lehet bölcsőbb az embernél, mert önmaga semmit sem képes kitalálni. Világos? Elég, ha az ember egy kicsit is téved, s a legzseniálisabb komputer is marhaságokat csinál.

– Így van! – helyesel Negatív. – Nincsenek és nem is lesznek gondolkodó gépek. Ahhoz, hogy gondolkozni tudjon az ember, éreznie kell, fantáziára van szüksége. De azért nagyon hasznos dolog egy ilyen masina, mert milliószor gyorsabban tud dolgozni, mint az ember. Nagyon sok időt és energiát lehet vele megtakarítani.

Edék figyelmesen nézi a bonyolult szerkentyűt, sorba megérinti az alkatrészeket.

– Azt hittem, hogy átversz ezzel a komputerrel... – dünnyögi. – De valóban hasonlít ahhoz, amit a könyvben láttam ... Lehet házilag is komputert építeni?

– Évek óta szórakozunk vele az édesapámmal -mondja Negatív. – Sikerülnie kell. De még sok munka van vele, hiányoznak egyes alkatrészek, néhány alapvető egység. Édesapám egyik kollégája Japánba utazott, s megígérte, hogy hoz egyet-mást. – Negatív az órájára pillant, majd kinéz az ablakon. – Élesedik a hold, nemsokára kezdhethjük a figyelést. Mi van Olgával?

Edék oldalról rám sandít, mintha arra számítana, hogy mondok valamit. Hallgatok. A falon függő térképet nézem, már tudom, hogy az égboltot ábrázolja.

– Olga nem jön – szólal meg halkán Edék.

– Miért? – kérdezi Negatív. – **Azt ígérte, hogy eljön!**

– **Nem jön – ismétli meg Edék. – Találkoztam ve-**

m

le a városban. Megkérdezte, hogy Artúrt is meghívtad-e ...

– S te mondtad, hogy igen. És aztán?

– Aztán azt mondta, hogy ma nem ér rá. Udvozöltet – Edék tréfásan mosolyog – nagyon, nagyon sok szeretettel. És elnézésedet kéri. „Rettenetesen sajnálom -mondta –, hogy nem találkozhatom ma Janekkel. Légy szíves, add át n^ki az üdvözetem” – ezt mondta.

Negatív rám néz, majd hangos kacagásban tör ki. Remeg az arca, s két piros szeme majd kiugrik a gödréből. Mint egy nyúl, egy negatív kép...

– Mit röhögsz? – kérdem durván. – Csiklandoznak? Negatív abbahagyja a nevetést.

– Ne haragudj, Artek – mondja bocsánatkérő hangon. – **Nem** akartalak megsérteni, becsszóra.

Olgán nevettem, mert roppant komikus... Min kaptatok össze?

– **Nem** tudóin, miről beszélsz – dünnyögöm.

– **De tudod – állítja Negatív. – Vágják le a jobb kezem, ha nem** vesztél össze Olgával. És **a balt** is, **ha** nem hülyeségen vesztetek össze.

– **Vigyázz – figyelmeztetem –, mert kéz nélkül maradsz.**

Negatív nagyot ugrik, fölrepül a magasba, majd a rugalmas szőnyegen landol. Edék leül mellé. Kaján mosollyal néznek rám.

Árulás. Edék Negatívval ellenem. Ezt nem vártam voína.

– **Ha nem beszélsz – mondja Negatív –, itt hagylak benneteket, s tizenöt perc múlva Olgával jövök vissza. Azt hiszed, nem jön el?**

– **Veled biztosan – vetem oda szárazon. – Baromi nagy hatással vagy rá.**

– **Ez fáj neki! – Edék vékony hangon felvihog, « úgy dülöngél, mint egy keljfdjancsi. – ó,**

Janek, Ja-

ate

nek... – Megfenyegeti Negatívot az ujjával, s mindketten úgy nyerítenek, mint a lovak.

– Szálljatok le rólam! – üvöltöm. – Menjete a... – és egy ugrással az ajtónál termek.

De Negatív gyorsabb. Hátulról elkap, ledönt a díványra, és csiklandozni kezd, Edék hűségesen asszisztál neki. Latrok! Cégéres barmok! Vadállatok!

Végül is kitépem magam a mancsukból. Leülök és szuszogok, a nevetéstől csupa könny a szemem.

– Jó kedved van, mi? – kérdezi Negatív.

– Rég nem neveltél ekkorát! – dupláz rá Edék.

– Az öröm a legfőbb földi jó! – kiáltja Negatív. – Ne írjak fel neked még egy adag gyönyörteli vidámságot?

– Majd én írok fel neked mindjárt! – szuszogok, még mindig alig kapok levegőt. – Ha elkapom a talpadat, kivirágzó a boldogságtól...

– Imádok virágozni a boldogságtól! – kiáltja Negatív. – Légy már olyan kegyes! Levegylem a cipőm?

– Kopjatok le... – Zsebkendőmmel megtorlóm a könnyes szemem. – Mexikói gorillák ...

– Mexikóban nincsenek gorillák – közli udvariasan Negatív.

– De vannak – állítom határozottan. – Az állatkertben. Lengyelországban viszont szabadon járnak, és megtámadják a békés járókelőket.

Negatív kiszalad a szobából, egy pillanat múlva visz-szajön, és egy vastag, sötét szivart tart a kezében, a szivaron színes kis gyűrű.

– A békére – mondja. – Szívjuk el a békepipát. Ki kezdi?

Csodálkozva nézünk egymásra. Edék tagadólag rázza a fejét.

– Én nem... – tiltakozik. – Egyszer a haveromnál pipázni próbáltam, s akkorát rókáztam, de akkorát...

203

– Hát te? – fordult hozzám Negatív.

– Én sem élek az alkalommal... – dűnnyögöm. – A sportolóknak nem szabad.

Negatív a szájába veszi a szivart. Aztán kiveszi: egy centivel rövidebb lett. Az állkapcsa gyors ütemben, élvezettel mozog.

– Nem kóstoljátok meg mégis?

Elveszem tőle a szivart, a számhoz viszem, óvatosan leharapok belőle egy kicsit. Banán ?

– Persze – mondja Negatív. – Száritott banán, afrikai csemege.

Odaadom a felét Edéknek, csöndben rágjuk, Negatív mosolyogva néz bennünket.

– Most pedig beszéljünk komolyan – mondja, amikor az állkapcsunk elnyugszik, s az utolsó falat banánt is lenyeltük. – Azt hiszem, tudom, hogy miről van szó – *mondja nekem.* – *Piti dolog...* Olga szerint felfuvalkodott béka vagy, de az a gyanúm, hogy ez nem felül meg egészen a valóságnak. – Szünetet tart, lefekszik a szőnyegre Edék és énközém. – Olgának természetesen fogalma sincs az anyagiakról. Honnét is lenne? Kostec-kiéknek annyi a pénzük, mint a szemét. Vagyis Olga egyszerűen nem érti, hogy a pénz komoly problémát jelenthet.

– Hagyd abba! – kérem abban a reményben, hogy elhallgat.

– Először befejezem – szól élesen Negatív. – Elvégre barátok vagyunk, vagy nem? És ezúttal nincs igazad!

– Az én dolgom ... – morgók.

– Nincs igazad – ismétli meg nyugodtan Negatív. – El akarsz menni táborozni. De nincs pénzed felszerelésre. Előfordul. A barátaid segíteni akarnak rajtad, megtehetik. És te? Te megjátszod az önérzetet, felfújod magad, mint egy pulyka.

204

Hallgatunk. Edék körmével a szőnyeget piszkálja. Tudom, hogy szeretné, ha együtt mennénk a nagyapjáiék-hoz. Ha meg tudná dönteni Negatív érvelését, szíves örömet megdöntené. De Negatívnak nagy beszélőkéje van, érveléseiben nemigen találni gyenge pontot. Olgának halvány lila gőze sincs az anyagiakról, ezt én is tudom. Miért gerjedtem be? Jót akart, én meg hogy inkább lovagolok, semhogy gyalog caplassak a hegyekben ...

– Jól van – dűnnyögöm –, ne beszéljünk többet róla...

Negatív felpattan a szőnyegről, az ablakhoz szalad.

– Gyertek ide! – kiáltja. – Olyan a hold, akár egy olimpiai érem, éppen nekünk való!

Valóban: a sötétlila alapból aranylő korong kacsint le ránk. Az égen egy felhő sincs, csak lila és arany fény. Negatív élesre állítja a képet.

Nézem. Sárga pusztaságot látok, a pusztaságban határozott körvonalú kráterek. Könnybe lábad a szemem, átadom a helyem Edéknek. Szemét a lencsére szorítja, szuszog a gyönyörtől.

– Ott mozog valami! – halljuk.

– Csak úgy látod – szól mosolyogva Negatív. – Ha mozogna is valami a Holdon, nem veszed észre ilyen kis erősségű nagytóval.

– Lehet, hogy igazad van – vallja be Edék. – De micsoda panoráma!

Majd ismét én foglalom el a távcső melletti helyet. Aztán megint Edék. Nem tetszik közlő a Hold. Olyan, mint egy piszkos serpenyő, telis-tele van kis gumókkal, foltokkal. Normálméretben olyan az égboltunkon, mint egy olimpiai aranyérem, ünnepi lámpás avagy ókori amulett, amely némi melankóliát, ábrándokat, forró álmokat fakaszt az emberben. Olyannak szeretem, amilyen, azt szeretem, ha a kék égbolton úszik, és a felhőket kerülgeti.

205

– Olyannak szeretem, amilyen – mondom Edéknek. Az üres, sötét utcán bandukolunk, egyikén a kevés utcának, ahol még gázlámpák pislákolnak. – De azért érdekes volt közlő a látni.

Edék hallgat. Lépteink tompán visszhangoznak a járdán. Az ablakok világosak, a csipkefüggönyök mögött emberi alakok villannak föl. A nyitott szellőzőablakokból ugyanaz a zene száll, egy Strauss-keringő.

– Mit döntöttél? – kérdezi Edék.

– Mivel kapcsolatban? – játszom a naivat.

– A V betűvel kapcsolatban. – Edék kissé mesterkélten nevet. – A vakációval kapcsolatban. Velem jössz a nagyapámékhoz, vagy táborozni mész?

Tudom, hogy nagyon örülne, ha együtt töltenénk a szünidőt. De nem mutatja ki. önérzetből. Megjátssza a közömbös érdeklődőt.

– Még nem válaszoltak a nagyapádék – feleltem kitérően.

– Bármelyik nap megjöhet a válasz. Egész biztosan beleegyeznek. Természetesen, ez semmire sem kötelez téged. Tehát?

– Nem tudom 1.. – nyögtem ki határozatlanul. -Gondolkoznom kell...
– Én a te helyedben a tábort választanám – szólal meg pillanatnyi hallgatás után Edék.
– Miért?
– Ne játszd meg magad, öregem! – Ezúttal Edék természetesen mosolyog, tettetés nélkül. – Régi haverok vagyunk, ne játszd meg magad. Tudom, mennyire érdekel téged az O betű.
– Hagyd abba... – dörmögöm – te éppannyira érdekelsz ...
– Éppannyira, csak másképpen. – A lámpa kékes fénykörébe értünk, és látom, hogy Edék összehúzza a bal szemét. – Értem én ezt, öregem. Mondok neked vala-

206

mit. Volt idő, amikor nagyon tetszett nekem Baska Mo-likowska... ő nem tudott az egésről, pedig tetszett, és ha akkor alkalmam lett volna arra, hogy táborozni menjek vele... Világos, nem? Biztosan megbocsátottad volna, hogy nem megyek veled a nagyapádékhoz.

Klassz sráe ez az Edék. Lehet, hogy csak kitalálta ezt az egész Molikowska-ügyet, hogy megkönnyítse nekem a döntést. Észrevettem volna, ha tényleg tetszik neki Baska. De a fejemet teszem rá, hogy még csak rá se nézett, még titokban sem, úgy, ahogy én szoktam Olgát nézni. Az ilyesmit nem lehet titokban tartani, különösképp nem a haverunk előtt.

207

KILENCEDIK FEJEZET

Halkan füttyentettem egyet, aztán még egyet, kicsit hangosabban. Ismeri már a füttyömet, ha meghallja, azonnal előbújik, mintha számítana a látogatásra. Vajon most miért nem jön?

– Piroska! – kiáltottam. – Pam,acs, hol bujkálsz?

Semmi. Csönd. Talán elcsavargott? Komótosan megindultam az erdészház felé, a tornácról tompa ugatás köszöntött. Trisztán és Remus lustán föltápáskodtak, és rám emelték csillogó szemüket: ismerős ugyan, de sose lehet tudni...

Orkán kijött a tornárcra. Zöld kiskabát volt rajta, derekán feszesre húzott öv. Biztosan az erdőbe készül.

– Megint itt vagy... – dűnnyögte köszönés helyett. -Mit akarsz?

Nem mondhattam meg neki, hogy Olgát keresem, mert negyedórája láttam, hogy errefelé tart.

Lehet, hogy ő vitte el valahová Piroskát? Nincs kizárva.

– Játszani szerettem volna a rókakölyökkel – válaszoltam. – De nincs itt.

– Nincs – helyeselt borúsán Orkán. – És nern is lesz.

– Miért? – Hirtelen elfogott a nyugtalanság. – Csak nem történt valami baja?

Orkán lelépett a tornácról, néhány lépést tett felém. Megállt, kivette zsebéből a pipáját, és sietség nélkül

208

megtömté a bőr dohányzacskóból. A gyufa lángja a pipára szállt, a dohány felizzott, zöldes füst szállt az ég felé.

– Nem történt semmi baja – hallottam. – Elment az övéihez.

– Megszökött? – Nehezen tudtam elhinni.

– Elment az övéihez – ismételte meg az erdész. -» Kivitettem az erdőbe, messzire, és elkergettem.

– Hogy ... elkergette? – dadogtam, s kimeredt szemmel bámultam Orkánra*

– Ügy, ahogy mondtam – válaszolta, s mintha mosoly cikázott volna át az ajkán. – Követ hajigáltam utána. De hogy nem akart elmenni, végül is a levegőbe lőttem. Csak akkor eredt futásnak.

Megfordult körülöttem a világ. A barom! És én azt hittem, hogy rendes, becsületes ember, akit igazságtalanul meggyanúsítottak. Hogy tehetett?

– Maga aljas! – nyögtem ki összeszorult torokkal. – Aljas ... aljas ... Hogy tehetett ilyet?

Orkán nyugodtan szippantott a pipából, kékes füstfelhőt fűjt, majd hüvelykujjával megnyomkodta a parázsló dohányt.

– Buta vagy – mondta. – Te ezt nem érted. Miért éljen rabságban? Hiszen vadon élő állat.

– Nem igaz! – tiltakoztam. – Piroska szelid állat volt, a legjobb bizonyíték erre, hogy nem akart elmenni magától, és maga ...

Kis híján elbögtem magam. A szemem szűrt, az orrom facsart. Háta fordítottam Orkánnak.

– Amikor megtaláltam, segítségre volt szüksége -hallottam az erdész közömbös hangját. – Az anyját széttépte a vaddisznó, a csöpp kis állat majdnem éhen pusztult. Még csak menekülni se próbált, amikor hozzáléptem, annyira gyenge volt. Kezes lett, igaz. De vadon élő állatnak szabadon kell élnie.

209

– Jól érezte itt magát! – kiáltottam,

– Elsatnyulnak a rabságban – folytatta Orkán, mintha nem is hallotta volna a kiáltásom. – Elhíznak, eltompulnak. Nem vágyódnak ugyan a szabadság után, mert nem tudják, mi az, de elvesztik az életkedvüket. A függőség kényelmes dolog, de nem ad boldogságot, s ez emberekre és állatokra egyaránt vonatkozik. Az ilyen állat nemegyszer elveszti minden önállóságát, csak a lábcső mellett, az ember kegyéből él. Piroska még nem sat-nyult el. Tegnap vadászni ment, s zsákmánnyal tért haza. Egy

vadkacsát hozott a mocsárból. És ekkor megértettem, hogy Piroska felnőtt lett, s nem tompultak el az ösztönei. Hogy megél a maga lábán is, és éppen ezért joga van a szabadsághoz.

Abbahagyta. A pipa fölött ritkás füstfelhő lebegett.

– De maga mondta, hogy nem akart elmenni... -szóltam halkán. – Hogy el kellett kergetnie.

– Így van – helyeselt az erdész. – Honnét tudná, mi a szabadság? Félt tőle, szegényke... De nem jött vissza. Ha akart volna, visszatalált volna. Hogy nincs itt, az azt jelenti, hogy ízlik neki a szabad élet.

Elhallgattunk. A kutyák lomhán Iekecmeregtek a tornácról, és Orkánhoz somfordáltak. A lábához feküdtek, s figyelmesen néztek engem.

Bennem lassanként lecsendesedett a vihar. Sajnálom, hogy nem látom többé Piroskát... De mit számít az, hogy én sajnálom? Orkánnak igaza van, s én nagy számár vagyok: meggondolatlanul lebaroztam őt magamban, aljassággal vádoltam. Íme az elhamarkodott ítékezés eredménye.

Orkán számára nem új a viselkedésem. Sokkal komolyabb bűnnel vádolják. És nem tudja oly könnyen levetni, mint azt, amivel én vádoltam... Igen. Valamit meg kell kérdeznem tőle...

210

– Nem emlékszik véletlenül a csendőrörs megtámadásának pontos dátumára? – kérdeztem.

Az erdész kivette szájából a pipát. Az arca elfelhősö-dött. Lesunyt fejjel nézett rám, szinte ellenségesen.

– Megmondtam – szólt –, hogy hallani sem akarok többé erről. Viziontlátásra, még körül kell járnom az erdőt.

– Csak egy pillanatra! – kiáltottam, s kiáltásomra az erdész visszafordult. – Nagyon fontos dolog. Nem is gondolja... – zavarba jöttem. – Csak a dátumot szeretném megtudni, semmi más, és többet nem kérdezek.

– Minek kell az neked? – szólt morogva kis szünet után.

Nem mondhatom meg neki, hogy esetleg ellenőrizni tudjuk az állítását. Furcsán hangzik, szinte hihetetlen – de mégis lehetséges.

– Meglepetést készítünk a város felszabadulásának évfordulójára – válaszoltam. – Egyelőre titok, de magának elárulom. Múzeumot nyitunk a volt partizánszálláson.

– Milyen szálláson? – Orkán csodálkozva nézett rám.

– Megtaláltuk a szállásukat – mondtam. – A kolostor alatti alagútban.

Az erdész előrelépett, elkapta a karomat.

– Megvan még?! Nem öntötte el a víz?

– Milyen víz? – Nem értettem a kérdést.

– Mieszkónak kellett volna elárasztania. Úgy látszik, nem futotta az idejéből... – Orkán nem engedte el a karomat. – Mit találtatok ott?

– Nem sokat – válaszoltam –, de minden apróság érdekes, mert emlék. Egy asztal, szalmazsákok, fegyverállvány, lámpa, egy rossz puska, málló papírok. Szeretnék egy ellenállási múzeumot berendezni ott. A berendezett partizánszállás, és a szakasz történetét bemutató

211

néhány tabló – ennyi lenne az egész. És most anyagot gyűjtünk.

– Múzeum... – Az erdész keserűen mosolygott. -Igazán szép ötlet... Múzeum. Díszes tabló a csendőrörs megtámadásának történetével...

– Csak a tényeket közöljük – szóltam közbe gyorsan. – A helyet, a dátumot, a németek vesztességét és a mi hősi halottaink névsorát. Ezért szeretném tudni, hogy mikor történt.

– Februárban – vetette oda mérgesen Orkán. -Ezerkiéncszáznegyvennégyben. Elég? És most viziontlátásra.

– Pontosabban – szóltam. – Február hányadikán?

– Huszonötödikén.

– Nem téved véletlenül? – kérdeztem. – Ez lehetetlen.

Orkán gúnyos megvetéssel nézett rám.

– Ide figyelj, fiam,! – szólalt meg fojtott hangon. -Vannak dátumok, amelyekre az ember az utolsó leheletéig emlékszik. Elfelejtetem, hogy mikor születtem, és hogy *TÍÚ* a nevem, de ezt a kis rovátkát soha nem törölhetem ki az agyamból. Szervusz, fiam.

Megfordult, és lassan megindult a tornác felé. A farkaskutyák követték. Eltűntek az erdészházban, majd néhány pillanat múlva Orkán ismét megjelent a küszöbön, puskával, szolgálati

sapkával a fején.

– Mire vársz? – vetette oda élesen.

– Valami érdekeset szeretnék mondani magának -Válaszoltam. – Magam sem értem az egészet.

Ha nem tévesztette el a dátumot, akkor igen rejtélyes história ez.

– Melyik história?

– A pincében néhány falba vésett szót találtunk -mondtam lassan. – Kardvirág és Oroszlán,

1944. február 27. Mi a véleménye róla?

212

– Az, hogy pimaszul hazudsz – suttogott Orkán valami különös, fojtott torokhangon. – Hazudsz, vagy... vagy magad vésted a falba. Beszélj!... Na, mi lesz? -Leszaladt a tornácról, hozzám ugrott, föléem hajolt: -Nos?! Hazudsz, vagy magad vésted be?

A farkaskutyák felugattak. Szerettem volna meghátrálni Orkán elöl, de ujjai, akár a ragadozó körmei, belefűrődtek a karomba.

– Mit képzelsz?!... – nyögtem ki. – Igazat mondok. Ott volt, amikor először lementünk.

Orkán elengedett. Mélyen lehorgasztotta a fejét.

– Hazugság – suttogta. – Csalás. Menj! Nem akarok többé látni. Hallani sem akarok erről.

– Nem akarja megnézni? – kérdeztem.

Orkán lassan fölegyenesedett. Edék magasra, a fal mellé tartotta a lámpát. Negatív megszorította a könyököm. Penész és reves cement szaga töltötte be a helyiséget, hallottam az erdész lélegzését, egyenlőtlen és gyors szuszogását, úgy kapkodott levegő után, mint a fuldokló. Ujjai a falon matattak, megérintették a mélyedéseket, lomhán simogatták az érdes falfelületet.

– Csalás ... – hallottuk. – Hiszen emlékszem.. Huszonötödikén volt a rajtaütés, és huszonhatodikán mi már nem voltunk itt...

Tenyerét végighúzta a szemén. Ujjbegyével még egyszer kitapogatta a betűket, és mint a holdkóros, jelenlétünkről teljesen elfeledkezve megindult a felé a bizonyos ajtó felé. Egyetlen mozdulattal kinyitotta. Micsoda erő! Edék hozott fentről egy követ, azzal támasztotta ki az ajtót – nem felejtettük el, hogy belülről letörött a kilincs.

Az erdész előrement a vaksötétben, meg se várt ben-

213

nünket. Ügy ismerte ezeket a folyosókat, mint a tenyerét. Mi messziről követtük.

– Mit szóltok hozzá? – kérdeztem fojtott hangon Edéktől és Negatívától. – Csak nem játssza meg a hülyét?! Egészen biztos benne, hogy nem tévesztette el a dátumot.

– Ezt nem nehéz ellenőrizni – dünnyögte Edék. -Meggkérdézzük Mielniczukot, biztosan ő is emlékszik rá.

– És ha a dátum egyezik? – kérdeztem.

Negatív a falnak támasztotta hátát. A lámpa megvilágította ráncokba szaladt homlokát, az orrnyergében ösz-szefutó szemöldökét. A száját harapdálta.

– Akkor annál rosszabb – szólt halkán. – Ha a dátumok egyeznek, akkor az ugyancsak terhelő Orkánra nézve.

– Miért? – nem értettem.

– Egyszerű. – Negatív komoran mosolygott. – Gondold csak el. Huszonötödikén támadták meg a csendőrörsöt, huszonhatodikán a szakasz más területre vonult, és huszonhetedikén megjelent itt Kardvirág és Oroszlán ... Mit bizonyít ez?

– Fogalmam sincs – ismerte be Edék is.

– Azt bizonyítja, hogy sikerült megszökniük az őrsről. A támadást követő második napon.

Ebből pedig egyenesen következik, hogy a támadás idején a cellákban voltak. Orkán nem ment be az épületbe... Kardvirág és Oroszlán más, ismeretlen úton-módon szöktek meg. Ide jöttek... és senkit se találtak. A falba vésték a nevüket abban a reményben, hogy egyszer valaki megtalálja.

– És aztán? – kérdezte Edék.

– Aztán ... – Negatív felsóhajtott. – Ki tudja? Saját magukra voltak utalva. Nem tudták elképzelni, hogy mi történt a szakasszal. Elkapták őket a németek. Bizonyára vadásztak rájuk, és hogy egyedül voltak...

214

– Borzalmas – mondtam halkán. – Nem tudom, miért, de azt hittem, hogy ez az átkozott dátum Orkánt fogja igazolni.

– Mert hittél az ártatlanságában – mondta fojtott hangon Negatív. – Vagy legalábbis nagyon akartál hinni benne.

Kellemetlenül éreztem magam. Látni véltem az erdész barázdákkal szántott, érdes és komor arcát, s lángoló szembogarát, amint a csendőrörs megtámadásának a történetét meséli. Lehet így hazudni? Ilyen szemmel? Hyen őszinte, lázas szenvedéllyel teli hanggal?

Edék kitalálta a gondolataimat. Vagy kitalálta, vagy egyformán járt az agyunk, és ugyanarra a következtetésre jutott.

– Előfordul néha – mondta. – Az ember el akar felejteni valamit. Hinni akar valamiben. És ha ez hosszú ideig tart, a hazugság összekeveredik az igazsággal. Szétbogozhatatlanul összefonódnak. Végül az ember maga sem tudja, hogy volt valójában. És innét már csak egy lépés azt hinni, úgy volt, ahogy hinni akarja. Hétéves koromban a bátyámmal eltörtünk egy Vázát. Én a mai napig meg vagyok róla győződve, hogy ő törte ősz-sze, a bátyám meg az apám pedig azt állítják, hogy én voltam a tettes. Világos, Artek? Átrendeztem a dolgokat, mert nagyon szerettem volna ártatlan lenni.

„Lehet, hogy így van – gondoltam. – Lehet, **hogy** Edéknek és Negatívnak igaza van. Negatív érvelése ellen semmit se lehet felhozni. Ezt a hazugságból és igazságból font szőttest magam is ismerem tapasztalatból –én is bebeszéltem már magamnak, **hogy** nem **nyúltam** a kompóthoz, és nem húztam fel a **mama óráját..**”^w

Megindultunk a folyosón a partizánszállás **felé**, Edék felemelte a lámpát, és megvilágította a **kis vizesárkokkai** barázdált falat. Beléptünk a szobába.

Orkán az asztalnak támaszkodva állt. Szemét **behuny-**
ni

ta. Nem nyitotta ki, pedig a szemhéján át érzékelnie kellett a fényt.

– Hűvös van itt – mondta. – Mindig hűvös volt, de sohasem volt nagyon hideg. Kint elérte a mínusz húsz fokot is, itt meg plusz négy-öt fokot mutatott a hőmérő. Ez a puska Kajteké volt, megismertem a fogásáról. És ez a szag. Emlékszem. Penész, gomba, nedves pókhálók szaga. Klón panaszkodott is a reumájára, liasogatta a térdét, ötven fölött járt...

– Múzeumot rendezünk be itt – mondta Negatív. –És az emberek majd megnézik. Lesz olyan, aki saját emlékeit eleveníti fel, mások meg a képzeletükben élesztik fel a múltat. Nem sok ilyen hely akad manapság.

Orkán végre kinyitotta szemét. Lassan körbejárta a szobát, megérintette a fegyverállványt, a szalmazsákok fölé hajolt, kis rongyokat emelt fel a földről.

– Ezt a sást – mutatott a falat díszítő rajzra – Fekete véste be bicskával. Egy hétig dolgozott rajta, ügyesen rajzolt. Azt mondta, hogy egyszer még nagy festő lesz belőle.

Fekete. Emlékszem. Az, aki meghalt a csendőrörsakcióban.

Orkán a betemetett kijárat felé indult. Néhány perc múlva visszajött.

– A bombázások alatt omolhatott be... – dünnyögte. – Ezért nem tudtam bejönni... mindjárt a háború után... A másik bejáratot pedig csak néhány kő zárta el. Megfeledkeztem róla. Különben minek is jöttem volna... – Felénk fordult, a petróleumlámpa fényében úgy festett, mint egy mesebeli óriás. Észrevettem, hogy összeszűkül a szeme, a homloka ráncba szalad, s a ráncok elmélyülnek. – Azt a szöveget – vetette oda –, a dátumot... nem értem, Ti értitek?

– Csak azt, hogy Kardvirág és Oroszlán február hu-

216

szonhetedikén itt jártak – válaszolta nyugodtan Negatív.

– Lehetetlen... – suttogta Orkán. – Mert akkor... Nem!

Félrelökte az ajtóban álló Edéket. Nehéz léptei visszhangoztak a folyosó sötétjében, egyre távolabbról, egyre tompábban hallottuk. Végül is elhaltak.

– Megértette – szólalt meg Negatív tűnődő, gyászos hangon. – Megértette, hogy most már nem csaphatja be sem önmagát, sem minket. Vége a játéknak. Eddig csak gondoltak az emberek egyet-mást, és gyanakodtak, de most itt a bizonyíték ...

– Sajnálom a pasast – dünnyögte Edék. – Ennyi év után újból feltépni a sebeket.

– Ha megnyitjuk az emberek előtt a múzeumot, mindenre fény derül – mondtam. – Mielniczuk bácsi lesz az első, aki összeveti a dátumokat. Kabacowóban lakik még néhány volt partizán. A hír elterjed, ismét beszélni fognak róla.

Edék lejjebb engedte a lámpát, a sárga fény a szemünkbe vágott.

– Tehetnék valamit ellene – vetette oda.

– Mit? – kérdeztem.

– Elmázolhatjuk a dátumot.

– Ez...

Nem fejezhettem be. Negatív hirtelen elkapta a kezünket.

– Fiúk – mondta. – Ha az erdész azt akarja, hogy senki se beszéljen többé erről... Világos? Csak mi tudjuk ...

- Beszélj! – súgta Edék fojtott hangon.
- Az ajtó.

Kitaláltam, **hogy mire gondol, mielőtt-még kimondta volna az ajtó szót. Csak be kell csapnia az ajtót. A zárókövet visszateszi a helyére. És a tetejébe még néhány**

217

követ. Soha nem találják meg bennünk[^]. És senki se tudja meg, milyen dátumot véstek a két n[^]_v aif.

Negatív kivette Edék kezéből a lámpát. Megindult. Ilyen hosszú és meredek volt ez a folyós[^]? A szívem a torkomban dobog. A lábam minduntalan megcsúszik a lépcsőn.

Másodpercek vagy órák teltek el?

Vagy évszázadok?

Végre itt vagyunk. Az ajtó nyitva. A kő ott fekszik, ahová Edék tette.

– Na és? – mondom fulladozva, lihe[^]_{ve} _ Na és? Na és?

A zsebemben van. Még nem nyugodtam me^g) még zu^g a fülem, és színes karikák táncolnak a szemem előtt. Egyelőre senkise tudja. Csak éh. És a másodík, aki megtudja, Orkán lesz. De nem csak ő: először az erdész aztán mindenki. Egész Kabacowo.

Sietek. Rohanok. Csak otthon találjam Orkánt, mert ebéd után szokott kimenni az erdőbe, és korán ebédel, tán épp most.

Gyorsan átvágok a parkon, az ösvényre érek, beveszem magáin a bokrok közé. A domboldal, A kolostorromok.

Ha **előbb** észreveszem Olgát, talán észre^{ve}_{ti}^{en} elosontam volna mellette. De ahogy kikerültem, egy falomla-dékot, egyenesen nekiszaladtam – kis híj^{án} felborítottam a festőállványt.

– Bocsánat – dűnnyögtem. – Jó napot.

– Mit mászkálsz utánam?

Már a nyelvemen volt egy hasonló csipog megjegyzés, **de lenyeltem. Ha nem nézek rá, talán nenj éreztem volna szükségét annak, hogy uralkodjak magamon. De rá-**

31*

néztem. És észrevettem, hogy Olga csak megjátssza a nyeglét.

– Mászkálok utánad – vágtam vissza. – Mászkálok és mászkálni is fogok, amíg be nem valljuk, hogy ostobák vagyunk. Hajlandó vagy tudomásul venni?

– Én nem vagyok ostoba – mondta Olga. – Csak van bennem egy kis önérzet. Te pedig ...

– Én pedig ostoba vagyok! – szakítottam félbe hirtelen örömben. – Átkozottul beképzelt, öntelt, négyszögletes, hatszögletes, lakkozott barom vagyok! Nem akarsz megcsípni? Vagy megkarmolni? Vagy meghúzkodni az orrom? Vagy tán a hajamat szeretnéd megtépni? Parancsára, madmazell!

Olga szája remegett, a lázadó szájszélek a tulaj akarata ellenére vidáman szétfutottak.

– Bohóc! – igyekezett menteni, ami még menthető.

– Te sügér!

– Így van! – helyesltem lázasan. – S ráadásul drótszőrű foxterrier, orangután, balga juh és égszínkék víziló. Folytassam?

Belemarkolt a hajamba. Aztán elkapta a fületem. Jól ellátta a bajomat, s végül egy nagyot csapott rám.

– Elég, vagy kérsz még? – kérdezte.

– Javaslom, hogy tartsunk szünetet – válaszoltam.

– Folytatás a táborban.

Megtorpant. Figyelmesen, gyanakodva nézett rám, mint aki kelepcétől fél.

– Jössz táborozni?

– Igenis – mondtam. – A tanács a ludas benne, amennyiben megjutalmazta a mamámat egy ezerzlotys vásárlási utalvánnyal. Bakancsom már van, hátizsákom is, a többi meglesz. És most megengedi, hölgyem, de el kell búcsúznom. Rohanok, mint az expressz. Félóra múlva erre jövök vissza, ért találok még, hölgyem?

– Az erdősszel van dolgod? – kérdezte Olga.

219

– Igen – válaszoltam. – Tudod, hogy nincs már nála a rókakölyök?

– Én láttam – mondta Olga. – A múlt héten. Az erdősházánál kerestem, de hogy nem mutatkozott,

bementem az erdőbe. Azt hiszem, jó messzire elkalandoztam, s egyszer csak Piroska ugrott elő a sűrűből, egyenesen a lábamhoz szaladt. Megismert. Játszottunk egy kicsit, aztán elszaladt. Utánakiáltottam, de nem jött vissza. Azt hiszem, örökre elhagyta az erdészházat.

– Nem ő hagyta el – mondtam. – Orkán kergette el. Visszaadta Piroskának a szabadságot. Itt leszel félóra múlva?

Olga bólintott. Rámosolyogtam. Elszaladtam. Csak idejében odaérjek, csak otthon találjam még Orkánt...

Miért nem mondtam meg Olgának? Neki talán megmondhattam volna. Nem. Először Orkánnak. És csak azután Olgának, Negatívnak, Edéknek, a mamámnak, Mielniczuk bácsinak. Mindenkinek.

Az erdész eltolja magától az alumínium tányért. Barátságatlanul rám néz, majd elfordítja a tekintetét.

– Miért kínoztok engem? – kérdezi halkán. – Magam akarok lenni. Nem akarok senkit se látni.

– Segít nekünk a múzeum berendezésében. – Egy cseppet sem zavartatom magam a komor fogadtatástól.

– Mindent úgy rendezünk el, ahogy annak idején volt. Tablókat készítünk. A falba vésett betűket megvilágítjuk, hogy mindenki lássa.

Orkán felemelkedik az asztal mögül, hatalmas öklét az asztalba vágja.

– A dátum! – veti oda ferde mosollyal. – Pompás ötlet. Vége a gyanakvásnak! Bizonyítást nyer, hogy Orkán hazudott. Rendben van. De az én segítségemre ne számítsatok, segítsen más. Viszontlátásra.

220

Kinyújtott kezével az ajtóra mutat. Nem mef^{ve}k^e*-Mosolygok. Győzelmesen, egyre szélesebbre rí^{vu}k^a szám, már a fülemig ér.

– A dátum a bizonyíték arra, hogy igazat md^{nc}*ott ” szólok meg fojtott hangon, s egyenesen az erd^{esz} sze* mébe nézek. – A dátum, a két név és a levél. Tessék. Olvassa el.

Odaadom az erdésznek a világoskék borítékod Határozatlanul veszi el a kezemből.

– Mi ez? – kérdezi.

– Kozák írta – felelem. – A kielcei volt parPzánP³” rancsnok. Olvassa el.

Orkán komótosan leül. Óvatosan kinyitja a tx^ékot, kiveszi belőle a négyrét hajtogatott papírt, és iri^g óvatosabban kiteríti az asztalon.

Tudom, hogy mit olvas. Betéve tudom a levelet-

Kedves Fiam!

Ne haragudj, hogy ennyit késtem a válasszal* de két hétre elutaztam Kielcéből.

Igen! Kardvirág, aki felől érdeklödsz, a te M^{al}g^{orza}-ta nagynénéd. Egy német zászlóaljossal vívott küzdelemben halt hősi halált. A németek bekerített⁶* bennünket, és Kardvirág néhány társával együtt fedezte a tábori kórház visszavonulását. Sok-sok súly^{Dsan} se”” besült ember életét mentette meg az élete árán-

Ismerem a történetét. Mielniczukkal együtt» álneve Oroszlán, elfogták a csendőrök. A jegyzeteimtől kitűnik, hogy február huszonegyedikén a A^{eme}*ek csendben elszállították őket Kabacowóból – ugyanis attól tartottak, hogy kiszabadítják őket. A kalP^{nai} vonatot, amelyen szállították őket, egy diverzáns csoport a levegőbe röpítette, ők életben maradtak. Sikerült megszökniük. Február huszonhetedikén Kab^{acowo}*.a

221

érkeztek, elmentek a kolostorromok alatti szálláshelyre. A szállás üres volt, az erdőben sem találták meg az övéiket. Akkor útnak indultak, és veszélyes kalandok után rábukkantak a szakaszunkra. Velünk maradtak. Oroszlán hamarosan elesett egy vasúti híd felrobbantása közben, Kardvirág pedig 1945. január tizenegyedikéről tizenötödikére virradó éjszaka halt meg. A Kraszewo falu melletti partizán-tömegsírban temettük el.

Szeretettel üdvözöllek, fiam. Büszke lehetsz Mal-gorzata nagynénédre – a nagyon szeretett és tisztelt hős Kardvirágra.

Eustachy Pawelec-Kozak

Orkán lassan felemeli a fejét. A szeme behunyva. A szája furcsa mód mozog, mintha szopogatna valamit. Csend. Csak a kakukkos óra ketyeg hangosan. A farkaskutyák a kályha mellett ásítognak.

Aztán Orkán feláll. Hozzám lép. Kinyitja a szemét, és rám néz. És ettől a nézéstől minden kivilágosodik, felragyog, s olyan szép lesz a világ, mint soha eddig.

222

A kiadásért felel a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó igazgatója

Felelős szerkesztő: Lelkes Györgyné

A szöveghűséget ellenőrizte: Bába Mihály

Műszaki vezető: Gonda Pál – Képszerkesztő: Marosi Gyöngyi
Műszaki szerkesztő: Simon Zoltán
39800 példány, 13 (A/5) ív, MSZ 6601-53
2840-73. Szikra Lapnyomda, Budapest
IF 1370 – e – 7478